

KYLKIRJAUTA

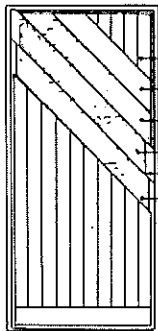
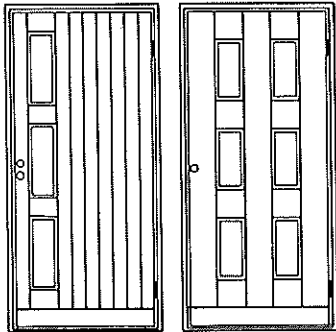
KADETTIKUNTA RY:N JÄRJESTÖLEHTI
N:o 2/1983

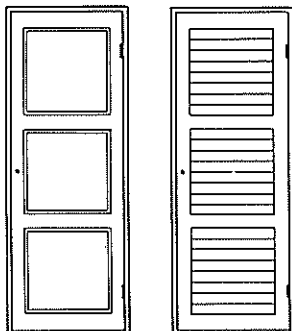
KAJA

OVI

Sisäpuolen
paneli
Höyrysulku
Sisäpuolen
vaneri
Lämpöeriste
Mäntyrunko
Ulkopuolen
vaneri
Ulkopuolen paneli

VANKKA SUOMALAINEN

Kaja-ovisarjaan kuuluvat

- ulko-ovet
- parvekkeenovet
- saunanovet
- autotallinovet

KAJAANI OY

Puutyötehdas PL 204,
87101 Kajaani 10

UUSI SHARP ENNÄTYSKONE

Maailman pienin kopiokone.*)
Ennätysmäisen tarkka kopiojälki.
Ällistytävän toimintavarma.
Lapsellisen kevyt siirtää.
Hämmästyttävän nopea. Hintansa väärtti.

SHARP SF 750

ÄLLISTYTTÄVÄN TOIMINTAVARMA

Tule tutustumaan paikan päälle. Tulet näkemään omin silmin Sharp SF 750 Ennätyskoneen ylivoimaisuuden.

*) Maailman pienin tavalliselle paperille kopioiva kone.

finnculator oy

Pulttitie 16. 00810 Helsinki 81
Puh. 90-7554433

Tasaisiin tuloksiin ja vaativaan käyttöön Lapuan patruunat.

Lapualainen on laatu patruuna, johon voit luottaa. Lapuan elementeistä voit muuten ladata myös itse. Lapuan patruuna on kansainvälinen huippuluokan kotimainen. Muista se.

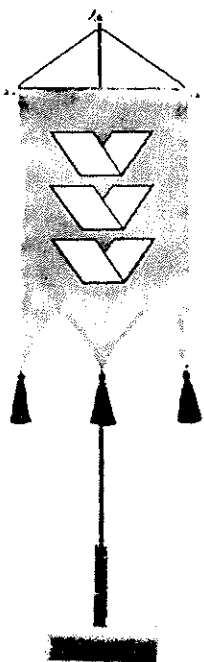

LAPUAN PATRUUNATEHDAS

62100 Lapua, puh. (964) 388222, tlx 72126 lpt sf

LIPPUTAITO OY

Box 14, 33541 Tampere 54, vaihde 931 - 112 622

**Lahjapulman
ratkaisuksi -
Yhteishengen
symboliksi**

- standardit
- pöytäilput
- kangasmerkit

Suunnittelu- ja ideointipalvelumme on käytettävissä.

Vankka ammattitaito on laadukkaan tuotteen takaajana.

Isossa TABLOID-LEHDESSÄ löytyy!

Tutustu uuteen eurotabloid-lehteen:
sivukoko 315x460 mm,
painopinta-ala 295x440 mm,
palstaluku 6.

**Käytä tilahyöty hyväksesi ja kysy
tarjousta tabloidista!**

LOIMAAN KIRJAPAINO

Koulukuja 8-10, 32200 Loimaa, puh. 923-31232

**SUOMEN
URHEILUILMAILUOPISTO**
12820 RÄYSKÄLÄ

PURJELENTOKURSSIT -83

Alkeiskurssi	1—12.6.1983	hintaa	2.625,—
Lupakirjakurssi	20.6—10.7.1983	"	3.750,—
Lupakirjakurssi	18.7—7.8.1983	"	"
Lupakirjakurssi	8.8—28.8.1983	"	"

Pyydä esitteet ja lisätietoja.
Puh. 914-42870, -42814, -42871

Vanha intiaanipäällikkö opetti, että "Kauneuden on ympäröitävä ihmistä, että hänen henkensä kasvaisi".

KESTÄVIMMÄT TAIMET

saatte Pohjoisessa Keski-Suomessa, Karstulassa kasvatetuista taimista. Heikot yksillöt ovat karsiutuneet pois jo taimistossa. Taimien lisäksi tapahtuu tailla luonnollisesti vain kestäviä emotaimia. Jalorusut ovat vain luontitavaraa. Tarkasteltuja vadelmantaimia nyt myös saatavana. Ilmainen taimihinnasto lähetetään pyydettäessä.

AHOSEN TAIMISTO
Iso-Aho, 43500 Karstula
Puh. 944-65130 ja 65117

OY BLOMBERG AB

HAMINA

**Tämä merkki
antaa Teille monta lupaus,
yksi niistä on
asiantunteva palvelu.**

SOKOS

- aina ajankohtainen -

Vartiointi- ja valvontajärjestelmät

Suuriin teollisuuslaitoksiin sekä pienkohteisiin.

- henkilövartiointi
- tekninen vartiointi,
- hälytyskeskuspalvelu

SUOMEN TEOLLISUUDEN VARTIOINTI OY

Siltasaarenkatu 18 A, 00530 HELSINKI 53. STV on Vahinkovakuutusyhdistyksen hyväksymä turvallisuustalo

Vähde
90-765 066

EDULLINEN RUOKAPAikka KALLIOSSA

Avoimna joka päivä klo 11—01
A-oikeudet, pöytäntarjoilu

Kolmas linja 35 Puhelin 753 3466
HELSINKI

KEMIA — KEMI

Kemian ammattilehti

Kemian Kustannus Oy

Pohj. Hesperiankatu 3 B 10
00260 Helsinki 26
Puh. 90-408 022

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

Kuru
Puh. 934-3380

KURUN OSUUSPANKKI

Kuru
Puh. 934-3252

KURUN SÄÄSTÖPANKKI

Kuru
Puh. 934-3333

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimintie 14 A
Vaihde 641 945
(Tehd. Kalkku 931-430 444)

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimv. 14 A
Växel 641945
(Fabr. Kalkku 931-430 444)

PAROLAN PANSSARIMUSEO

Ainutlaatuinen nähtävyys Suomessa!

Avoimna: 1.5.—6.11. klo 09.00—21.00
syksyllä pimeän tuloon saakka.

Puh. 917-207403
Kahvio 917-711140

Opastus Valtatie 3:ta
tie n:o 305:le

OY FÖRBY AB

25640 Förby
Puh. 924-824481

OY *KREUTO* AB

RAKENNUSINSINÖÖRIURAKOITSIJA

Vattuniemenkatu 12
00210 Helsinki 21

KOLLIS-LAPIN SÄHKÖ OY

Kemijärvi

KOILLIS-POHJAN SÄHKÖ OY

Pudasjärvi

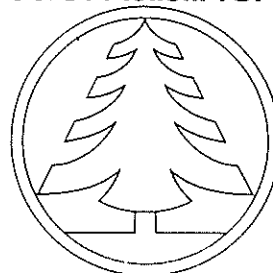
ROVAKAIRAN SÄHKÖ OY

Rovaniemi

TORNIONLAAKSON SÄHKÖ OY

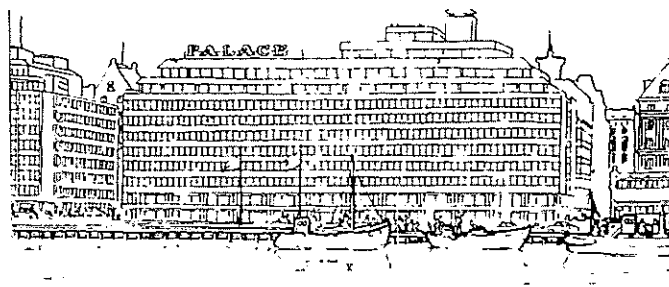
Ylitornio

Suuri
suomalainen

YHTYNEET
PAPERITEHTAAT OY

Motel Marine
Tammisaari
Ekenäs
Puh. Tel. 911-13 833

PALACE HÔTEL
ETELÄRANTA 10 PUH. 171114

KYLKIRAUTA

N:o 2/1983

Rannikko

Sisältö

Evp-upseerit	5
Komentopäällikkö, kenraalimajuri Erkki Rannikko kertoo arvostavansa erityisesti upseerien ihmistuntemusta. Henkilöstövajaus on muodostumassa yhä suuremmaksi ongelmaksi	6
Upseereilla on mahdollisuus päästä täydelle eläkkeelle jo alle 50 vuotiaina. Monet upseerit ovat lähteneet luomaan toista uraa siviilielämän palveluksessa. Useimmiten myös hyvällä menestyksellä.	10
Evp-upseereita on ryhdytty käyttämään kertausharjoituksissa. Vaikka kyseessä ovat ammattilaiset on kertaus kuitenkin opintojen äiti.	14
Eläkkeelle siirtyminen on iso muutos elämässä. Siihenkin on syytä valmistautua. . .	16
Niilo Lappalainen kertoo kokemuksistaan Unkarissa	18
Kymmenessä kysymyksessä Kaakkois-Suomen sotilasläänin esikunnan huoltopäällikkö, everstiluutnantti Tuomo Hirvonen tarkastelee huollon nykynäkymiä.	20
Kun Marski erotti everstinsä	22
Kadettikurssit 2. ja 44. erottaa toisistaan 38 vuotta. Yhteiskunnallisesti muutos tuona aikana on ollut valtava	24
Suomen peura on jälleen kotiutunut maahamme	30
"Kaamea heitto, 69,88 metriä"	33
Pelko ja pelon voittaminen	34
Kirjat	38
Kadettikunta	40
Kurssikuulumisia	42
Itse asiasta	47
In memoriam	48

Kansikuva: Draken maantietukikohdassa

SINULLE MIES
PAIDAT - SOLMIOT - NEULEET
ALUSASUT - SUKAT YM.
LAADUKKAISTA VALIKOIMISTAMME

Cary's
mens wear oy

Av. Ma. Pe 9—18
La. 9—14

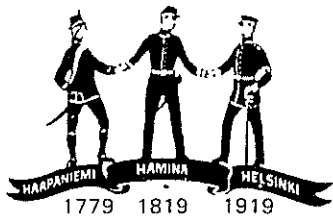
Mikonkatu 3
00100 Helsinki 10
Puh. 635 450

SAAB
Se. Varma. Kotimainen.

PIIRIEDUSTAJA
PORIN TALOUSALUEELLA

rvo altonen
oy

HERRALAHTI HELMENTIE 16
PORI Puh. (939) 414 810

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 138
N:o 2/1983

Päätoimittaja: Evl Martti Sinerma
Tammahaantie 2 E 43
02720 Espoo 72
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:
Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto
Jukka Pajala pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta
Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 736328

Taloudenhoito
Marjukka Lehtinen, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuo-
renk. 14 B 32, 00150 Hki 15, puh.
Hki 665 739

Tilaushinta ..... 20 mk/v
Irttonumerot ..... 5 mk

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1983

Evp-upseerit

Vakinaisen väen upseerikoulutuksen saaneet, mutta jo siviiliin siirtyneet upseerit voidaan yleisesti ottaen jakaa kahteen pääryhmään: reserviin kuuluvat ja syystä tai toisesta — lähinnä ikänsä puolesta — reserviin kuulumattomat. Periaatteessa molemmat ryhmät ovat kiinnostuneita puolustusvoimista ja maanpuolustuksesta. Puolustusvoimien puolestaan tulee nähdä, mikä merkitys evp-upseereilla maanpuolustuksen kannalta on.

Evp-upseerit ovat iästä riippumatta melkoinen vaikuttajaryhmä siviilissä. Heidän sanansa on omassa vaikutuspiirissään asiantuntijan sanaa, joka usein on painavampaa kuin puolustusvoimien tarjoamat viralliset tiedot. Evp-upseerit ovat osa puolustusvoimia, pieni mutta tärkeä osa, jonka tulisi olla erikois-asemassa puolustusvoimien tiedonjakelun kohderyhmänä.

Ammattisotilaina evp-upseerit unohtetaan ehkä liian usein. Vaikka ajan tasalla pysyminen lieneekin heille joskus vaikeaa entisen ammatinsa asioissa, perusjohtamistaito silti säilyy. Tässä mielessä he ovat tavallisia reserviläisiä käyttökelpoisempia. Toisaalta myös evp-upseereiden tulee olla aktiivisia ja omatoimisia. Jos joku tuntee itsensä unohtetuksi, niin mikään ei estä ottamasta yhteyttä oman sotilaspiirin esikuntaan tai entiseen joukko-osastoon. Epäilemättä puolustusvoimissa suhtaudutaan aloitteentekijään positiivisesti. Epävirallisena tienä on muistettava myös kadettiipiiri.

Upseeriston muuta valtionhallintoa alhaisempaa eläkeikää on perusteltu sillä, että näin saadaan korkeampaa johtajistoa sodanajan tehtäviin, kuin mitä se olisi mahdollista pelkästään kaaderijoukoin. Onkin vaikeaa kuvitella, miten korkeiden esikuntien miehittäminen ja toiminta tapahtuisi, jollei evp-upseereita olisi. Heidän varaansa on kriisiaikana las-kettu paljon.

Evp-upseerit ovat ammattisotilaita, ehkä nykyisestä siviiliammattista huolimatta. Kylkiraudan tässä numerossa pyritään valottamaan heidän toimintaansa ja ajatuksia puolin ja toisin.

Martti Sinerma

Henkilöstöpula on jatkuvasti syvenemässä.

Haastattelu: MARTTI SINERMA
Kuvat: MATTI KALTOKARI

Komentopäällikkö: Arvostan erityisesti upseerien ihmistuntemusta

Pääesikunnan komentopäällikkö, kenraalimajuri Erkki Rannikko kertoo haastattelussaan, että henkilöstöhallinto kokonaisuutena puolustusvoimissa ei juuri ole muuttunut, mutta sen painopisteen muuttuminen ja yksittäisten osa-alueiden kasvu ovat antaneet sille uutta ilmettä. Rannikko tarkastelee myös puolustusvoimien henkilövajausta ja sen syitä sekä eräitä tulevaisuuden ongelmakysymyksiä.

Evp-upseereista hän sanoo mm: ”Heillä on ollut erittäin hyvä valmius lähes mille alalle tahansa. Uskon, että harvat johtajat siviiliyhteiskunnassa ovat nousseet samalla tavalla talon sisällä työnjohtajatasolta yrityksensä ylimpiin tehtäviin.”

Pääesikunnan komentopäällikkö vastaa puolustusvoimien henkilöstöhallintoon liittyvästä suunnittelusta, koordinoinnista ja kehittämisestä. Niitä hieman eritellen voidaan todeta, että komentopäällikkö johtaa henkilöstön rekrytointia, henkilöstön palvelusuran suunnittelua ja sen kehittämistä, palkatun henkilöstön ja reservissä olevan päällystön henkilöasioiden käsittelyä ja edelleen esittelyä. Lisäksi hänelle kuuluvat virkaehtosopimusjärjestelmän mukaiset palvelusuhteen ehtojen kehittämiskysymykset, perinteiden, lippujen, tunnusten ja virkapukumerkkien käsittely kuten myös erilaiset osallistumisjärjestelmät, esim. varusmiestoimikunnat,

YK-henkilöstön valinnat kanta-henkilökunnan osalta, sotilaiden kuriin ja järjestyksen ylläpitoon kuuluvat asiat ja vieläpä pahoissa onnettomuustapauksissa tutkijalautakunnan asettaminen. Komentopäällikön työarkaa voi hyvin kuvata monipuoliseksi.

Sodankäyneiden antama oppi arvokasta

Pääesikunnan komentopäällikkö, kenraalimajuri Erkki Rannikko, 50, on tyypillinen upseeri, hän on ollut tyytyväinen virkauraansa. Siihen on kuulunut virkoja perusyksikön nuoremman upseerin tehtävistä aina Taistelukoulun johtajuuteen

asti. Hän sanookin, että on vaikeaa arvioida, mikä on ollut antoisinta sotilasuralla. Kaikki 29 vuotta ovat antaneet hänelle paljon.

— Ehkä tässä nyt jotain voin mainita, kenraalimajuri Rannikko arvelee, asettamatta eri tehtäviä kuitenkaan mihinkään tärkeysjärjestykseen. Tehtävät ovat olleet haastavia ja vaihtelevia. Erityisen antoisia olivat pitkä kausi yksikön päällikkönä Hämeen Jääkäripataljoonassa samoin kuin toiminta Rannikkojääkäripataljoonan komentajana. Silloin sain paneutua varusmieskoulutukseen ja toimia varusmiesten ja heitä kouluttavan henkilökunnan parissa. Taisteluskoulun johtaminen taas antoi mahdollisuuden vaikuttaa vaativaan upseerikoulutukseen. Erialaisten esikuntatehtävien osalta on todettava, että olen nyt toistamiseen henkilöstöongelmien parissa pääesikunnan tasolla, joten voin hyödyntää aikaisempia kokemuksia, joita sain komentosaston päällikön tehtävässä.

— Erityisesti arvostan sitä, että olen saanut ikäpolveni tavoin kokea puolustusvoimien sodanjälkeisen kehityksen eri vaiheet. Esimieheni ja monet palvelustoverini ovat olleet sodan käyneitä, kokeneita upseereita ja aliupseereita. Heidän kokemuksensa ja oppinsa siirtyivät meille nuoremmille, ehkä helpommin kuin mitä me nykyisin kykenemme nuoremmalle polvelle näitä asioita välittämään.

Työsarka on laajentunut

Koska komentopäällikkö vastaa myös upseeriston rekrytoinnista, tulee hänen tehdä itselleen selväksi, kuinka puolustusvoimien tarjoamiin työmahdollisuuksiin suhtaudutaan. Kenraalimajuri Rannikko näkee tärkeinä syinä upseerikoulutukseen hakeutumisessa varman työpaikan koulutuksen jälkeen sekä ainakin tietyille tasalle suhteellisen selvän urakehityksen. Silti hän ei usko sinä olevan kaikki. Työstä on myös pidettävä. Onhan jokaisella tilaisuus tutustua siihen ainakin jossain määrin jo varusmiesaikana. Hän on sitä mieltä, että upseerin — ja myös toimiupseerin — ammatti on edelleen hyvin pitkälle kutsumuammatti.

Henkilöstöhallinnosta kokonaisuutena komentopäällikkö sanoo, että se ei ole varsinaises-

Puolustusvoimien johtajakoulutus kestää vertailun.

ti muuttunut. Mutta jos katsotaan sen painopistettä tai yksittäisiä osa-alueita, tilanne näyttääkin jo toiselta.

— Ehkä menneinä vuosikymmeninä komentopäällikön työt keskittyivät melko selvästi upseeri- ja komentoasioiden johtamiseen. Toimiupseereiden ja värvättyjen kohdalla langat alkavat entistä suuremmalta osin olla pääesikunnan käsissä. Tänä päivänä meillä on hoidettavanaamme sen lisäksi laaja siviilihenkilöstön kenttä.

— Jotkut asiat puolestaan ovat sellaisia, joita emme aikaisemmin käsitelleet erillisorganisaation puitteissa. Sellaisia ovat mm. sosiaali- ja työsuojelukysymykset. Niitä hoitavat pääesikunnassa nykyisin omat toimistot. Virkaehtosopimusasiat ovat yhä voimakkaammin esillä ja vaativat siten entistä enemmän aikaa. Henkilöstöpula samoin kuin kasvaneet henkilöstön tarpeet vaativat yhä tarkempaa urasuunnittelua.

Henkilöstöpulan syyt syvällä

Puolustusvoimien henkilöstöpula onkin hiljalleen syvenevä.

Kun asia selvitettiin III Parlamentaarille puolustuskomitealle, silloin todettiin, että puolustusvoimien 15 vuoden henkilöstön lisätarve on yli 5000 henkilöä. Pahimman puutteen poistamiseen arvioitiin vuosina 1982-86 tarvittavan 3000 henkilöä. Loppujen lopuksi komiteassa päädyttiin 1000 henkilöön eli 200 henkilöön vuodessa, mikä oli siis huomattavasti alle minimilaskelman.

Kuitenkin puolustusvoimat on saanut kahtena ensimmäisenä vuotena vain 183 henkilöä lisää, mikä vastaa 46 %:a III PPK:n vuosisuosituksesta. Lisähenkilöstön suurempaan saantiin komentopäällikkö suhtautuu valtionalouden tilan huomiioon ottaen pessimistisesti:

— Nyt olemme jo kahtena ensimmäisenä vuonna jääneet huomattavasti jälkeen suositukselta. Ensimmäisenä vuonna pitäisi siis saada vähintään III PPK:n suosittelemat 200 henkilöä sekä lisäksi ottaa mahdollisesti kiinni kahden edellisen vuoden jälkeen jääneisyys. Luulen, että tähän tavoitteeseen ei päästä.

— Tänä työttömyyden aikana olisi vielä muistettava, että meillä puolustusvoimissa olisi jo valmiita työpaikkoja. Niitä ei tar-

vitsisi "luoda" suurin kustannuksin. Puolustusvoimat pystyy välittömästi työllistämään toista tuhatta siviilihenkilöä. Sotilaiden kohdalla on tietenkin otettava huomioon, että heidät on ensin koulutettava.

— Siviilihenkilöiden saanti mahdollistaisi toisaalta sotilaiden irrottamisen varsinaisiin sotilastehtäviin. Viime mainituista nimenomaan koulutustehtävät, erityisesti lisääntyneet kertausharjoitukset, vaativat yhä suurempia voimavaroja. Puolustusvoimien kasvava teknillistyminen vaatii taas lisää teknillistä henkilökuntaa.

— Todelliset ja perimmäiset syyt henkilöstövajaukseen juontuvat vuosikymmenien takaa. Edellinen henkilöstömitoitus tehtiin 1950-luvulla. Teknillisyyksi oli silloin monta astetta pienempi, jos nyt siitä voidaan lainkaan puhua tämän päivän mittasuhteissa. Kertausharjoitukset olivat silloin vielä hyvin vähäiset, nykyisin niitä pyritään edelleen lisäämään. Suurena kysymyksenä on nähtävä viime vuosikymmenellä voimaan astuneet puolustusvoimien työaikamääräykset, jotka asettavat melkoisia rajoituksia työvoiman käytölle. Tänä päivänä vaikuttavat hyvin monet sellaiset seikat, joita emme voineet edes kuvitella 1950-luvulla. Henkilöstön lisäykset ovat olleet niin vähäisiä, että niiden avulla ei ole voitu tehdä mitään peruskorjausta.

— Lisäksi sotilashenkilöitä on poissa päivittäin varsinaisista työtehtävistään komennusten, kurssi- ja muiden opiskelutehtävien, YK-palveluksen ja palvelusvapaiden, joilla korvataan tehtyjä ylityitä, takia ehkä noin 25 %. Tämä on myös otettava huomioon, kun puhutaan henkilöstövajauksesta. Esimerkiksi 100 henkilön sijoittuminen YK-tehtäviin on pitkäaikainen poisolo. Se korvataan muun henkilökunnan ylimääräisenä työnä.

Suuret kadettikurssit

Palveluksessa olevien upseerien virkauran suunnittelun keskeisimpänä kysymyksenä ovat edelleen 1960-luvun puolivälin tienoilla valmistuneet suuret kadettikurssit on heidän urallatetenemisongelmansa. Mitä puolustusvoimat on tehnyt heidän hyväkseen ja mitä on lähiai-

Evp-upseereille pitäisi järjestää lisää kontaktitilaisuuksia

Kun upseeri siirtyy reserviin

Komentopäällikön toimialaan kuuluvat siis kaikki palveluksessa olevat upseerit virkaurineen. Mutta miten komentopäällikkö toimii, kun upseerin virkaura päättyy, kun mies lähtee siviiliin? Jos eläkkeelle lähtö tapahtuu säädettyjen ikävuosien perusteella eli upseerin on pakko jättää aktiivipalveluksensa, asia sinänsä on ollut odotettu. Siviiliin lähtö vain avaa vakanssin takana odottaville. Mutta entä kun ikä sallisi palvelua vielä runsaat kymmenen vuotta?

— Mitä kauemmin ja korkeammassa asemassa palvelleesta henkilöstä on kysymys, sitä helpommin herää ajatus, mikähän on mahtanut aiheuttaa ratkaisun. Useissa tapauksissa komentopäällikkö ottaa yhteyden eron pyytäjään tai ainakin tämän esimieheen saadakseen selville, mitkä ovat olleet syyt. Tietenkin on toisaalta myönnettävä, että silloin on kun lähtö tapahtuu ennen virallista eroamisikää, ratkaisu on jokaisen oma-kohtaisessa harkinnassa. Puolustusvoimissa ei ole missään tapauksessa sellaista järjestelmää, että pitkään samassa arvossa ja tehtävässä palvelleilta odotettaisiin lähtöä eläkkeelle. Tätä pidän nuorempien pilailumielessä harrastamana kannanottona. Ei järjestelmä vaadi vaihtoa, vaan jokaisella pitää olla oikeus palvelulla pakolliseen eroamisikänsä asti.

— Silloinkaan ei lähdetä siitä, että mies olisi yli-ikäinen, vaan hyväkuntoisena reserviläisenä hän voi kriisiaikana olla mukana lisäämässä maanpuolustuksen johtotehtävissä olevien henkilöiden määrää. Muutenhan puolustusvoimilla olisi käytettävissään vain se henkilökunta, joka kulloinkin on palveluksessa.

Jos upseeri eroaa palveluksesta 25 palvelusvuoden jälkeen, hän on viisissä kymmenissä eli työkykyistä elinaikaa on hyvässä tapauksessa jäljellä vielä jopa 15 vuotta. Tekemisen tarvetta tulee monille ja tuskinpa kukaan täysin tekemättömäksi heittäytyy. Erkki Rannikon mielestä upseerit ovat ainakin tähän saakka sijoittuneet siviilielämässä melko hyvin ja varsin monenlaisiin tehtäviin.

— Heillä on ollut erittäin hyvä valmius lähes mille alalle tahansa. Heidän joukostaan löytyy tutkijoita, kääntäjiä, kirjailijoita, moninaisissa järjestötehtävissä, turvallisuustehtävissä ja väestönsuojelun alalla olevia sekä yksityisellä sektorilla ja jopa liikemiehinäkin toimivia. Upseerit ovat ilmeisesti olleet haluttuja työntekijöitä. Nykyisen työtömyyden aikana tilanne voi kuitenkin jatkossa huonontua.

— Upseereiden johtamistaito ja organisaatiokyky ovat hyvät. Suuren arvon annan myös heidän omaamalleen ihmistuntemukselle, joka hankitaan eritasoisissa tehtävissä toimien. Uskon, että harvat johtajat siviiliyhteiskunnassa ovat nousseet samalla tavalla talon sisällä työjohtajatasolta yrityksensä ylimpiin tehtäviin.

— Toisaalta on selvää, että johtamiskoulutus siviilimaailmassa on nykyisin hyvin kehittyntä. Siviilijohtajilla on monenlaisia mahdollisuuksia kehittää johtamistaitojaan sitä erikoistettävänsä varten, jossa hän toimii. Mutta ei puolustusvoimienkaan johtajakoulutuksen tarvitse tasoaan hävetä. Ei meistä kaidista ehkä ole suurten teollisuuslaitosten johtajiksi sen enempää kuin teollisuusjohtajakaan eivät sovellu kaikkiin puolustusvoimien tehtäviin.

Evp-upseereille kontaktitilaisuuksia

Jotkut evp-upseerit ovat esittäneet mielipiteenään, että puolustusvoimat ovat unohtaneet heidät täysin palveluksesta eronsa jälkeen. Yhteys on katkennut totaalisesti ikäänkuin entinen työnantaja olisi tyytyväinen, että on mokomasta työntekijästään päässyt. Kenraalimajuri Erkki Rannikko ei yhdy tällaiseen näkemykseen. Hänen mielestään on luonnollista, että puolustusvoimat tuntee edelleen evp-upseerit omaksi henkilöstökseen viitaten alhaiseen eläkkeikään ja sen tarkoitukseen lisätä johtotehtäviin koulutettujen upseerien määrää kriisitilanteissa.

— Jokainen evp-upseeri sijoitetaan sotilaspiirissä koulutustaan vastaaviin tehtäviin sodanajan organisaatiossa. Tällä tavalla sotilaspiiristä säilyy heihin yhteys edellyttäen, että he ikänsä puolesta vielä kuuluvat reser-

viin. Yhteydenpidossa on varmasti sotilaspiirikohtaisia eroja.

— Sotilaspiirit ja joukko-osastot ovat puolustusvoimien kannalta nähdäkseen avainasemassa. Niiden tulisi aika-ajoin koota alueellaan olevat evp-upseerit kontaktitilaisuuteen. Tämä voi tapahtua erikseen järjestettävän tilaisuuden, vuosipäivän, lippujuhlapäivän tms. merkeissä. Myöskään upseerijärjestöjen ja kilttojen toimintaa ei tule tässäkään mielessä unohtaa.

— Tämän kieltämättä tärkeän asian hoitamiseksi löytyy varmasti uusiakin muotoja. Ja riippuu paljon myös evp-upseerista itsestään, miten nämä kontaktit säilyvät. Kysymyksessä ei suinkaan ole mikään hoitamaton sarkka. Tunnen silti, että minun henkilöstöhallinnon johtajana tulee vastaisuudessa kiinnittää asiaan kasvavaa huomiota.

Evp-upseerit kouluttajina

Reservissä olevat evp-upseerit muodostavat melkoisen ammattisotilasjoukon, joka on aikanaan kalliisti koulutettu. Heidät on luonnollisesti sijoitettu sotilaspiireissä koulutuksensa mukaisiin tehtäviin mahdollisen sodan syytyessä. Mutta ovatko puolustusvoimat muuten kiinnostuneita heidän resurssiensa hyödyntämisestä, olisiko heillä muuta käyttöarvoa?

— Nyt kun kertausharjoitusvelvotteet ovat voimakkaasti lisääntymässä, pitäisi entistä enemmän kutsua evp-upseereita mukaan kertausharjoituksiin, ei yksistään koulutettaviksi vaan myös tukemaan vähäisen koulutajajoukon toimintaa. Tietysti tämä saattaa olla jonkun mielestä kyseenalaista, vaikkapa työvoiman riistoa, mutta uskon, että uemmat kuitenkin kekevat sen hyvin mielekkääksi. Tällä tavoin päästään entistä suurempien reserviläismäärien kouluttamiseen. Kokonaisuomaanpuolustuksen kannalta hyöty saattaa koitua hyvinkin suureksi.

— Näen, että erityisesti sotilaspiirien työsaralta löytyy muitakin tehtäviä, joissa kertausharjoituksiin kutsutut evp-upseerit voivat olla meille suureksi hyödyksi. Toivon, että tätä apua saadaan vastaisuudessakin ja että sitä osataan myös arvostaa ja käyttää oikein.

koina odotettavissa?

— Kiistattomista vaikeuksista huolimatta tällä sektorilla on päästy eteenpäin. Sitä osoittaa esimerkiksi se, että tänä vuonna budjetissa muutettiin 45 kapteenin virkaa majurin viroiksi. Enkä pidä huonona kehityksenä sitäkään, että ne kapteenit, jotka ovat hyvin suoriutuneet palvelustehtävistään ja suorittaneet vaaditut kurssit oman siten pätevyuden esipuseeritehtäviin, voidaan ylentää majureiksi, vaikka nimitystä virkojen puutteen takia ei aina tulekaan. Toivon tämän kuitenkin osoittavan, että puolustusvoimat arvostaa heidän työtään.

— Henkilöstöjärjestöt ovat esittäneet puolustusvoimien henkilöstö- ja koulutusjärjestelmään huomattavia muutoksia liittyen erityisesti tämän vuosikymmenen lopulla tapahtuvan keskiasteen koulu-uudistukseen. Tätä kysymystä käsitellään johdollani työryhmässä, jossa on vahva henkilöstöjärjestöjen edustus mukana. Ratkaisu on vaikea, kun vielä ei tiedetä, miten uusi keskiasteen koulutusjärjestelmä toimii ja mitä se ryhtyy tuottamaan. Meillä on kuva, miten se rakentuu, mutta miten se vaikuttaa rekrytointitilanteeseemme, mitä sen kautta saamme ja mitä se vaikuttaa koulutettaviemme tasoon, on vielä hämärän peitossa. Tätä kaikkea voimme vain arvioida. Kun järjestelmämme mahdollisten muutosten tulisi olla toteuttamismatkeessa 1985-87, se aiheuttaa erityisesti komento- ja koulutuspuolella runsaasti ylimääräistä pohdiskelua.

OLMARK OY

35320 Hirsilä
Puh. 935-1101

ORIVEDEN POHJATEHDAS

Käyttää hyvänahkaisia UMBERTO kenkiä
35300 Orivesi
Puh. 935-1601

MITTRIX OY

36600 Pälkäne
Puh. 936-3101

VEIKKA-NEULE OY

36600 Pälkäne
Puh. 936-2191

RENKAMA OY

Uhrikivenkatu 10 13130 Hämeenlinna 13
Puh. (917) 22100

VIINIKAN PESULA

Puh. 931-26698
— Nekalantie 34 — Aleksanterink. 30
— Pinninkatu 25 — Sammonkatu 32
— Hämeenpuisto 25
Tampere

KAIKKI LVI-HANKINNAT
EDULLISESTI
VESIJOHTOLIIKE

siimesvaara oy
TURUNTIE 39 SALO PUH. 7471

KIRJANPITOTOIMISTO TILIIKSIKKÖ KY

Puutarhakatu 8 B
33210 TAMPERE 21
Puh. 931-34760

JÄTEHUOLESI HEITÄ MEILLE
M. AROKIVI

Varkaus
Puh. 972-23943 — 71133

**Leipomo ja Konditoria
Kimmo Norojärvi**

51900 Juva, puh. 955-52468

Korkealaatuista ja täsmällistä jätekuljetuspalvelua

JÄTEKAAPPARI OY

Maurinkatu 2 A Puh. 170810 00170 HELSINKI 17
— Konekuormausmenetelmällä
— Vaihtolavamenetelmällä
— Lumen kuljetusta

PIROSEN LEIPOMO

Puh. 971-741212

PIKKU-PUOTI

Puh. 971-741312
71200 TUUSNIEMI

TÖÖLÖN LÄMPÖ

Koroistentie 6 a H:ki 28.
I-luokan urakoitsijaliike
Puh. 419911 — 412284 — 411627
Päivystys puh. 332251 — 326155

PELTOMÄEN LEIPOMO

Jalasto - Puh. 964-61342

TEOLLISUDELLE

TYÖSTÖ-, MUOVI-, KIRJAPAINO-,
PAPERINJALOSTUS- JA VOIMALAITOSKONEITA

TEOLLISUUSTEKNIikka OY
VENEENTEKIJÄNTIE 8 • 00210 HELSINKI 21
PUHELIN 692 3051 • TELEX 12-1714 MCHNS SF

VIHTORI VILJANEN OY

LEIPOMO

Hämeenlinna, Ahokatu 26
Puh. 917-23263

Evp-upseerit siviilielämän palveluksessa

Joskus on letkaistu ”joka toinen evp-upseeri on pankinjohtaja”. Näin ei ole ollut ainakaan niinä 30 sodan jälkeisenä vuonna, joita tässä tarkastellaan... ”joka kahdeskymmenes” olisi lähempänä totuutta.

Upseeri voi päästä täysimääräiselle eläkkeelle jo alle 50-vuotiaana ja ilmavoimissa jopa 40-vuotiaana. Täysin palvelut upseeri voi siis työskennellä vielä siviilielämän palveluksessa 15-20 vuotta. On kuitenkin muistettava, että pyrkiessään ylimpiin sotilasvirkoihin upseeri joutuu palvelemaan lähelle säädettyä eroamisikää. Vuonna 1974 ylenettiin upseeri everstiksi keskimäärin 50-vuotiaana. Ylimmän päällystön keski-ikä Suomessa on kansainvälisesti katsoen melko korkea. Esimerkiksi Neuvostoliitossa on everstien säädetty eroamisikä 50 vuotta.

Sotien jälkeisenä kolmenkymmenenä vuotena on puolustusvoimien palveluksesta eronnut lähes 4000 aktiiviupseeria. Kolmasosa näistä erosi jo 1940-luvun loppupuoliskolla ja sen jälkeen erosi keskimäärin 100 upseeria vuotta kohden. Lähes puolet evp-upseereista on siirtynyt siviiliin heti saavutettuaan täyden eläkeoikeuden, vain noin viidesosa on palvelut vielä säädettyyn eroamisikänsä asti.

Sotien jälkeen 1940-luvun lopulla erosi valtaosa upseereista jo paljon ennen täysimääräistä eläkeoikeutta. Säädetyn eroamisiansa saavuttaminen oli melko harvinaista. 1950-luvun lopulla ja 1960-luvun alkupuoliskolla lähes kolmasosa eronneista upseereista palveli säädettyyn eroamisikänsä asti. Tarkastelukauden 15 viimeisenä vuotena (1960-1974) on kuitenkin säädetyn eroamisiansa saavuttaneiden joukko jatkuvasti pienentynyt.

Enemmistä ennenaikaisesti vakinaisesta palveluksesta eronneita on ollut sotilasarvoltaan luutnantteja, näin varsinkin 1940-luvun lopulla. Nämä nuoret luutnantit sodanaikaisilta ka-

dettikursseilta istuivat uudelleen korkeakoulujen penkeille saadakseen uuden ammatin. Seuraava nuorten upseerien suurempi siirtyminen siviiliin tapahtui vasta 1970-luvulla.

Tällöin ilmavoimien luutnantit siirtyivät mieslukuisesti liikennealaksi Finnaireille. Yleensä upseerien siirtyminen siviilimaailman palvelukseen ennen varsinaista eläkeikää on seurailut varsin hyvin talouselämän suhdanteita ja siitä seuraa työllisyystilannetta.

80-prosenttia evp-upseereista siirtyi erottuaan puolustusvoimista siviilielämän palvelukseen. Eläkkeelle jäivät vain yleensä korkeamman sotilasarvon omaavat. Kahdella kolmasosalla evp-upseereista kasvoi palkka siviilityöpaikassa viimeiseen sotilasansioon verrattuna. Palkan kasvun määrä oli useimilla jopa yli 2000 markkaa nykyrahassa (1981). Ansiotason nousu on ilmeisesti houkuttellut monta aktiiviupseeria siirtymään siviilielämän palvelukseen ennen varsinaista eläkeikää. Mahdollisuus saada eläke kahdesta paikasta on toteutunut useimmilla evp-upseereilla talouselämän palveluksessa.

Noin neljäsosassa evp-upseerin työtä hakiessa siviilipaikkaan etsittiin nimenomaan upseeria, koska paikassa oli ollut aikasemminkin kyvykäs upseeri. Oli muodostunut upseerien perinnepaikkoja. Eniten näitä paikkoja oli kuntien väestönsuojelutehtävissä.

Yleisin evp-upseerien ammanteista oli toimitusjohtaja ja yleisin työnantaja yksityinen liikeyritys.

10 yleisintä evp-upseerin ammattinimikettä (%) (vuosina 1945-1975, N=1491)

Kenttätykistön luutnantti Mika Tiivola on noussut SYP:n johtoon.

Järjestyssija	Ammattinike	%
1.	Toimitusjohtaja	18
2.	Opettaja	5
3.	Osastopäällikkö	5
4.	Konttoripäällikkö	4
5.	Toiminnanjohtaja	4
6.	Pankinjohtaja	4
7.	Myyntipäällikkö	3
8.	Vakuutusjohtaja	3
9.	Liikemies	2
10.	Isännöitsijä	2

Pankinjohtajien, isännöitsijöiden ja toiminnanjohtajien joukosta löytyy eniten esiupeeri-kurssin suorittaneita. Sotakorkeakoulun käyneiden yleisimmät ammatit evp-upseereina olivat osastopäällikkö ja vakuutusjohtaja.

Väestönsuojelujohtaja tai -ohjaaja on ilmestynyt vasta 1950-luvun puolenvälin jälkeen evp-upseerien ammattien joukkoon. Sotien jälkeen lamassa ollut vss-työ elpyi vuonna 1956 ja kuusikymmenluvun alussa perustettiin kunnallisia väestönsuojelu-

toimia. 1970-luvulla väestönsuojelujohtaja oli jo viidenneksi yleisin evp-upseerien siviiliammateista.

Sotien jälkeen oli puolustusvoimien palveluksessa vielä 95 jääkäriupseeria ja 41 Markovilan kasvattia. Näiden upseerien ikärakenne ja merkittävä sotilasasema vaikutti siihen, että heidän siviiliuransa oli yleensä sotilasarvoa paljon vaatimattomampi.

Suppea siviiliurien tarkastelu

Teollisuuden evp-upseerien tarkastelun voi aloittaa 35-vuotiaana eronneesta (vuonna 1949) rannikkotykistön majurista, diplomi-insinööri Pehr-Gustaf Franckesta, josta tuli myöhemmin yksi vaikutusvaltaisimmista sotien jälkeisistä teollisuusjohtajista. Hän toimi Suomen kolmanneksi suurimman yrityksen, Oy Wärtsilä Ab:n, toimitusjohtajana vuosina 1957-1977.

Kenttätukikoston vain 28-vuotias majuri Erik Tuomas-Kettunen siirtyi jo vuoden 1944 puolella suorittamaan oikeustutkintoa siviiliin. Hänestä tuli Vaasan Häyrymylly Oy:n pitkäaikainen toimitusjohtaja ja vuorineuvos. Kenttätukikostista on tullut myös toinen vuorineuvos, 27-vuotias kapteeni Teppo Korte siirtyi vuonna 1946 opiskelemaan ekonomiksi, jatkaen myöhemmin vielä kauppatieteiden maisteriksi. Vuonna 1964 hänestä tuli Farnos-yhtiöiden pääjohtaja. Jääkärieversti Jonas Hyden siirtyi 49-vuotiaana vuonna 1945 ensin vakuutusyhtiö Fennia-Patrian apulaisjohtajaksi ja vuoden sisällä Oy Sako Ab:n toimitusjohtajaksi aina vuoteen 1970 asti. Teollisuuden piiristä voidaan vielä mainita Neste Oy:n kapteeni Veikko Kinnunen, G.A. Serlachius Oy:n rakennusaineteollisuuden johtaja kapteeni Erkki Alhakari ja Valmet Oy:n koulutuspäällikkö eversti Unto Tuloisela.

Kauppan alalta yksi parhaiten menestyneimmistä evp-upseereista on Instrumentarium Oy:n pääjohtaja ja kauppaneuvos, kapteeni Aulis Hauhia. Hän erosi 25-vuotiaana kenttätukikoston luutnanttina vuonna 1946 ja opiskeli myöhemmin ekonomiksi. 29-vuotias ilmatorjuntatukikoston kapteeni Aulis Marte erosi vuonna 1945 siirtyen ensin Alkon ravintoloiden talouspäälliköksi ja viiden vuoden kuluttua Oy Yhtyneet Ravintolat Ab:n toimitusjohtajaksi aina vuoteen 1976 asti. Hänelle on myös suotu kauppaneuvoksen arvonimi.

Auto-alalla on toiminut useita evp-upseereita, heistä mainittakoon kapteenina eronnut Tor Kumlin, josta tuli vuonna 1954 Oy Veho Ab:n toimitusjohtaja. Nuorempia kaupallisen alan vallinneita evp-upseereita edustakoon jalkaväen yliluutnanttina vuonna 1972 eronnut Antti Mälkönen, joka työskenneltään ilmoituskonsulttina kohosi Oy Dipoli Ab:n toimitusjohtajaksi. Muita kaupallisen alan evp-upseereita ovat majuri, SOK:n varatoimitusjohtaja, kauppaneuvos Per Heinrichs, everstiluutnantti Stig Östenson Oy Ford Ab:n toimitusjohtaja ja yleisesikuntaeversti Niilo Palmén Suomen Teollisuuden Vartiointi Oy:n toimitusjohtaja. Vartiointi ja suojeleualalta löytyy useita evp-upseereja.

Maa- ja metsätalouden alalta

voidaan poimia majuri Yrjö Lintola, ilmavoimista 36-vuotiaana (1946) eronnut maanviljelysneuvos sekä ylimetsänhoitaja Pentti Ritoniemi, jalkaväestä luutnanttina ja 50 prosenttisena sotainvalidina vuonna 1945 eronnut metsähallituksen virkamies.

Liikenteen palveluksessa ovat ilmavoimien upseerit olleet luonnollisesti enemmistönä. Heistä tunnetuin on 30-vuotiaana kapteenina vuonna 1946 eronnut Olli Puhakka, Finnair Oy: lentotoiminnan johtaja vuoteen 1971 asti. Valtion rautateiden palveluksessa on ollut verrattain vähän evp-upseereita. 31-vuotias kenttätukikoston kapteeni Arvo Kauppinen siirtyi vuonna 1950 opiskelemaan diplomi-insinööriksi. Valmistuttuaan hän aloitti koneinsinöörinä valtion rautateilla ja siirtyi eläkkeelle rautatiehallituksen apulaisjohtajan virasta 1970-luvun lopulla.

Pankkialaa on sanottu evp-upseerien valtaamaksi. Näkyvillä aikoilla onkin ollut evp-upseereita. Heistä tunnetuin 22-vuotiaana kenttätukikoston luutnanttina jo vuoden 1944 puolella eronnut Mika Tiivola, Suomen Yhdyspankin pääjohtaja. Hän opiskeli Helsingin Yliopistossa valtiotieteen maisteriksi ja myöhemmin vielä lainopin kandidaatiksi. 39-vuotiaana hänestä tuli johtaja Suomen Yhdyspankissa ja vuonna 1970 pääjohtaja. Myös Postipankista "löytyy" evp-upseeri, jalkaväen kapteenina vuonna 1945 eronnut Toivo Yli-paavalniemi, Postipankin johtaja. Suomen Rahapajan johtajana pitkään toiminut Allan Soiniemi on ilmatorjuntatukikoston majuri vuodelta 1946. Tämä yleisesikuntaupseeri ja diplomi-insinööri jäi vuonna 1975 eläkkeelle.

Vakuutusyhtiöissä on lähes kaikissa ollut evp-upseereita johtavilla paikoilla. 40-vuotiaana yleisesikuntaeverstiluutnanttina vuona 1945 eronnut Wolfgang Halsti toimi maan suurimman henki- ja eläkevakuutusyhtiön, Eläke-Varman, toimitusjohtajana vuosina 1957-1970. Myös Keskinäisen Vakuutusyhtiö Kalevan II johtajana oli vuosina 1947-1968 evp-upseeri yleisesikuntaeversti Lauri Harvila.

Ministeriöstä on ulkoministeriössä ollut melko vahva evp-upseerien edustus. Yleisesikuntamajurina vuonna 1965 eronnut valtiotieteen tohtori (1958) Risto Hyvärinen oli vuosina

Juuso Häikiö on ollut kansanedustajana 20 vuotta ja toimi myös eduskunnan varapuhemiehenä.

1967-1972 poliittisen osaston päällikkönä. Vuosina 1972-1975 hän toimi suurlähettiläänä Belgradissa ja Ateenassa ja vuonna 1975 hänet nimettiin Yhdistyneiden Kansakuntien apulaispääsihteeriksi. Suurlähettiläistä ovat myös evp-upseereja kapteeni Åke Backström ja majuri Martti Lintulahti.

Valtion hallinnossa ovat ansiotuneimmat evp-upseerit eversti Martti Honkasalo, Posti- ja Lennätinhallituksen pääjohtajan sijainen vuoteen 1972 asti, sekä kommodori Helge Jääsalo, merenkulkuhallituksen pääjohtaja vuosina 1964-1976. Moninkertainen puolustusministeri, Mannerheimristin Ritari, everstiluutnantti Arvo Veikko Pentti on eräs tunnetuimmista evp-upseereistamme. Hän erosi puolustusvoimista 33-vuotiaana jalkaväen kapteenina vuonna 1948. Arvo Pentti oli kansanedustajana vuosina 1958-1970, Valmet Oy:n sosiaalipäällikkönä 1970-1972 ja viimeksi suojelepoliisin päällikkönä aina vuoteen 1978. Hänelle myönnettiin poliisineuvoksen arvonimi.

Kunnanhallinnon saralla ansiotunein evp-upseeri on 25-vuotiaana jalkaväen luutnanttina vuonna 1952 eronnut Pentti Pu-

sa. Hän aloitti valtiotieteen opiskelun Helsingissä mutta siirtyi kesken opintojensa politiikkaan. Vuonna 1963 hän suoritti valtiotieteen maisterin tutkinnon, ja vuonna 1970 hänet valittiin Helsingin kaupunginjohtajaksi.

Opetusalalta mainittakoon Tampereen Yliopiston rehtori vuosilta 1962-1968, Paavo Koli, joka erosi 24-vuotiaana pioneeriaselajin luutnanttina vuonna 1945. Hän opiskeli myöhemmin valtiotieteen tohtoriksi (1956).

Yhdistysten saralta ansiotunein on Suomen Punaisen Ristin pääsihteeriksi Kai Warras, hän erosi 28-vuotiaana jalkaväen kapteenina vuonna 1945.

Evp-upseerit ovat ansiotuneet myös kirjailijoina. Tuottelias heistä on ollut yleisesikuntaeverstiluutnantti Martti Santavuori. Hän erosi 46-vuotiaana vuonna 1947 Sotakorkeakoulun opettajan virasta. Martti Santavuori toimi Suomen Kirjailijaliiton puheenjohtajana vuosina 1958-1964. Santavuori on tunnettu historiallisten romaanien kirjoittajana, jonka kuuluisia teoksia ovat "Petrus, Kirjuri" ja "Suomen Kuningas". Erittäin tunnettu on myös nimimerkki "Palle", majuri Reino Palm-

EVP-UPSEERIT SIVIILIELÄMÄN PALVELUKSESSA

roth, useiden näytelmien, paki-
noiden ja laulujen tekijä. Hän
erosi 39-vuotiaana jalkaväen
kapteenina vuonna 1945.

Muista nimekkäistä evp-
upseereista mainittakoon evers-
tiluutnantti Juuso Häikiö, moni-
vuotinen kansanedustaja (vuo-
desta 1962) ja kommodori, valti-
otieteen tohtori Kullervo Killi-
nen, joka toimi Suomen Tieto-
toimiston päällikkönä vuosina
1960-1972 sekä majuri, professo-
ri Erkki Palosuo, eturivin mer-
rentutkija. Niilo Tarvajärvi on
myös evp-upseeri, joka erosi
vuonna 1950 kolmekymmentä-
kuusivuotiaana kenttätykistön
kapteenina.

Kuten aikaisemmin jo todet-
tiin, tämä evp-upseerien siviili-
urien tarkastelu ei voi tietysti
kattaa läheskään kaikkia siviili-
elämän palvelukseen hyvin sijoit-
tuneita evp-upseereja. On luon-
nollista, että valinnoissa painot-
tavat vanhemmat evp-upseerit.
Heidän ansionsa on jo tunnus-
tettu siviilielämässäänkin.

Evp-upseerien vaikutus maamme talouselämään ja hallintoon

Maamme talouselämässä evp-
upseerien vaikutus on ollut suu-
rempi kuin julkisen hallinnon
osalla. Kolme neljästä sijoittu-
neesta evp-upseerista on vaikut-
tanut talouselämässä. Kaupan
ja palveluksien alalla evp-upsee-
rien lukumääräinen osuus on ol-
lut merkittävin. Teollisuudessa
evp-upseereja on vähemmän
kuin muissa elinkeinoissa, vain
0,2 prosenttia teollisuuden joh-
tajistosta. Kuitenkin evp-upsee-
rien merkitys on ollut suurempi
mitä pelkkä lukumäärä osoittaa.
Esimerkiksi metalliteollisuuden
suurten yhtiöiden ylimmässä
johdossa evp-upseereita on ollut
vaikuttamassa useita.

Evp-upseerien vaikutus on ol-
lut merkittävin suurinta voittoa
tuottavissa yrityksissä, kuten
Suomen Yhdyspankki (Pohjois-
maiden Yhdyspankki), Oy Ford
Ab ja Neste Oy. Myös työnteki-
jävaltaisista yrityksistä monessa
on evp-upseerien vaikutus ollut
huomattava. Esimerkkeinä mai-
nittakoon Oy Wärtsilä Ab, Val-
met Oy ja Oy Nokia Ab. Vien-

W Halsti tunnetaan upseerina, vakuutusjohtajana ja kirjailijana.

Koko kansan Tarva aloitti uransa upseerina.

nin alan suurissa yrityksissä ei
evp-upseerien osuus ole ollut
niin merkittävä kuin muissa yri-
tyksissä. Keskittymistä vain valti-
oenemmistöisiin yrityksiin ei
evp-upseerien osalta ole merkit-

tävästi havaittavissa.

Muista evp-upseerien vaiku-
tumahdollisuuksista talouselä-
mään erottuvat ennen kaikkea
vakuutusyhtiöt, joista monien
ylin johto on ollut evp-upsee-

rien miehittämä. Myös eri talou-
selämän kattojärjestöjen kautta
evp-upseereilla on ollut vaiku-
tusta talouselämään. Esimerkki-
nä mainittakoon Teollisuusliitto
ja Liiketyöntajain Keskusliit-
to. Puolustustaloudellisen suun-
ittelukunnan kautta evp-upsee-
rit ovat pystyneet vaikuttamaan
talouselämän kriisin ajan suun-
itteluun. Merkittävin vaikutuk-
sen laadusta on ollut tehokkuu-
den kasvu evp-upseerien johta-
missa yrityksissä.

Julkiseen hallintoon sijoittu-
neista evp-upseereista valtaosa
on valtion palveluksessa ministe-
riössä, keskusvirastoissa ja lai-
toksissa. Kuntien johdosta löy-
tyy vain muutama evp-upseeri.
Helsingin kaupunki on suurin
kunnallinen evp-upseerien työ-
listäjä. Kunnallinen väestönsuo-
jeluuala on usein evp-upseerien
miehittävä, sen sijaan läänita-
son väestönsuojelualan vaikutta-
japaikat ovat siirtymässä laki-
miehille ja palopäälliköille.

Valtioneuvoston jäsenenä ja
kansanedustajina on evp-upsee-
reista toiminut vain muutama.
Poliittisissa puolueissa evp-
upseerien vaikutus johtopaikoil-
la on ollut pieni. Ainoastaan
Maalaisliiton johtopaikalla on
ollut evp-upseeri (everstiluut-
nantti Arvo Pentti).

Useiden valtion virastojen tai
laitosten johtajina on ollut evp-
upseeri, esimerkkinä mainitta-
koon Merenkulkuhallitus, Val-
tion Tietokonekeskus ja Autore-
kisterikeskus.

Evp-upseerien vaikutus maan
hallintoon on ollut lisääntymäs-
sä kuusikymmenluvulta alkaen.
Vaikkakin evp-upseerien on tun-
nustettu tuovan lisää tehokkuu-
ta hallintoon, eikä heidän mie-
hittämiään paikkoja voida täyt-
tää kouluttamattomalla työvoi-
malla, on seitsemänkymmenlu-
vun lopulla tullut ilmi pyrkimyksiä
rajoittaa eläkkeellä olevien
osuutta valtion hallinnossa.

Tehokkuuden kasvu yritykses-
sä tai virastossa on ollut huoma-
tuin evp-upseerien vaikutus siviili-
lipaikassa. Myös henkilöstön ta-
sapuolista käsittelyä ja kykyä
tehdä päätöksiä vaikeissa tilan-
teissa on arvostettu.

Evp-upseerien sijoittumisesta
ei ole luotu jatkuvaa seurantaa
yhteen paikkaan. Pääesikunnan
henkilötoimiston tehtävät eivät
tätä edellytä. Kadettikunnan tu-
lisi harkita tehtävän ottamista it-
selleen.

- Arkkipaperinpakkausratoja
- Paperirullienkuljetinlaitteita
- Sahatavarapakettien vanteituspuristimia
- Pulpperinsyöttökuljettimia

MASMET OY

PI 4, 21101 Naantali — Puh. 921-751 811

KESKIPOHJANMAA

Keskipohjanmaan Kirjapaino Oy
Kokkola. PL. 45 — Puh. 968-14322

— TIMANTTI HYLLYSTÖT —

P. Rotola-Pukkila Ky

-Puh. 963-11433
61800 Kauhajoki kk.

KONEYHTYMÄ E. SIRELIUS

45200 Kouvola 20 Tehontie 15. Puh. 123 311

TAMGLASS OY

TAMPERE

OY K.G. ÖHMAN AB

PAPERITUKKULIIKE

HELSINKI

LAUTTANIEMI KATTOTUOLI

Kannattava ratkaisu

LAUTTANIEMI KY

Vääksy puh. 918-661 901

ELTEKNO OY

PL 110, 06101 PORVOO 10
Puhelin 915-149333

HAMMASLABORATORIO M. LAAKKONEN

Siltakatu 14 A 1
80100 Joensuu 10
Puh. 973-22602

KOKKOLAN OSUUSMEIJERI

Korpintie 6 — 67100 Kokkola 10
Puh. 968-18855

PALTAMON TALOUS JA RAUTA OY

88300 Paltamo
Puh. 986-71001

ERIKOISKORI OY

Yrittäjätie 13, 74130 Iisalmi 3
Puh. 977-22911

LUMIPLASTOY

91600 Utajärvi Puh. 981-421 444 Telex 32367

RAKENNUSLIIKE T. VANNINEN KY

Kalevalankatu 32-34 B
PIEKSÄMÄKI
Puh. 958-12101

VULK-TARVIKKEET OY

Takkatie 20 00370 Helsinki 37
Puh. 90-554406

POHJANSEPOY

LAPUA 964-388550

Evp-upseerit kertausharjoituksissa

Evp-upseerit kertausharjoituksissa? Eikö pitkä aktiivipalvelusaika olekaan riittänyt? Onko vanhankin miehen vielä kerrattava asioita, joita hän on kenties vuosikausia kertausharjoituksissa itse opettanut? Vastaus on: kyllä ja ei! Ainakin tällaiseen ajatukseen päätyy, kun seuraa Länsi-Uudenmaan sotilaspiirin esikunnan järjestämää esikunnan kertausharjoitusta.

Evi Mikko Järvi ja ev Hannu Pohjanpalo palauttamassa mieleen aikaisempia oppejaan.

Evp-upseerit kertausharjoituksissa? Eikö pitkä aktiivipalvelusaika olekaan riittänyt? Onko vanhankin miehen vielä kerrattava asioita, joita hän on kenties vuosikausia kertausharjoituksissa itse opettanut? Vastaus on: kyllä ja ei! Ainakin tällaiseen ajatukseen päätyy, kun seuraa Länsi-Uudenmaan sotilaspiirin esikunnan järjestämää esikunnan kertausharjoitusta.

Normaalien "tavanomaisten" reserviläisten lisäksi kutsu oli käynyt myös yhdeksälle jo eläkkeelle siirtyneelle kadettiupseerille, majurista everstiin, joiden ikä vaihteli 43:stä 56:een vuoteen. Heistä kuusi oli yleisesikuntaupseereita.

Sotilaspiirin päällikkö, eversti Pertti Envall totesi, että evp-upseereita tulisi käyttää nykyistä enemmän kertausharjoituksissa korkean tason johtamistehtävissä. Toisaalta hän toi myös esille, ettei sotilaspiirin vahvuus yksin yleensä riitä tällaisten esikuntaharjoitusten järjestämiseen.

— Meidän on ollut suorastaan pakko turvautua evp-upseereihin, jotta tällainen esikunta saataisiin toimivaksi, Envall sanoo. Pehdyttämistilaisuuksis-

sa, joita piiri on järjestänyt evp-upseereille, on saatu sellainen tuntemus, että harjoitus kannattaa järjestää näin. Toisaalta itse olen sitä ikäluokkaa, että tunnen oikeastaan henkilökohtaisesti jokaisen piirini alueella asuvan evp-upseerin, joka on käyttökelpoinen näissä tehtävissä.

Myös pehdyttämistilaisuuksia

— Päivän mittaisia pehdyttämistilaisuuksia evp-upseereille olemme järjestäneet joka toinen vuosi. Ne ovat saaneet huomattavan suosion sekä osanottajien määrän että jälkeinpäin tulleiden palautteen muodossa. Niissä kerrotaan maanpuolustuksen uusimmista virtauksista ja siten pidetään evp-upseerit ajan tasalla tärkeimmistä kehitystapahtumista puolustusvoimissa. Ainoa epäkohta on se, että emme pysty järjestämään näitä tilaisuuksia riittävän usein, eli kerran vuodessa.

— Onhan selvä, että jos mies jää eläkkeelle suhteellisen nuorena, hänellä on vielä kapasiteettia toimia. Miksi emme käytäisi sitä hyväksemme, sillä on-

han hän saanut parhaan mahdollisen koulutuksen juuri näihin tehtäviin. Tämä kuitenkin edellyttää, että hänet kutsutaan kertausharjoitukseen viimeistään 2-3 vuoden kuluttua siviiliin siirtymisestäään.

— En ollut aivan varma onnistumisesta, sillä onhan joillekin saattanut jäädä jotain hampaankoloon. Tästä esitettiin etukäteen tiettyjä epäilyksiä, jopa hyvin vahvojakin. Nyt voin kuitenkin todeta, että harjoitus vastasi tarkoitustaan. Ajatus, että evp-upseerit suhtautuisivat yliolkaisesti kertausharjoitusvelvoitteisiin, ei pidä paikkaansa. Harjoituksesta ei olisi saatu irti läheskään kaikkea, jolleivät evp-upseerit olisi siihen osallistuneet.

— Olen sitä mieltä, eversti Envall painottaa lopuksi, että sotilaspiireillä tulisi olla valmius ja mahdollisuus ainakin joka toinen vuosi järjestää kertausharjoitus toimintakykyisimmälle korkeimmalle reservissä olevalle upseeristolleen. Siitä hyötyisi kumpikin osapuoli.

Osallistujat myötämielisiä

Everstilutnantti Mikko Jär-

vi, 47, ye-upseeri, jäi eläkkeelle ilmavoimista vuonna 1977. Hän myönsi joidenkin asioiden muuttuneen jo kuudessa vuodessa, sillä aikaisempia kertausharjoituksia ei ole ollut. Siinä mielessä kertausharjoitus teki oikein hyvää, vaikka puhtaita ilmavoimien asioita olikin melko vähän esillä.

— Tottakai olen myötämielinen, kun maata puolustetaan. Mikko Järvi vakuuttaa. Uskon sitäpaitsi, että kaikki evp-upseerit ovat myötämielisiä, ehkä joitain poikkeuksia lukuunottamatta. Mutta niinhän sen pitääkin olla! Vaikka olenkin vakinaisessa työssä, johon liittyy mm. paljon matkustelua myös ulkomailta, niin ei minulla ollut mitään vaikeuksia työnantajani puolelta, eikä itsenikään taholta! Hyvällä tahdolla ja pikku järjestelyillä työongelmat voidaan voittaa.

— Uskon pystyneeni antamaan oman vähäisen panokseni tämän harjoituksen hyväksi. Harjoituksesta jäi positiivinen kuva. Sitä paitsi tulen kyllä uudelleen, jos vain kutsutaan.

Majuri Kauno Peltola, 52, eroi vakinaisesta palveluksesta

vuonna 1981. Viestimies osasi tehtävänsä entiseen tapaan.

— Tunsin kertausharjoituksen eräänlaiseksi haasteeksi, Peltola arvioi. Mielihyvin tulin mukaan, kun kutsu kerran kävi. Onhan maanpuolustus niin arvokas asia, että sitä ei saa unohtaa, vaikka eroaakin palveluksesta. Olemmehan me silti sotilaita.

Onnistunut kokonaisuus

Kertausharjoitus oli osallistujien mielestä onnistunut. Puolustusvoimat ei polje paikallaan. Muutamassa vuodessa jo tapahtuu sellaista kehittymistä, mikä kertausharjoituksissa saattaa nostaa käden haromaan hiuksia. Yritystä osallistujilta ei kuitenkaan puuttunut. Sitä todistaa sotilaspiirin päällikön harjoituksen päätteeksi antama päiväkäsky, jossa sanottiin mm.:

"Harjoituksen aikana olen havainnut innostuksenne, erinomaisen työkykynne ja tarmonne sekä sopeutuvuutenne

Viestiyhteydet pelaavat edelleen. Majuri Kauno Peltola kouluttaa toisia reserviläisiä.

yhteistoimintaan. Näitä ominaisuuksia Teissä arvostan."

Kertaajat asuivat sotilaallisen karusti: sotilassänky ja jakkara. Toiminta päättyi iltaisin kello 21. Paikalliset vapaa-ajan vieton

mahdollisuudet olivat lähes olemattomat. Majapaikassa oli kuitenkin pieni mustavalkoinen televisio. Kun sitä eräänä iltana tuijotettiin kymppin uutisten aikoihin, loihe eversti Hannu Poh-

janpalo, 55, lausumaan:

— Olen minäkin lukuisia kertausharjoituksia järjestänyt, mutta tähän asti olen aina luullut, että reserviläisillä on iltaisin mahdollottoman hauskaa! MSi

Tee edullinen remontti

Metsäliitosta saat rakennustarvikkeet.

Myyntikonttorimme rakennustarvikenäyttelyssä löytyy varmasti sinulekin mielenisiä vaihtoehtoja runsaasti. Rakentamisen ammattimiehemme kanssa valitset omaan tyylisi sopivat tarvikkeet – edullisesti.

Meiltä saat mukavaan asumiseen.

- puutavaran ja rakennuslevyt
- luvvit ikkunat ja ovet
- lämmöneneristeet ja kateaineet
- paneelit ja sisustuslevyt
- parketit ja keittiönkalusteet
- ja monet muut tarvikkeet

Meitä saat myös välimin omakotitalon tai viihtyisan hirsimökin

111 METSÄLIITTO

- rakenteijan kauppa

- Helsinki ● Lohja ● Kotka ●
- Kouvola ● Lappeenranta ●
- Imatra ● Lahti ● Hämeenlinna ●
- Tampere ● Pori ●
- Turku ● Jyväskylä ● Lapua ●
- Oulu ● Raahe ● Tornio ●
- Rovaniemi

UUTUUS

Ensoli

nestesaippua

PISARA LUONNONPUHTAUTA

Ensoli on nykyaikainen, mähnylljy-pohjalinen luonnontuote, joka sopii aatteikin ihalle. Mielihyvästi hajus-tuottu. Pieni pisara riittää käden pesuun. Ensoli on koostumuksensa ansiosta sopiva koko kehon pesuun. Kätevä, suljettava annostelija ehkäisee kalliin risiirtartunnan vaarat. Jokainen annoshan on alnukertainen ja täysin hygieeninen.

Eläkeläisen mietteitä

NIILO LAPPALAINEN

Valmistautuminen eläkkeelle siirtymiseen

Luopumisen aika tulee kerran jokaisen eteen. Mitä aikaisemmin sen tajuaa sitä parempi. Ja vielä parempi, jos ymmärtää myös valmistautua siihen. Edellytysten tulisi olla luodut jo silloin, kun 25 palvelusvuotta ovat täydet. Sen jälkeen voi pakotteista vapaana harkita, vieläkö siirtyy uuteen virkapaikkaan esimerkiksi Rovaniemeltä Helsinkiin tai päinvastoin. Vai jääkö kenties odottamaan ylennystä, jota ei ehkä tulisikaan.

Eettisiä vaikeuksia ei ratkaisulle pitäisi olla. Pitäväthän puolustusvoimat tärkeänä, että reservissä on rintamakelpoisia upseereita. Ainakin se on edullisen eläkekämme peruste.

Tärkeintä on taloudellisen pohjan luominen pitkällä tähtäyksellä. Tässä suhteessa on ensiarvoista oman asunnon hankkiminen. Jollei sitä ole, on lähtövarmaan aika vaikeata monineliöisestä valtion vuokra-asunnosta vaikkapa kaksioon. Se saattaa olla pakko, mutta voinee arvata, että henkisesti se on mautentava vaihe.

Juuri ennen eroa asunnon hankkinut joutuu ehkä ottamaan suuren lainan, jonka maksaminen saattaa olla pakote uuden työpaikan hankkimiselle tai sitten on tyydyttävä vuokra-asuntoon, ja se on kyllä eläkkeen surma.

Eipä ole pahitteeksi vaikka eläkkeelle lähtiessä olisi hallussa muutakin materiaa. Sitä valoisimmat eläkepäivät ovat, mitä suurempi on taludellinen riippumattomuus.

Eläketapahtumaan on varauduttava henkisesti. On ymmärrettävä, ettei ole korvaamaton.

Upseerieläkeläisiä on niin monenlaisia, että kaiken kattavan kuvan antaminen ryhmästämme on melkoisen mahdotonta. Onhan meitä kapteenista jalkaväenkenraaliin, on alle 45-vuotiaista yli 85-vuotiaisiin, on täystyöllisiä ja työttömiä, terveitä ja sairaita. Kaiken lisäksi asennoituminen eläkeläisyyteen on suurelta osin luonnekysymys.

Se, mitä kirjoitan, on subjektiivista. Vain erään eläkeläisen mietteitä. Tähänkin kysymykseen kun voi asennoitua niin kovin monella tavalla.

Päinvastoin tulee aiheuttamaan monelle nuoremmalle ja ehkä esimiehilleenkin iloa, jos ymmärtää lähteä ajoissa. Henkilöstöhallinto on varmasti kiitollinen jokaisesta vapautuvasta paikasta.

Koko oma elämänfilosofia on osattava muuttaa eron ajankohdaksi. Sotaväessä on paljon asioita, jotka antavat tietyn tyydytyksen tunteen. Monet niistä ovat tosin jälkeen päin ajatellen kovin muodollisia. Siirryttyään eläkkeelle voi todeta voivansa iloita monesta muusta asiasta, jotka saattavat hyvinkin korvata asianomaisen puolustusvoimissa korkeallekin arvostamat seikat jopa ylittää ne.

Useat eläkeläiset ovat todenneet ilokseen, että nyt on vihdoin aikaa harrastuksille. Se on todella myönteinen asia. Sitä myönteisempi, jos nämä harrastukset on maksettu jo ennen eroa ja valittu jo ehkä sillä silmällä. Harrastuksista voi saada myös eläkepäivien työn.

tehtäviin hakeutuu sopivia evp-upseereita.

Mitä korkeampi arvo asianomaisella on sotaväen hierarkiassa ollut sen vaikeampaa on sopivan työpaikan löytäminen. Tässä suhteessa upseerilta voi odottaa tiettyä itsekunnioitustakin.

Taloudellinen tilanne

Huolimatta tehdyistä leikkauksista eläke-edut ovat nykyisin varsin hyvät. Mikäli rasiitena ei enää ole suuria asuntolainoja, ainakin esiuupseerin ja kenraalin eläkkeellä selviää erittäin hyvin. Jos tilipussi keveneekin eron yhteydessä parikymmentä prosenttia, pienenevät menotkin melkoisesti. Vähäisin lisäansioin pääsee jo entiseen tulotason. Indeksikorotukset kaksi kertaa vuodessa pitävät siitä huolen, ettei reaaliensio laske. Lasten aikuistuminen helpottaa taloudellista tilannetta myös merkittävästi.

Vähän omastakin ratkaisusta

En pidä oman ratkaisuni esittämistä erityisen mielekkäänä, mutta kun en voi esittää toisenkaan ratkaisua esimerkkinä, on kai pakko puhua vähän itsestään. Varsinkin kun ymmärsin päätoimittajan toivoneen henkilökohtaista kannanottoa. Tarinani ei kuitenkaan ole mitenkään poikkeuksellinen.

Erotessani puolustusvoimista olin ollut Kadettikoulu mukaan lukien yhtämittaisesti palveluksessa 33 vuotta. Kun lisäksi sodan aikana oli kertynyt vapaahetöisenä palvelua neljässä erässä lähes kaksi vuotta, katsoin ansainneeni jo eläkkeen.

Vieläkö uusi työ?

Tämä on usein eron yhteydessä eteen tuleva seuraava suuri ratkaisu. Vastaus ei suinkaan ole yksiselitteinen. Päätökseen vaikuttaa ainakin ikä, kunto, entinen virka-asema ja siviilitehtävään soveltuva koulutus sekä toisaalta taloudellinen pakko tai henkinen tarve jatkaa vielä työntekeä.

Ellei nyt esimerkiksi asunnon hankkimisesta johtuen taloudellista pakkoa ole, tuskin yli 60-vuotiaan enää kannattaa uutta työpaikkaa hankkia. Sen sijaan alle 50-vuotiaalle se voi olla jopa mielenterveydellisistä syistä tarpeen. Toisaalta voi ajatella myös yhteiskunnallisesti, että onko oikein tänä työttömyyskautena viedä joltakin sellaiselta työpaikalta, jolle se olisi tarpeellisempi.

Puolustusvoimissa saatu koulutus soveltuu hyvin eräisiin siviilielämän tehtäviin, joten on luonnollista ja yhteiskunnan kannalta edullista, että näihin

kaisemman täydellisen sidonnaisuuden vastapainona. Tämä mahdollisti todella pehmeän las-kun.

Alle kuusikymppisenä ei tietenkään voi olla kokonaan työtömänä. Synnynnäisen työvietin olen korvannut harrastuksilla jopa niin, että ajoittain on ollut kiireempää kuin virassa ollessa.

Tärkein työllistäjä on ollut tämä kirjoittelu ja käännöstyöt. Entinen harrastus on näin tullut tehokkaasti hyödynnettyä. Näen merkittävänä etuna, että voin työskennellä kotona ja ratkaista itse työaikani ja lomajat. Puhelin ei pahemmin häiritse eikä kukaan käske.

Toinen harrasteeni on matkailu. Nyt kun siihen on hyvät mahdollisuudet ja voimia vielä on, tulee vuosittain tehtyä muutama matka. Etelän aurinko tekee kaamosaikana ihmeen hyvää sekä mielelle että kunnolle ja hiihtoloma Lapin keväthangilla vaihteluna samoin. Kesäloma tulee vietettyä tietenkin täällä kotimaassa lähinnä mökkeily-

merkeissä. Kun jakaa lomat sopivasti vuoden eri ajankohtiin, on aina lähietäisyydellä jotain uutta odotettavaa.

Käännöstöihin ja ulkomaanmatkailuun liittyy luontevasti pitkäaikaisten kieliopintojen jatkaminen. Periaatteessa joka päivä jotakin, mutta kohtuullisessa määrin. Aivoja pitää treenata ja kieliharrastus on siihen hyödyllinen ja sopiva keino.

Fyysisen kunnon ylläpito tuli tavaksi jo palvelusaikana. Sekin harrastus on säilynyt. Ehkä kokonaissuoritus on entisestään tehostunut. Vanhuus on mukavampi ottaa vastaan hyväkuntoisena. — Miellyttävää on, että nyt on ollut mahdollista varata aikaa entistä enemmän myös lukemiseen. Ja luettua tulee.

Näillä viidellä harrasteella korvautuu entinen työni ajallisesti varsin hyvin. Muitakin harrastuksia on, joita ei tässä nyt kannata luetella ja joitakin on odottamassa vielä vuoroaan. Reserviähän pitää olla. Lisäksi entinen ammatti aiheuttaa edel-

leen pieniä velvollisuuksia, jotka nekään eivät ole rasite vaan ilo. Miellyttävien niistä on yhteydenpito entiseen joukko-osastoon — rannikkojääkäreihin ja sen perinnetaistelijoihin — teikarilaisiin.

Eräs palvelustoverini laushti eroamiseni aikoihin, että hän kyllä lähtisi siviiliin, mutta siellä tulee aika pitkäksi. Voin vakuuttaa, ettei tule. Edellytyksenä on tietenkin, että omaakin aktiiviteettia on.

Eläkeläisen suurin etu eläkkeen ohella on henkilökohtainen vapaus ja sen suomalainen osaa arvostaa melkoisen korkealle. Nyt on mahdollista tehdä itse urasuunnitelmansa sellaiseksi, joka kullekin parhaiten sopii, ja valinnan varaa on.

En ole tavannut evp-upseeria, joka surkuttelisi asemaansa ja miksipä sen tekisi. En houkuttele ketään tekemään ennaikaisesti samaa ratkaisua, mutta jos sotaväen suksi ei luista enää, niin tämä on vaihtoehto eikä kovin huonokaan.

SÄHKÖLIIKE P. RAUHALINNA JA KUMPP.

Rummunlyöjänkatu 33, SALO
Puh. 924-2488

PAROLAN SÄHKÖ KY

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA
SUUNNITTELUA

Parola
Puh. 712 496, 712 936, myös iltaisin

SÄHKÖKORTTELI OY

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA
Åkerlundinkatu 5 A 33100 Tampere 10

Puh. (931) 34 110

SALENIUKSEN SÄHKÖ

90840 HAUKIPUDAS AS.
Puh. 981-471 127

JÄMSÄN SÄHKÖ OY

Paattilantie 3
42100 Jämsä
Puh. 942/3141

KALLION SÄHKÖ OY

— A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA —
Korkeavuorenkatu 29 00130 HELSINKI 13
Puh. 90-626 192

TAMPEREEN SÄHKÖ OY

KAAPELIHYLLYJEN
ERIKOISLIIKE

SÄHKÖTIE OY
PL 8, 01301 VANTAA 30 VAIHDE 83177

Kaaderin käynti Unkarissa

NIILO LAPPALAINEN

Tämän vuoden kesäkuun 15. päivä tulee kuluneeksi 25 vuotta siitä, kun Unkarin kapinan johtajat saivat ankarat tuomionsa. Kolme heistä teloitettiin ja viisi sai pitkän vankeusrangaistuksen. Heidän lisäksi tuomittiin hiljaisuudessa satoja ehkä tuhansia kapinaan osallistuneita, mutta vain nämä kahdeksan oli määrätty vastaamaan teostaan näyttävästi koko maailmalle.

Kuten Suomen sotasyllisoi-keudenkäynnissä oli Unkarissa-kin pakko rangaista johtotehtävissä olleita, vaikka he olivat toimineet lakien ja käskyjen mukaan ja varmasti mielestään isänmaansa parhaaksi.

Joka tapauksessa tämän kiipeän tapahtuman jälkeen Unkarin historiassa alkoi uusi vaihe. Raunioista, poliittisesta vainosta ja suurista taloudellisista vaikeuksista alkoi nousu kohti hyvinvointia. Kohti päämäärää, johon kapinallisetkin olivat pyrki-neet.

Kansannoususta myönnytyksiä

Tämän kirjoittaja vieraili viime vuonna Budapedissä. Matka on ainoa omakohtainen kokemus sosialistimaista, joten vertailuja on vaikea suorittaa. Yleiskuva oli kuitenkin pääkaupungin perusteella arvioituna erittäin myönteinen. Uusi johto on onnistunut vallitsevat rajoitukset huomioon ottaen luomaan Unkarin kansalle varsin tyydyttävät olosuhteet.

Budapest oli vielä helmikuussa 1945 taistelutanner. Etulinjana oli silloin Tonava. Taistelujen päätyttyä oli 50 prosenttia kaupungista tuhottu. Vuoden 1956 kansannousu aiheutti myös paljon raunioita. Kaikki vauriot on nyt korjattu ja kaupunki on entistä ehompi. Lokakuussa 1956 100 000 ihmisen voimin kaadettua Stalinin jättiläiskoista muistopatsasta ei kuitenkaan enää ole palautettu paikolleen. Sen tilalla on paljon vaatimattomampi Leninin patsas. Unkarin lipusta kapinan aikana poistettua Rakosin vaaku-

Sankarten aukio Budapestissä on unkarilaisten kansallistunteen symboli.

naa ei ole myöskään palautettu lippuun. Molemmat merkittäviä myönnytyksiä.

Sen sijaan Budapestiä hallitsevalla Gellert-vuorella kohoaa todella pramea neuvostojoukkojen muistomerkki. Sen huipulle seisova yli 20 metriä korkea rauhanenkeli palmun lehvineen näkyy kaikkialle Budapestiin. Pimeällä sen näkyvyydestä pitävät huolen kymmenet valonheittimet.

Muistomerkki kuvaa mahtavuudellaan ja sijainnillaan erinomaaisesti sitä, että Unkarin kansa on mahtavan Neuvostoliiton siipien suojeluksessa. Monet unkarilaiset toivovat varmasti, että tuo muistomerkki ei olisi niin hallitseva. Sama enkelin kuva on myös Unkarin metallirahan kääntöpuolella.

Budapest on tavattoman kaunis kaupunki. Se on siisti, väljä ja puhdas. Sen ilma kuuluu kuitenkin olevan teollisuuden ja pakokaasujen pahasti saastuttama. Muistona Itävalta-Unkarin ajoilta on selvä yhteneväisyys Wieniin ja jopa Roomaan ja Zürichiin. Kaupungissa on kymmeniä erittäin kauniita antiikin tyyliä jäljitteleviä rakennuksia. Kulttuuritarjonta on mahtava.

Tonavan yli johtavat kahdeksan suurta siltaa ovat jokainen jo sinällään taideteoksia. Ne on kaikki rakennettu viime sodan jälkeen uudelleen.

Sotilaat katukuvassa

Budapest on suuri varuskunta-kaupunki. Kasarit eivät kuitenkaan ole siellä samalla tavalla näkyvissä kuin meillä. Tavallisen siviilityyppisen rakennuksen pihalla seisovista sotilasajoneuvoista tai pihalla liikkuvista sotilaista voi vain päätellä, että siinä on taas joku kasarmi tai esikunta. Kapinan aikana kuuluisaksi tulleen Kilianin kasarminkaan seinissä ei ollut mitään merkkejä, jotka olisivat ilmaisseet sen olevan sotilaskäytössä. Katolla olevat useat antennit ja pihalla olleet maastoautot varmistivat kuitenkin paikallisen asukkaahan antaman tiedon.

Sotilaspukuisia henkilöitä näkyi katukuvassa paljon. Varusmiesten asu oli siisti. Tukat olivat leikatut lyhyiksi. Loma-asuun kuuluu koppalakki ja yhtenäinen lomakassi. Liikenteessä vilahteli runsaasti vihreitä sotilasajoneuvoja. Hyväkuntoisia ja meilläkin yleisessä käytössä olevaa naapurimaamme tuotantoa.

Kiinnostavana seikkana havaitsin, että hotellin edessä oli eräänä päivänä ryhmän verran sotilaita katua kunnostamassa. Joku siviilimies näytti olevan mukana asiantuntijana. Pitkää palveusaikaa käytetään näin tehokkaasti yhteiskunnan hyväksi.

Venäläiset eivät Unkarissa tunnu vieläkään olevan hyvässä maineessa. Kapinan muistot kirvelivät varmasti pitkään. Ristiriitojen aiheita kuitenkin välte-tään. Niinpä Budapestissä ei ainakaan virkapukuisia venäläisiä juuri näkynyt. Venäläiset joukot ovat eristetyissä syrjäisissä varuskunnissa poissa näkyvistä. Ilmeisesti jonkin verran miehiä oli päässyt sunnuntailomalle kaupunkiin. Näin tosin vain muutaman miehen ryhmän kaartin panssari miehiä juttelevan siistissä asussaan unkarilaisten nuorten kanssa.

Elintaso on hyvä

Kapina oli osoittanut kom-munsti puolueelle, että varuillaan on syytä olla. Siitä on havainnollisena esimerkkinä puolueen päämaja Tonavan varrel-la. Nykyaikaisesti rakennetun suuren rakennuksen jokaista sivua valvottiin televisiokameral-la. Kaikissa ikkunoissa oli keski-päivälläkin verhot ja ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa kalterit. Pääovella oli parivartio ja rakennusta kiersi kapteenin arvomerkkejä käyttävän turvallisuusupseerin johtama nelimie-hinen partio. Tuntui ihmeelliseltä. Onko vieläkin syytä pelätä jotakin?

Socialismin virkavaltaisuudesta kertoi moninkertainen pas-sien tarkastus lentoasemalla. Tarkastajien toimintaa oli siis tarpeen kontrolloida. Turisti sai kuitenkin liikkua vapaasti.

Vuoden 1956 tapahtumien seurauksena on olojen liberali-sointiin ja elintason kohottami-seen ollut pakko kiinnittää koros-tettua huomiota. Niinpä unkarilaisten elintaso on hyvä. Kaup-pojen hyllyt ovat täynnä tava-
raa. Kaikkea saa, jos on rahaa. Valuutan vaihtorajoituksin este-tään, etteivät veljesmaiden asuk-kaat käy tyyjentämässä kauppo-ja.

Maassa siirryttiin viime vuo-den alusta viisipäiväiseen työ-
viikkoon. Palkkataso on suhteel-lisen hyvä. Välitön verotus on vain 5—10 prosenttia. Sairaala-

hoito on ilmaista. Lääkkeistä joutuu vähän maksamaan. Budapestin kuljetuspalvelut ovat erittäin halvat. Lomaoikeus on vuoden työssä olon jälkeen yksi kuukausi. Kerran vuodessa voi matkustaa lomalle myös länteen. Rahanvaihdossa on kuitenkin rajoituksia. Naisten eläkeikä on 55 ja miesten 60 vuotta.

Unkarilainen voi omistaa talon ja kesämökin maapohjineen tai talon sijasta asunto-osakkeen. Maapohja vain on hyvin kallis. Omakotitalot siirtyvätkin Budapestissä lähinnä perintönä suvussa. Tontin hinta kaupungin parhaalla alueella Budassa saattaa olla miljoona forintia. Vertailun vuoksi mainittakoon, että keskikuukausiansio on noin 5000 forintia, mutta huippupalikat yli 25 000 forintia.

Oman auton saa 4—5 vuoden jonotusajan jälkeen. Sitä varten on pankkiin säästettävä 50 prosenttia hinnasta. Perheessä saa olla kaksi autoa. Lada on yleisin autotyyppi.

Ei työpinnasta

Yksityisyritteliäisyyttäkin suositaan. Omistaja voi pitää vierasta työvoimaa neljä henkeä.

Käyttämällä yrityksessä omia sukulaisia, vaikkapa lähes "kummin kaimoja", on eräissä yksityisyhteisöissä töissä jopa 40 henkeä. Sosialistinen kasvatus ei ole vielä muuttanut ihmisen synnynnäistä yrittämisen halua.

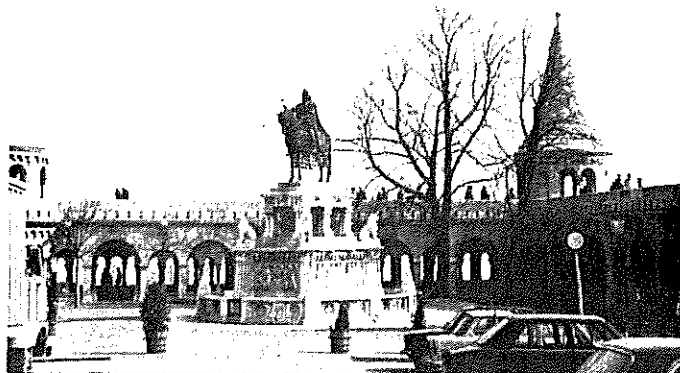
Myös ulkomaista pääomaa on haluttu saada maahan. Ulkomainen yritys saa omistaa 49 prosenttia osakeannista.

Maassa on työvoimapula. Koska ulkomaalaista työvoimaa ei ole paljonkaan, on eläkeläisilläkin oikeus työskennellä jopa 20 tuntia viikossa eläkkeen pienentymättä. Mm. museoissa näytti olevan töissä noin 70 vuoden ikäisiä mummuja.

Työpinnasta ei sallita. Työvoimaviranomainen on velvollinen tarjoamaan työttömälle vain kolmea työpaikkaa. Viimeinen niistä on pakko ottaa.

Kansalaiset olivat hyvin puheutuneita ja tyytyväisiä näköisiä. He uskalsivat myös puhua ulkomaalaisen kanssa ja esittää arvosteluakin.

Eräs ilmeisesti sosialismiin kuuluva kiusallinen piirre ulkomaalaista kohtaan on pimeän rahan vaihtajien ammattikunta. Se on kai osalle nuorisoa elä-

Kalastajien linnake Gellert-vuorella on Budapestin tunnetuimpia nähtävyyksiä

mäntäpa. Vähän väliä joku halusi kadulla vaihtaa länsivaluutaa. Vaihtajat pitivät itsellään yllä kovaa elintasoa käyden ostamassa Wienistä viimeistä muotia olevia vaatteita. Kyseessä on rikollinen toiminta, jossa myös saatetaan huiputtaa turisteja, joten rahanvaihtajia on syytä välttää.

Kun vertaa tilannetta siihen, mikä se oli Unkarissa ennen kansannousua, on pakko todeta, ettei se ollut turha. Sen avulla on nopeutettu roimasti kehitystä ja saatu aikaan suhteelli-

sen vapaat elinolosuhteet. Noudattamalla kansan toiveita jo v. 1956 olisi samaan ehkä päästy ilman verenvuodatusta ja raunioitakin. Unkari lienee nyt kaikkein huolimatta Itä-Euroopan vaurain valtakunta, josta muutkin sosialistimaat ottavat oppia.

Me suomalaiset voimme olla tyytyväisiä, että veljeskansamme on saavuttanut näinkin hyvät elinolosuhteet. Toivottavasti tämä kehitys jatkuu. Unkarissa käy vuosittain 14 miljoonaa turistia. Voin suositella Unkaria kaaderinkin matkakohteeksi.

Uudenkaupungin saaristossa MAJAMAAN LOMAKYLÄ

Kylä sijaitsee n. 10 km:n päässä kaupungista, omalla 28 ha:n luonnonkauniilla saarella. Alueella on 31 korkeatasoista loma-asuntoa, joista 14:ssä oma sauna. Lisäksi saarella on 3 kpl vuokrasaunoja ja elintarvikeliikese. Mahdollisuus vuokrata veneitä, polkupyöriä, televisioita ym. Tiedustelut ja varaukset: puh. 922-51000, 42519

JÄPPILÄN KIEVARI

- Viihtyisä ravintola kirkonkylän keskustassa.
- Vuokrattavana edustusauna ja kesämökkejä.

Puh. 958-50 130

KAUNIS
LOMAMAAILMA

TUNTURIEN
KATVEESSA

HOTELLI VUONTISPIIRTTI

99340 RAATTAMA, PUH. 996-2651, 2652

MATKAILUAUTO

MB 608, 8 + 1 henkeä, keittiö + WC viiden hengen makuutilat

KULJETUSLIKE R. STENVALL

Hyrylä
Puh. (90) 255144

MATKAKOTI KESKUS

Itäpuisto 13, 28100 PORI 10 puh. 939-18 447

Rauhallinen paikka

KESKELLÄ KAUPUNKIA

Avoinna myös viikonloppuisin

Tervetuloa läheltä ja kaukaa uudet ja entiset asiakkaat

Mukava majapaikka keskustassa

— EDULLINEN —

MatkaHovi

Kauppakatu 52, Lappeenranta, puh. 953-12 578

EDULLINEN MAJOITUSVAIHTOEHTO KAJAANISSA

MATKUSTAJAKOTI NEVALAINEN

POHJOLANKATU 4 87100 KAJAANI 10 (986) 22 254

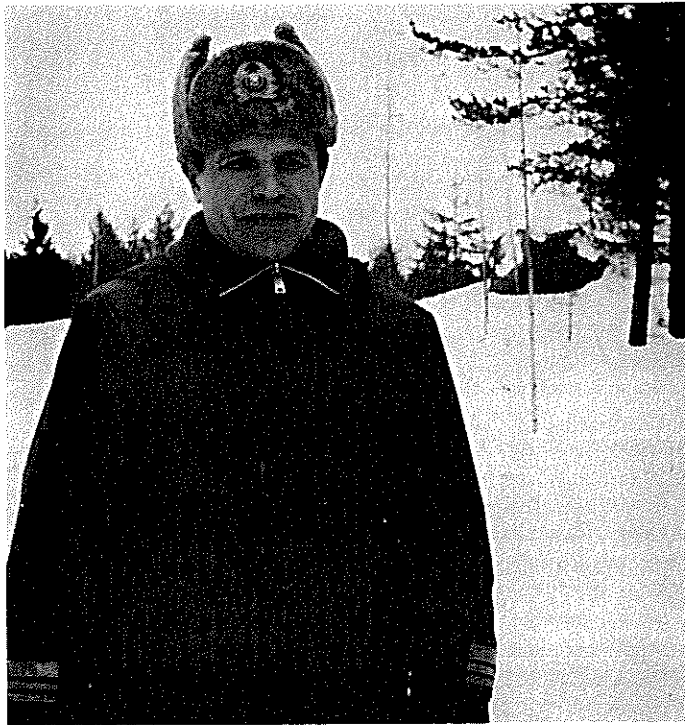
- MATKAA RAUTATIEASEMALTA 200 m
- AINA EDULLINEN HINTATASO
- "KESÄHINNAT" 1.6.—31.8.
- KAHVIAAMIAINEN KUULUU HUONEEN HINTAAN
- ENNAKKOTILAUKSISSA RYHMILLE ALENNUKSET
- SOITA, TULE JA TUTUSTU.

- Kaikkien suosima tanssipaiikka
- Edulliset lounaat

HH Ravintola
Hartsuherrakyy

Kansankatu 8 96100
Rovaniemi puh. 991-12 041

10 KYSYMYSTÄ

Huolto kuuluu olennaisena osana myös sotilaalliseen toimintaan, vaikka se huomataankin vasta silloin, kun järjestelyissä esiintyy häiriöitä. Tämänkertaiset kysymykset on esitetty huollon edustajalle, everstiluutnantti Tuomo Hirvoselle, joka palvelee Kaakkois-Suomen Sotilasläänin huoltopäällikkönä Kouvolassa.

1. Huoltohenkilöstöä syytetään usein jäykäksi, pykälissä pitäytyväksi ammattikunnaksi. Mistä tällainen leimautuminen johtuu?

Se, että huollolla on huono maine ja sen edustajat leimataan hankaliksi pilkunviilaajiksi, johtuu usein syytösten esittäjien omasta tietämättömydestä. Kun ei tiedetä, miten tiukasti valtiolta on sitonut yhteiskunnan varoista ja omaisuudesta vastaavan virkamiehen kädet, syytetään helposti määräysten käytännön toteuttajaa.

Huollon kursseilla, opetustilaisuuksissa ja tarkastuskäyntien yhteydessä korostetaan jatkuvasti toimialan palvelevaa luon-

netta. Huoltohenkilöstön vilpittömänä lähtökohtana onkin löytää ratkaisu, miten voimassa olevien säästöjen puitteissa joukon toimintakyky ja jatkuvuus turvataan mahdollisimman hyvin, eikä suinkaan se, minkä pykälän tai määräyksen nojalla joku aloite tai ehdotus voidaan torjua.

2. Väitetään, että palkatun henkilökunnan vähäisemmätkin edut on vähin erin syöty. Eikö pienillä huomaavaisuuksilla kuten varusesineiden kuittausoikeuksilla, ilmaisilla maastoterioilla, vuokrahelipotukilla tms lisättäisi sotilasorganisaation tärkeimmän osan eli henkilökunnan

työmotivaatiota ja ammatissa viihtymistä?

"Vähäiset edut" ja "pienet huomaavaisuudet" ovat itse asiassa luontoisetuja. Virkamiespalkkauslaki (L 1030/42) tosin tuntee tällaiset luontoisedut, mutta siinä myös edellytetään, että luontoisedusta maksetaan käypä vastike. Ts mitkään ilmaissuoritukset palkatulle henkilöstölle eivät ole valtiohallinnossa mahdollisia.

Virkamies ei yksinkertaisesti saa lahjoittaa valtion varoja, omaisuutta tai ilmaissuorituksia kenellekään, vaikka pyyteettömänä tavoitteena olisikin parantaa lähimmäistensä ja itsensä työssä viihtymistä. Asevelvollisille kuuluvaa täysihoitoa ei pidä sekoittaa palkatun henkilöstön kohteluun.

3. Pitääkö kruunu kuitenkin huolen pojistaan eli varusmiehistä ja reserviläisistä?

Varmasti pitää. Ja se onkin puolustusvoimien huollon varsinaisen tehtävä. Rohkenen myös sanoa, että siinä on onnistuttu hyvin. Esimerkiksi suomalaisen varusmiehen vaatetus kestää vertailun monen rikkaamman maan asevelvollisen varustukseen. Tietenkin sillä edellytyksellä, että esimiehet vaativat koulutettavalta itseltäänkin omatoimisuutta varusesineiden hoidossa.

Puolustusvoimien tarjoaman ruoan suhteen ei myöskään ole ilmennyt valittamista. Päinvastoin, yksittäiset varusmiehet ja varusmiestoimikunnat antavat jatkuvasti kiitettäviä lausuntoja varuskuntaruokaloiden ruoan korkeasta tasosta. Harva yksityisperhe syö yhtä monipuolisesti, terveellisesti ja ravitsevasti kuin varusmiehemme.

4. Olisiko asevelvollisten huollossa enää parantamisen varaa?

Parantamisen varaakin löytyy. Minua huolestuttaa muun muassa se, että sotilasläänissämme on sotilaslääkärin toimia täyttämättä. Lääkäriliiton mukaan maassamme on lääkäreitä työttömänä, mutta heistäkään ei ole riittänyt kahta tai kolmea miespuolista Kaakkois-Suomen

varuskuntasairaaloihin. Vaki-naisten lääkärin puutteessa olemme joutuneet tilapäisesti turvautumaan varusmieslääkäreihin. Se ei ole suinkaan hyvä ratkaisu asevelvollisten terveydenhoidon turvaamiseksi.

Suuri huollollinen epäkohta on myös vanhojen kasarmialueiden huonot majoitustilat. Kahden modernin varuskunnan lisäksi täällä Kaakkois-Suomessa on kuusi vanhaa kasarmialuetta, joissa varusmiehiä joudutaan majoittamaan erittäin alkeellisesti.

5. Kantahenkilökunnan pukekirjavyys on silmiinpistävä. Jos kadulla tulee vastaan vaikkapa kolmen upseerin ryhmä, on jokainen heistä taatusti eri tavalla pukeutunut. Mistä tällainen johtuu?

Se johtuu yksinkertaisesti siitä, että virkapuvustomme tarjoaa meille valinnan mahdollisuuksia.

Me voimme yksittäisinä sotilaina pukeutua nykyisten virkapukujen ja niiden käyttömääräysten puitteissa melko yksilöllisesti omien makutottumustemme ja henkilökohtaisten tarpeittemme mukaisesti ja silti me näytämme sotilailta ja edustamme täysipainoisesti puolustusvoimia.

Pidän monipuolista virkapuvustomme pikemminkin rikkautena kuin epäkohtana. Onhan yhtenäisen asu mahdollista käskää aina silloin, kun se esimerkiksi paraatin tai muun yhteisesiintymisen takia on tarpeellista. Yhdenmukaista pukeutumista tärkeämpänä pidän sitä, että kadulla kohtaamastani kolmen upseerin ryhmästä jokaisella on yllään ehjä, puhdas, istuva ja hyvin silitetty sekä vahvistettua mallia oleva virkapuku. Näin pukeutuneet upseerit edustavat aina yksilöinä mallikkaasti Suomen puolustusvoimia.

6. Onko vaatetuksen puolella odotettavissa uudistuksia?

Varusmiehen uuden asukokonaisuuden kokeilukäytön laajentaminen enteilee, että uudenmallinen kenttäpuku maiharitakkeineen ja varsikenkineen otetaan lähivuosina käyttöön puo-

10 KYSYMYSTÄ

lustusvoimien kaikissa joukko-osastoissa. Tämä tyylikäs asukonaisuus on ollut nähtävissä jo vuoden verran pääkaupungin katukuvassa, sillä Kaartin Pataljoona käyttää sitä.

Saapashousuthan poistetaan ensi vuoden lopussa virkapuvustosta, joten siltä osin mallikirjavuus vähenee samalla, kun siirtyy historiaan kappale kunnialkasta sotilaspukerinnettämme.

7. Millaisia tehtäviä sotilasläänin huoltopäällikölle kuuluu?

Huoltopäällikkö on sotilasläänin komentajan apuna ja asian tuntijana huollon johtamisessa ja vastaa siitä, että hänen alaisuudessaan olevan kuuden huoltolajin järjestelyissä toteutetaan komentajan tahtoa.

Tämä tapahtuu käytännössä rahavarojen sekä kiinteän ja irtaimen omaisuuden käytön suunnitteluna ja valvontana. Ylläpitävä huolto sotilasläänissä on pitkälti rutiinia, jota toteuttavat eri alojen ammatti-ihmiset. Huoltopäällikön tehtävänä on-

kin taata näille ammattilaisille toimintaedellytykset. Valmiustehtävät ovat sitten asia erikseen, ja ne ovat juuri niitä, joissa huoltopäällikön henkilökohtainen ammattitaito punnitaan.

8. Mitkä ovat sotilasläänin huollon suurimmat ongelmat tällä hetkellä?

Rappeutuvat kasarmit vanhanaikaisine majoitus-, opeutus-, oleskelu- ja sosiaaliloineen sekä puutteelliset huolto-, varasto- ja työskentelytilat muodostavat suurimman ongelma-alueen huollolle. Eikä sen poistamiseen näytä valtion pussista varoja riittävän lähivuosi-kaan.

9. Kannattaako upseerin erikoistua huoltoon?

Upseerin, joka aikoo luoda nopean ja ylevän karriäärin puolustusvoimissa, ei ole viisasta hakeutua huoltoon. Ei myöskään sellaisen, joka lennokkaan luonteenlaatunsa puolesta ahdistuu tiukasti rajattujen toimintavaltuuksien ja ankaran kontrollin

puristuksessa. Mutta upseerille, jolla on taipumusta taloudelliseen ajatteluun, kiinnostusta teknillisiin ja hallinnollisiin kysymyksiin sekä kykyä pitää henkilökohtainen ja valtion omaisuus tiukasti erossa toisistaan, huoltoon erikoistuminen tarjoaa käytännönläheisen ja mielenkiintoisen elämäntehtävän. Uralla edistymisenkin huollon puolella kilpailee hyvin keskivertoupseerin karriäärin kanssa missä tahansa muussa aselajissa.

10. Mitä muutoksia tai uudistuksia toivot?

Toivon huoltohallinnon opeutuksen lisäämistä kantahenkilökunnan koulutuksessa. Jäsentyneet yhteiskuntamme on työntänyt valvovat lonkeronsa myös puolustushallintoon aina perusyksikötasoa myöten. Ja kehitys näyttää vain jatkuvan yhteiskunnan otteen tiukkenemisen suuntaan. Tämä edellyttää kantahenkilökunnalta entistä tarkempaa paneutumista voimassa oleviin säädöksiin velvollisuuksiensa ja toimivaltuuksiensa selvittämiseksi.

KYSY POROA

— maustamatta maukasta

Kysy kauppialtasi maukasta poronlihaa. Poronlihasta voit vähällä vaivalla valmistaa ravitsevaa mutta vähäkalorista arkiruokaa, aivan samoin kuin multakin liharuokia. Kysy myös ruokavihjeltä.

**PORO ON VÄHÄRASVAINEN
PORO ELÄÄ LUONNOSSA**

PALISKUNTAIN YHDISTYS

96100 ROVANIEMI 10 KOSKIKATU 33 A
PUH. 991-22 057

SIINÄ NOKIA MISSÄ TEKIJÄ

NOKIA

Metsäteollisuus • Kumiteollisuus • Kaapeli
Koneryhmä • Metallituoteryhmä
Engineering • Elektroniikka • Muoviteollisuus

Silloinen eversti Savonjousi oli vuosina 1942—44 Maaselän Ryhmän esikuntapäällikkönä. Pappa Laatikainen toimi ryhmän komentajana. Kevättalvella 1944 eräänä päivänä esikunnan päivystäjä huikkasi:

— Herra eversti, puhelu päämajasta!

Savonjousi kiiruhti puhelimeen. Siellä oli eversti Wahren päämajan komento-osastosta.

— Everstin on ilmoittauduttava kiireellisesti ylipäällikölle, kuuluu käsky ilman sen pitempiä perusteluja tai keskusteluja. Savonjousi yllättyi sanomasta siinä määrin, ettei hän huomannut edes kysyä, mikä olisi mahdollinen aihe.

”Everstin on ilmoittauduttava” kuuluivat sanat, ja Savonjousi mietti, miksi hänen hyvin tuntemansa Wahren nyt noin tituleerasi.

— Koska olette saanut siis käskyn? tuli vielä puhelimesta.

Eversti vilkaisi toimiston pöydällä olevaa herätyskelloa ja virkkoi:

— Kello on nyt 19.25. — Puhelin kilahti kiinni.

Koska oli saunailta — mikä tosiaan Maaselän Ryhmän esikunnassa oli kohtuullisen usein, olihan Pappa kova kylpyveikko — komentaja ehdotti kuitenkin alaiselleen:

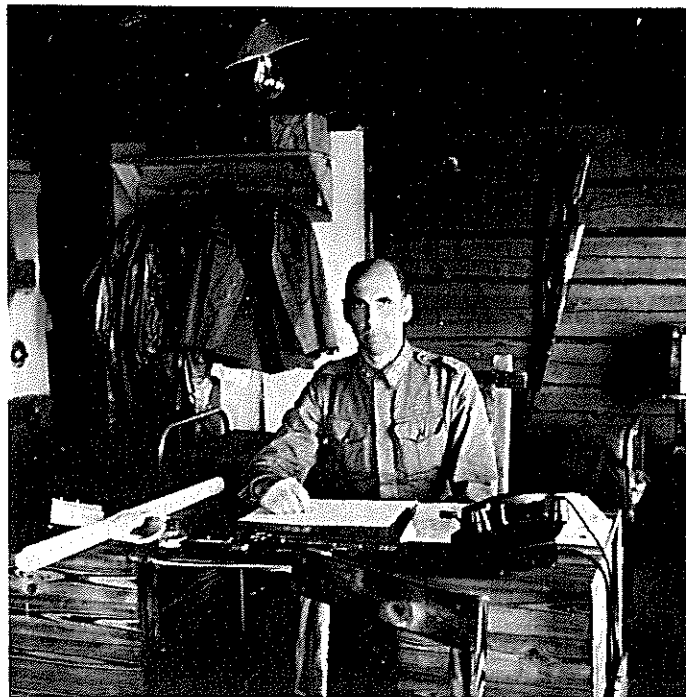
— Kyllä kai me saunassa pistäydymme, ennen kuin sinä sinne Mikkeliin lähdet?

Savonjousi lähti matkaan henkilöautolla illalla klo 21. Yö kului hitaasti auton takapenkillä torkkuen ja mietiskellen, mistä oikein mahtoi olla kysymys. Aamulla kahdeksalta auto hurautti tutun kansakoulun pihaan ja eversti kiirehti ilmoittautumaan yleisesikunnan päällikölle, jalkaväenkenraali Erik Heinrichsille. Kenraali oli kuin myrskyn merkki. Ilmiselvästi nyt oli tapahtunut jotain hyvin hankalaa.

— Tiedättekö, miksi teidät on kutsuttu tänne? yleisesikunnan päällikkö tiedusteli.

— En tiedä, mistä on kysymys, herra kenraali, eversti vastasi totuudenmukaisesti.

— Suomen Washingtonin lähettiläs Procopé on Amerikasta ilmoittanut, että Maaselän Ryhmän esikuntapäällikkö on julistanut omatoimisesti sodan pää-

Maaselän Ryhmän esikuntapäällikkö, eversti Kai Savonjousi.

Kun Marski erotti everstinsä

Tämän tapahtuman kertoi kirjoittajalle joitain vuosia sitten kenraaliluutnantti Kai Savonjousi erään haastattelun yhteydessä. Kirjoitin sen perusteella Kytkirautaa varten oheisen jutun, mutta sitä tarkastaessaan Savonjousi perui julkaisemisajatuksen sanoen:

— Olen tämän kertonut joskus 1950—luvulla eräessä Kadettikunnan tilaisuudessa, joten onhan se julkistettu. Jääköön se nyt tällä kertaa, mutta joskus myöhemmin voitte sen julkaista ja silloin minulta ei enää tarvitse kysyä lupaa.

Kenraali tarkoitti, että vasta hänen siirryttyään ajasta ikuisuuteen tapahtuma voitaisiin kertoa lehtien palstoilla. Koska Kadettikunnan kunniajäsen poistui viime syksynä keskuudestamme, katson, että juttu voidaan julkaista hänen lupauksensa mukaisesti.

määräksi ”kolmen kannaksen rajan”.

Nyt Savonjousi tiesi, mistä kenkä puristi. Tosin asia ei aivan näin ollut, mutta harvoin kos pitkiä matkoja kierrelleet uutiset paikkaansa pitävät. Heinrichs soitti Marskille:

— Nyt se Maaselän eversti on täällä.

Mutta ylipäälliköllä oli omia kiireitään, eikä hän voinut ottaa everstiä vastaan — tai ehkä hän halusi hieman vielä simpauttaa pitkän matkan tehnyttä rintamamiestä.

— Tulloon eversti kello 16, kuuluu puhelimesta.

Savonjousi lähti etsimään lepopaikkaa, sillä autossa nukkumisesta ei ollut tullut oikein mitään. Jostain löytyikin pieni so-pukka, ja hyvä omatunto antoi maittavat unet. Savonjousi heräsi kello 15 maissa päämajoitustemestari Airon saapuessa huoneeseen.

Mitäs sinä oikein olet tehnyt? Airo kysyi ilkkurisesti.

— En minä tiedä, eversti ihmetteli. Jotenkin minua kuulemma syytetään sopimattomien sodanpäämäärien esittelystä. Mitenkäs muuten on, voiko sille Marskille sanoa vastaan, kun sen eteen joutuu?

Airo tunsii esimiehensä ja antoi hyvän neuvon:

— Voi sanoa, jos olette kaksin, mutta jos siellä on joku kolmas niin ei voi.

Kello 16 eversti Wahren ilmoitti:

— Nyt voit mennä leijonaluolaan! — Ulkopuolelle jäivät seisomaan kuin uhrilammasta katsellen Airo, Nihtilä, Tähtinen ja Grönvall. Eversti Savonjousi astui sisään ja ilmoittautui. Hän huomasi heti, että marsalkka oli väsynyt. Silmät olivat puoli-luomissa hänen istuessaan pöytänsä takana. Hän nosti katseensa sisään tulijaan ja jyrähti:

— Eversti on sekaantunut asiaan, joka ei teille kuulu! Te olette sekaantunut politiikkaan. Te olette allekirjoittanut paperin, jossa kerrotaan ihmeellisistä sodanpäämääristä.

— Herra marsalkka, en ole sekaantunut politiikkaan, Savonjousi muisti Airon neuvon, mutta ehkä herra marsalkkaa ylipäällikkönä kiinnostaa tietää, missä olosuhteissa sellainen paperi on syntynyt.

— Jos eversti välttämättä haluaa, niin kertokaa nyt sitten.

— Ne joukot, jotka nyt ovat Maaselässä, ovat olleet siellä jo vuosikausia. Ne ovat vaeltaneet pitkospuita, rämeitä ja soita ja tulleet vihdoin kummun juurelle. Johon on tehty asemat, joissa sitten on maattu pari vuotta. Joka ilta kaadetaan niiden niskaan propagandaa vastapuolelta koväänisillä ja lentolehtisillä. Mutta meidän puoleltamme ei ole tehty mitään, joten jonkunhan siihen täytyi ryhtyä. Mielestäni tähän tehtävään sopi vaikka Maaselän Ryhmän esikuntapäällikkö. Kirjoitin omia joukkoja varten erilaisia Itä-Karjalaa koskevia papereita. Käsittelin niissä maantiedettä, kulttuuria, asukkaiden tapoja ja alueen sotilaalista merkitystä. Ja tietysti allekirjoitin ne myös. Todennäköisesti sellainen paperi on joutunut venäläisten käsiin, ja nyt sitä käytetään propaganda tarkoituksiin.

Kun eversti tuimana moitti päämajankin, jonka taholta ei tehdä mitään, ylipäällikkö suorastaan hätkähti ja virkkoi väliin:

— Eversti istuu tähän tuolille, niin, jatkakaa vain!

Rohkea hyökkäys sai marskin kiinnostumaan asiasta huomattavasti enemmän. Savonjousi istuui, ja nyt syntyi heidän välilleen syvälinen keskustelu. Siinä käsiteltiin Itä-Karjalan sotilaalista merkitystä ja puhuipa eversti välillä Kuollan niemimaastakin. Mielenkiintoa keskustelusta ei puuttunut, mutta loppuihan sekin viimein. Marski havahtui ja virkkoi uudella, virallisemmalla äänellä:

— Kyllä minun täytyy sanoa, että te olette sekaantunut asiaan, joka ei teille kuulu. Minä en voi käyttää sellaisia upseereita, jotka sekaantuvat politiikkaan.

Savonjousella nousi pala kurkkuun. Hän ponnahti seisomaan ja sanoi:

— Valitan, että olen tuottanut kunnioitetulle ylipäällikölleni lisää huolia.

Mannerheim nousi pöytänsä äärestä, kiersi sen ja tuli aivan Maaselän Ryhmän esikuntapäällikön eteen. Sitten hän laski käntensä Savonjousen olalle ja virkkoi:

— Kyllä minä everstiä ymmärrän, mutta en voi muuta tehdä

kuin vapauttaa eversti palveluksesta.

Savonjousi kumarsi kohteliaasti ja poistui, mutta hän ei pystynyt muuta ajattelemaan, kuin että hän on nyt vapautettu palveluksesta, keskellä sotaa, aktiiviupseeri. Muu joukko oli odotelemassa ihmeissään oven ulkopuolella, sillä keskustelu oli kestänyt toista tuntia.

— Potkut tuli, Savonjousi totesi masentuneena yks'kantaan. — Koko juttu oli selvitettävä juurta jaksain odottajille, jota varten siirryttiin päämajoitustemstarin huoneeseen. Kymmenen minuutin kuluttua soi puhelin:

— Onko Savonjousi siellä? Heinrichs tiedusteli, ylipäällikkö lähettää terveisiä. Hän valittaa, että valitsi sanansa huonosti. Hän tarkoitti siirtää everstin toiseen tehtävään.

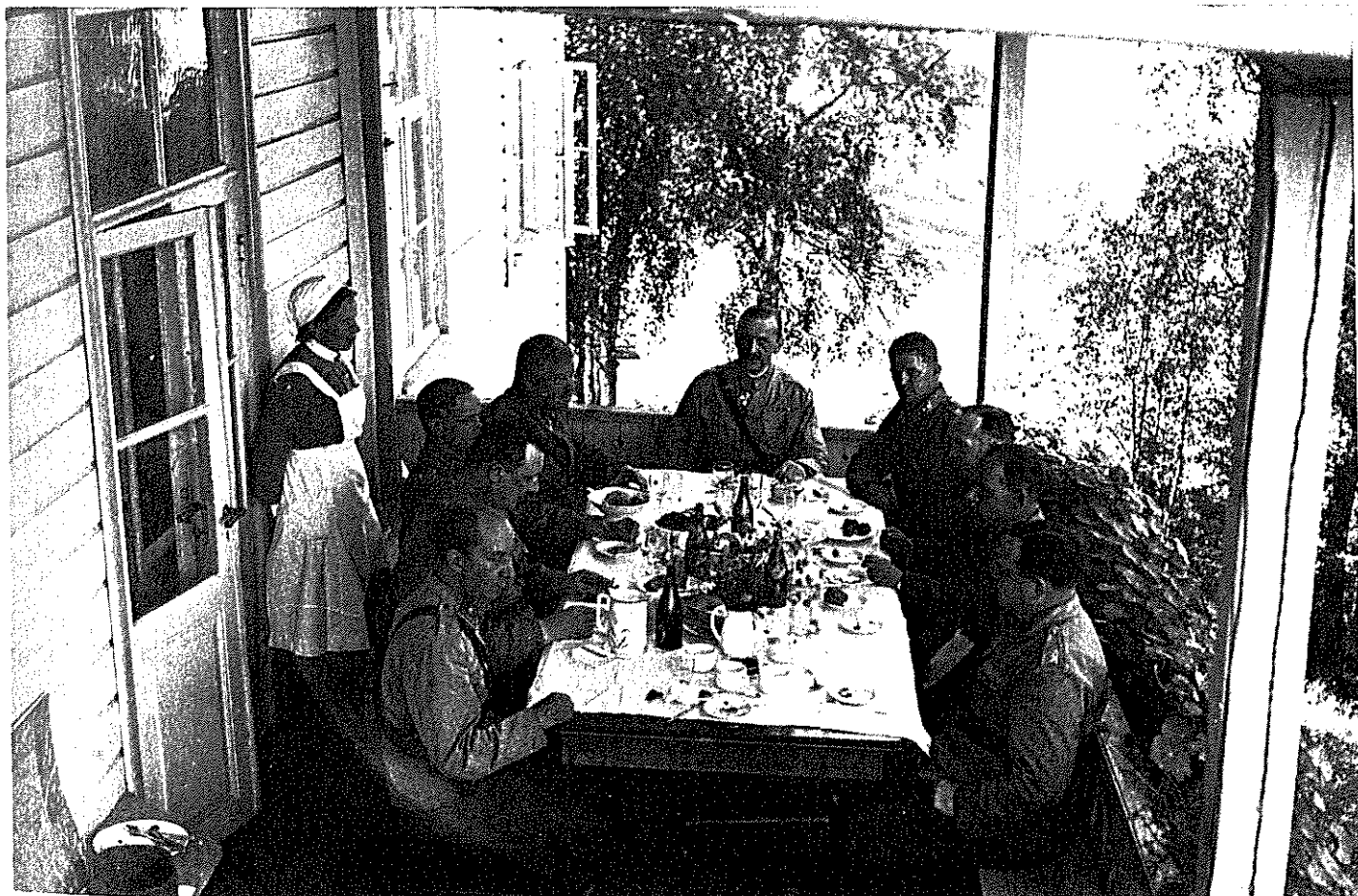
Savonjousi tajusi olevansa jälleen palveluksessa! Mikäpä sen mukavampaa tässä tilanteessa. Muutaman minuutin kuluttua puhelin soi uudelleen. Marskillä oli tapana kutsua rintamalta tulleita komentajia pöytänsä syömään. Se oli kohteliaisuus, jolle

kaikki antoivat suuren arvon. Heinrichs tiedusteli, olisiko Savonjousi halukas tulemaan ruokailemaan ylipäällikön pöytään. Everstiä ei todella sillä hetkellä haluttanut, mutta hän kertoi asuvansa melko lähellä Lahdesa, joten kotona käynti olisi mieluuisampaa.

— Ylipäällikkö ilmoittaa, että everstillä on lomaa niin paljon kuin haluaa, Heinrichs välitti puhelimesta.

Savonjousi lähti samoilta jansijoiltaan Lahtea kohti, jossa viipyi vajaan vuorokauden, minä jälkeen hän palasi takaisin Maaselkään. Luonnollisesti Mannerheim halusi näpäyttää hänen mielestään omavaltaista everstiä, joten Savonjousi siirrettiin viikon sisällä Syvärille kaksipataljoonaisen JR 24:n komentajaksi. Runsaan kuukauden kuluttua tuli uusi siirto, nyt Rukajärvelle JR 52:n komentajaksi Raappanan divisioonaan.

Kesän 1944 taistelujen aikana eversti Savonjousi määrättiin 10. D:n komentajaksi Kannakselle, mikä osoittaa, että Mannerheim ei kantanut kaunaa. □

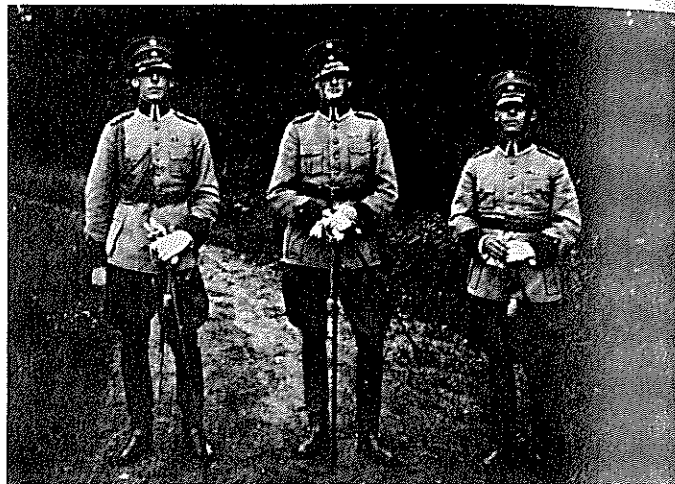

Tässä ovat Marskin pöytään päässeet mm. Pappa Laatikainen (M:n vasemmalla puolella) ja eversti Aaro Pajari (M:n oikealla puolella).

Kaksi kurssia

MATTI SAVONJOUSI

Kadettikurssit 2. ja 44. erottaa toisistaan 38 vuotta. Se on ajallisesti lyhyt jakso, mutta yhteiskunnallisesti valtava muutos. Palvelimme isäni kanssa upseerina vajaat kaksi kuukautta yhtä aikaa puolustusvoimissamme. "Sotilaallisesti" uramme sivusivat kaksi kertaa. 6.12.1959 isäni oli läsnä valtiosalissa 44. kadettikurssin nimittämistilaisuudessa. 27.1.1971 Kadettikunnan 50-vuotispäivänä hän, Kadettikunnan kunniajäsenenä, laski seppeleen Haminan kadetin, Suomen marsalkan haudalle. Sain olla mukana kolmannen polven kadettina.

Kolme "muskettisoturia" Halilassa kesällä 1921. Vas. Porthos Kai Savonjousi, Athos Holger Baeckman, Aramis Ragnar Grönvall.

2. kadettikurssi

— Isoisä, Haminan kadetti 1880, ei koskaan ryhtynyt upseeriksi vaan lakimieheksi, toimi apulaisprokuraattorina (= apulaisoikeuskanslerina). 2. kadettikurssin kohdalla oli ongelma siinä, että lapsuuskotini oli jäänyt Viipuriin v 1939 ja sinne jäivät myös mahdolliset 2. kadettikurssin valokuvat. Asia korjautui, kun 2. kadettikurssin herrat, 6 elossaolevasta, kenraalimajuri Ragnar Grönvall, eversti Viljo Rommi ja majuri Bror Hjelt paikallaollen, viettivät upseeriksi valmistumisensa 62-vuotiskoontumistaan kiirastorstaina 31.3.1983, kutsuivat minut vieraakseen ja tarinoivat noista ajoista:

— 16.5.1918 oli Vapaussodan päättymisparaati Helsingissä. Ratsuväenkenraali Mannerheim ratsasti kaupunkiin vapautusarmeijansa kärjessä. 17-vuotiaana koulupoikana Helsingin valtauksen osallistunut, Tsaari-Venä-

jän mm isänsä erottamisena kokenut, sotamies Kai Savonius (myöhemmin Savonjousi) oli vartiossa tuona paraatihetkenä. Kiusaus jättää vartiopaikka ja mennä katsomaan kenraali Mannerheimiä joukkoineen oli suuri. Sillä kertaa kuitenkin velvollisuudentunto voitti.

— Maalaispoika Viljo Rommi tuli 2. kadettikurssille (nykyisen Eläintieteellisen museon rakennukseen) Helsinkiin varmuudeksi päivää aikaisemmin. "Olin ajatellut mennä hotelliin, mutta kun totesin Kadettikoulun ovet avoimiksi, käytävät tyhjiksi ja huoneet valmiiksi sijaitsuiksi, päätin säästää rahaa ja kävin nukkumaan. Tuli kaksi kadettia (von Haartman ja Wrede af Elimä), kannukset kilisten, jotka ruotsiksi kävivät keskustelun. — Mikäs se tämä on? — Tuntuu simpulta — Herätetään — Ei, näyttää kuuluvan ratsuväkeen!"

Pyramidissa ylhäältä G. Wichman, R Tengström ja C-J Hinnerichsen.

KAKSI KURSSIA

— Kurssille ilmoittautumispäivänä kadetti von Haartman soitti Seurahuoneelle, tilasi Turkkilaisen huoneen 6 henkilölle klo 9:ksi ja parasta ruokaa ja palvelua, mitä talosta löytyy. Samana päivänä tykistön alikersantti "Kasper" Hyvärinen ajoi raitiovaunulla ja kysyttäessä, eikö hänkin ilmoittautunut Kadettikouluun, ilmoitti: "Missee perkeleelle sitä nuori mies tähän aikaan on kuin Kateettikoulussa". — 2. kadettikurssi alkoi.

— Kadettilupasta ei varsinaisesti annettu vaan kadetiksi vihkiminen tapahtui siten, että ratsuvärikadetit saivat hyppiä ojennettujen aseiden yli jalkavärikadettien joutuessa ryömiään niiden ali. Tilaisuus päättyi nakuna siihen, että vanhempi kadetti Wahren heitti kylmää vettä takapuolelle ja komensi: "-t pois — Täyskäännös — Toinen kylmä vesikauha — Syntiset himot pois".

— Kenraaleita kävi tarkastamassa Kadettikoulua. Tuvassa 2 tapahtui esittely vuoteiden välissä seuraavasti: kenraali Krogius — kadetti Grönvall; kenraali Munck — kadetti Rommi (liiköoreitä molemmat). Kenraali närkästyi, koska luuli kadetteja nenäkkäiksi, jotka tekevät ivaa nimestä.

— Ratsastuksen opetus tapahtui aidatulla Kampin kentällä, nykyisellä linja-autoasemalla. Opettajana toimi ratsumestari (ent. ratsuvääpeli tai kuten ratsuväessä sanottiin vahtimestari) Koski: "Ennen komennettiin — Ratsaille — asetu. Nyt komennetahan — Ratsaille. Joten huomatkaa kadetit, näin minäkin täst' edes komennetahan. — No niin — Ratsaille — asetu!"

Olavlinnin kujeella rohkeuttaan osoittaa kadetti Ragnar Grönvall.

Vanhempi luokka eli 1. kadettikurssi "täysi-istunnossa." Oikealla K. Breitholz ja seuraavana kadetti n:o 1 Reino Laine, kurssinsa kadettivääpeli ja priimus.

— Kurssilla oli tapahtunut kaksintaistelu, josta seurauksena koko kurssi sai yhden kuukauden poistumiskieltoa. Tämä jatkui kesäleirillä Pääskylahdesakin n 10 km Savonlinnasta. Leirillä opeteltiin mm topografi-aa eli piirtämään karttoja. Perusopetuksen jälkeen kadetit jaettiin eri maalaistaloihin käytännön kartantekoharjoituksiin. Poistumiskielto päättyi aikanaan. Kadetti pyysi talosta tyttöä Savonlinnan Casinolle. Tyttö sai luvan, mutta perhe tuli mukaan.

— Tavaksi tuli myös hauskan illan päätteeksi kesäyössä kulkea Kyrönsalmen sillan kaaren yli. Tapa, joka osoitti rohkeutta ja viinin vaikutusta, oli koulun johdon toimesta ankarasti kielletty. Kadetit kuitenkin kävelivät. Koulun johtaja saapui moottoriveneellä illanvietosta hänkin, näki kadetit, käski tulla alas ja ilmoittautua. Mutta kadetitpa "löivätkin maihin" palkille ja "pelastuivat", koska johtajan vene ei vuolaan virran takia voinut kauaa paikalla pysytellä.

— Opetus oli suhteellisen yleisellä ei käytännön tasolla. Kuunteluoppilana olleen kapteeni Leväsen mukaan erään opettajan opetus oli kuivaa kuin hän olisi niellyt sanakirjan. Sensijaan jalkaväkitaktiikkaa opetti kenraali Paul von Gerich kertoen elävästi kuin 1000 ja 1 yön tarinoita. Gerich: "Ratsuväen piti vallata eräs kohde 1. maailmansodassa. Ei onnistunut, koska "piikalankaa" (= piikkilankaa) oli asemien edessä. Suoritettiin maastontiedustelu, jonka jälkeen jalkaväkipataljoonan käskettiin toteuttaa tehtävä. Pataljoonan komentaja kieltäytyi, koska ei ollut tykistöä. Ratkaisuksi tuli, että hyökätään koko divisioonalla 8 ketjussa. Hyökkäys eteni, kunnes saksalaisten kuularuiskut alkoivat ampua, jolloin kaatuivat 1., 2., 3. jne ketjut. Komensin oman pataljoonani eli 8. ketjun maahan ja käskin maata korvaakaan liikuttamatta. Niin makasimme pimeään asti ja pelastuimme."

— Ainakin tykistöopetuksen rakenneopin tasoa kuvaa se, että luutnantti Kai Savoniuksen ilmoittauduttua 2. kadettikurssin suorittaneena Kenttätykistörykmentti 1:een, joutui hän ensi töikseen palkkaamaan aliupseerin opettamaan itselleen illalla tykin rakenteen, koska sellaista ei Kadettikoulussa ollut.

44. kadettikurssi

Kadettikurssien saatoissa 44. alkoi 1.11.57. Karnealalta tuntui aamuisin altaaseen meno. Opetelimme herätysilmoitukset ja talon tapoja, kirjoittamattomia lakeja, kuten missä sopi tupakoida, 2 puhdasta nenäliinaa, tultitikut varmistettuina, anottiin piipunpolto- ja nimenkäyttölupia Ikäpresidentiltä, etsimme silmää, laskimme itään ja länteen matkaajia, montako mustaa ja valkoista. Ellei osannut, tuli tutkielmia kirjoitettaviksi.

Tuli "Ensi Yö", "Katkera Kalkki" ja Kadettilupaus. — Seisoimme hiljaisella kynttilöiden valaisemalla käytävällä. Kuului kumean jylhästi: "Mutta oletteko tulleet ajatelleeksi? Painakaatten pääanne kohtuullisen alas!" Vanhempi luokka lauloi: "Anteeksi antaa emme me saata, että tähän asti olit siviilisti, liiaksi painoi syntisi nuo".

Vähitellen aloimme päästä 1-3 tunnin ilmalomatarkastusten jälkeen iltalomille. Mutta saattoi loma eväytyäkin, kun kadettiväpeli pyykkipäivänä tiukasti valkoista pinkkaa, jolloin poloinen kadetti selitti pyykin olevan näkösuojassa. — "Lienee parasta, että nuorukainenkin on kaupunkilaisilta näkösuojassa ensi lauantaina." Useasti iltalomalle päästiin ja tavalisesti kunnialla takaisin joko yhteysalus Axel von Fersenillä tai koppiautolla laulaen vasta Pitkäsillan jälkeen esim. "... gegen restaurang". Kerran oli nuorukainen ottanut enemmän kuin ohjeelliset kaksi ja hiukan väsyneenä ilmoittautui tarkastavalle upseerille toisen kadetin tukieksa takaa vyöstä: "Her Herra kapteeni kap-teeni Kähönen Kähönen. Olen palannut iltapalalta."

Kadettilupaus. Vasemmalla Mikko Lähteenmäki oikealla Raimo Rasehorn.

"Katkera Kalkki". Vasemmalta Kalle Parviainen, Matti Savonjousi, Juha Visamo, Alf Ahonen.

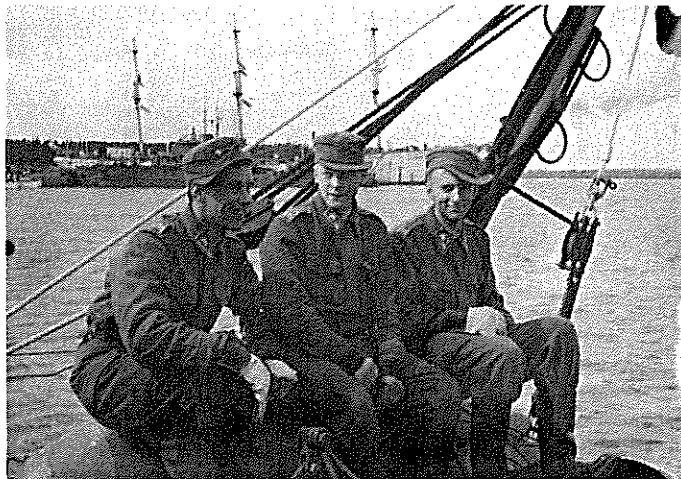
Seurasivat tanssikurssit ja sarakatanssiaiset, jonka jälkeen oli oikeus käyttää diagonaalivaatteita. Muutamien kohdalla "ohjelmoidut kurssit" jatkuivat vieläkin tanssipartnerin kanssa.

Merikadetti Matti Meuronen sukelsi altaassa 50 m. Joku sukelsi 55 m. Kun Matti kuuli tätä, hän hyppäsi altaaseen heti ja sukelsi 75 m, tuli ylös ja sanoi: "Olisin sukeltanut enemmänkin mutta piti tulla välillä syömään."

Toisella vuosikurssilla olimme sissiharjoituksessa talvella Kajaanissa ja viimeisenä syksynä Salon suunnassa, jossa eräs salolaiskadettien tiedusteluretkelle mukaankäsketty erotuomari metsäpolulla kadettien äkkiä hajaantuessa "putosi kuin eno veneestä" ja oli eksyksissä puoli päivää kadettien käydessä kotonaan. Kadettiväpelin johdolla nuorempi kurssi joutui suunnitellun aikataulun pettäessä ylittämään päivällä koottuna toimien 2-3 km leveän aukean, jonka keskellä virtasi joki. Lähestyminen tapahtui ojanpainanetta myöten, äkkiä sillasta yli

Poikamiespäivänsä hylänneet, tuomitut Aimo Arjavalta ja Pentti Turunen aloittamassa sovitusta. Köysi on sidottu nilkkoihin, jotta voidaan vetää "vastakarvaan".

Kurssin ilopillerit. "Taistelijapari Inkinen + Inananen" vahvistettuna Vanosen Jaskalla. He muodostivat myös kurssiorkesterin "Falangin" rungon. Taustalla Suomen Joutsen.

ja rientomarsssia kootusti sulkeismuodossa pitkin maantietä metsän suojaan — tyhmän rohkeasti — mutta yllätys onnistui!

Toisella vuosikurssilla myös yhä useampi poikamies tuli renkastettua ja "virallisen syytteen, kuulustelun ja tuomion" jälkeen pääsi asianomainen vapaa-kiidillä yöuinnilla uima-altaan poikki tai raskauttavien asiahaarojen vallitessa mereen.

Kenttäharjoituksessa Porkkalanäimme lähes koko Suomen merivoimat ja 4.6.59 olimme tukemassa 43. kadettikurssia presidentin linnassa, jotta se pääsisi kunnialla uransa alkuun. — Olimme herroja vanhimpia. Santahaminan vesipulan takia aamu-uinti suoritettiin jälleen meressä, kunnes todettiin veden laskeneen + 12°C.

Yhtä ja toista muutakin tapahtui kurssilla, kunnes tuiskuisena itsenäisyyspäivänä 6.12.59 olimme kaikki jälleen koolla ja marssimme presidentin linnaan. Nimittäessään meidät vakinaisiin virkoihin sanoi tasavallan presidentti Urho Kekkonen mm: "Teidän, jotka olette valinneet elämäntehtäväksenne upseerin uran on alituisen syvennettävä alaistenne isänmaallista mieltä, yhteiskunnallista vastuuntuntoa ja niiden velvoitteiden tajuamista, jotka isänmaa kansalaisilleen asettaa ja ovat elävän maanpuolustustahdon kulmakiviä."

NELKO

keittiökalusteet ja komerot

Näyttelyymme voi tutustua

joko KUOPIO
PRESIDENTINKATU 21
PUH. 971-126 499
JOENSUU, OVI JA VANERI
TEOLLISUUSKATU 22
PUH. 973-26 201
KAJAANI, HANKKIJA
PUH. 986-37 801
tai TEHTAALLAMME
LAPINLAHDELLA

**Teemme tarjouksia ja
suunnitelmia**

NELKO-KALUSTE

73100 LAPINLAHTI PUH. 977-31 421

VARATTU

RAKENNUS PENTTILÄ OY

Karjalantie 2—4 Karhula
Puh. 952-61422

Rakennusliike VELJ. NILIROVA

Ylikorvantie 10, Rovaniemi
Puh. 15639

SULANNI OY

15540 Villähde. Puh. (918) 589 871
Julkisten tilojen kiintokalusteet,
tilaustyöt ja alihankintatyöt.

Rakennus- ja Sisustusliike Viljo Veini Oy

Laajasalonkaari 37, puh. 698 0669
00840 HELSINKI 84

Rakennustoimisto

**TURUN
POHJA-
URAKOINTI**

Isotalo Hamaro. 20380 Turku 38, puh 382000

RAKENNUS — SALONEN KY

Merikotkanpolku 2
01450 VANTAA 45
Puh. 90-8724433

RAKENNUSLIIKE JURAKOY

Viherlaaksonranta 4
02710 Espoo 71
Puh. 90-596562

LUKKOSEPÄNLIKE AVAIN-AITTA

— Kaikkea lukkoalalta —

Fredikinkatu 34, 00100 Helsinki 10
Puh. 644 040

RAKENNUSLIIKE VELJ. LAAKSO OY

Laurinkatu 47 Lohja
Puh. 912-24720

OY TALOAINES AB

Lönnrotinkatu 21 A
00120 HELSINKI 12
puh. 90-646 201

RAKENNUSLIIKE ENSIO PAUKKONEN

64700 Teuva kp 3
Puh. 962-71422

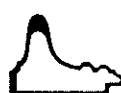
OY VIILUTALO

61310 Panttila
Puh. 964-535111

RIVITALOTUOTANTOA NASTOLASSA JA
LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ

Rakennusliike Y. Rossi Oy

Anttinastolantie 8 15560 Nastola
Puh. (918) 621 001

**PARKANON
LISTA OY**

39700 PARKANO PUH. 933-2811

— Kun valitset laatua,
valitse Parkanon listat —

BETONIMIES OY

90500 Oulu 50, Puolivälirikangas
Puh. 981-348069

Ky Pikkarilan Sora Kaarlo Kuula ja Kni

**SALON LUKKO
JA
HELÄHOITO**

Helsingintie 38. Puh. 924-15717

**Akkukauppa
V Kempainen Ky**

Kajaani Sammonkatu 10
Puh. 986-24451, 24457

TAM-SILK OY

(931) 790755, 790756 36220 Suorama
NAISTEN JA LASTEN TRIKOOALUSVAATTEITA

TAMMERVILLA OY

33970 Pirkkala 7
(931) 680222

LÄMPÖ-TUKKU OY

Viikintie 15, 00560 Helsinki 56
Puh. 799644

**PALVELURAUTAKAUPPA
EIRAN RAUTA**

Neitsytpolku 7 HELSINKI
Puh. 90-663564

RAKENNUS- JA MAALITARVIKKEET

Oy Multor Ab

KIRJA JA OFFSETPAINO

Lönnotinkatu 32 A, 00180 Helsinki 18, puh. 640654

MITTAMIEHET OY

PL 116, 13010 HÄMEENLINNA 10
Puhelin 917-67245

ERIKOISJAKELU OY

Tampere Satakunnankatu 35
Puh. 931-112294

ÖLJYPOJAT OY

Poratie 9 OULU
Puh. 981-331993

TORNION ASEPAJA

Rantatie 5 (Lankisen leipomon vieressä)
Puh. 980-42099

INMATEC OY

Kiskontie 33, 00280 Hki 28
Puh. 419922

- mikrotietokonejärjestelmät
- suunnittelu
- ohjelmointi
- konsultointi

SYYNITALO

Myllykatu 12
KUOPIO
Puh. 971-113755

Peltokatu 30100 Forssa 10
Puh. 916-20788

**RAUTAVARASTO
SAARINEN OY**

Pietarsaari
Puh. 967-12184

**PIHKURIN AUTOTALO OY
GM-piirimyynti**

44500 VIITASAARI
Puh. 946-21550

PH-yhtymä Oy

Parola puh. 917-712188

Kalastus- ja jalometallituotteet, lusikat, mitalit,
pokaalit ym.

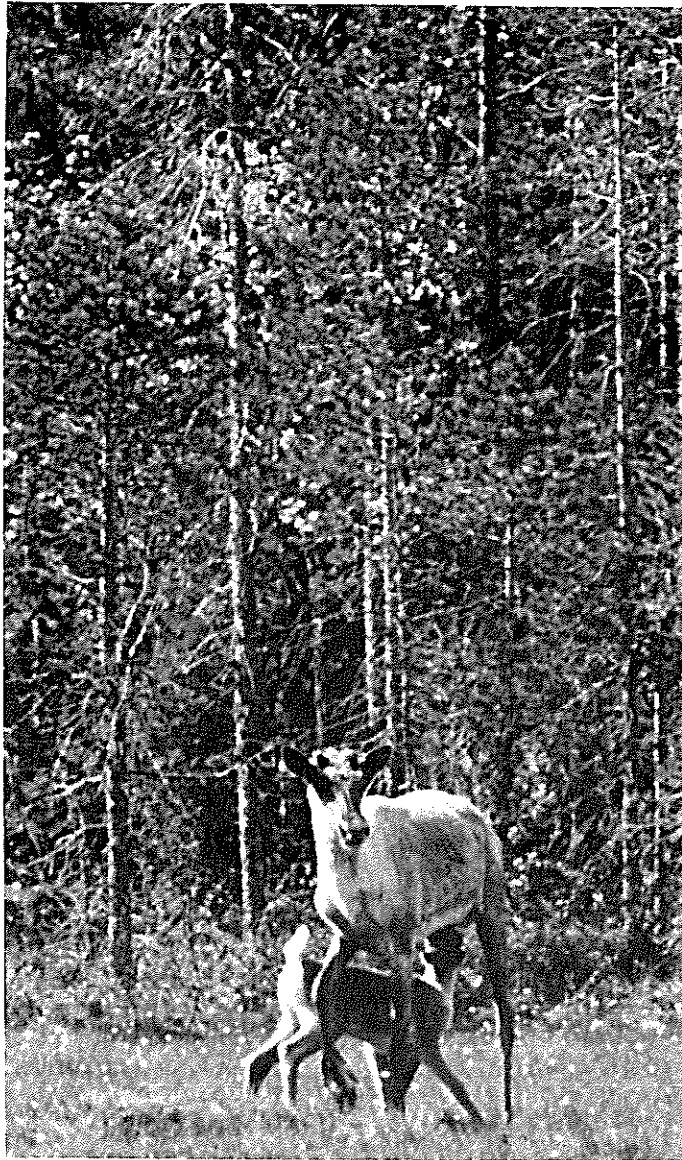
Oli syyskuun kolmannen päivän ilta 1982. Läksimme jänisjähdin jälkeen kävelemään haulikot mukana ja samalla katselmaan, näkyisikö lintuja missään. Olimme Kuhmon pitäjän luoteisosassa Vuosangan leiri-alueella. Ohitimme juuri jääkärikomppanioiden majoitusalueita, ns. Keljan aluetta. Ei linnun lintua missään. Mielialat alkoivat painua, kun ensimmäisten päivien havainnot pelottelivat jo lähes täydellisellä lintukadolla ainakin Kainuussa.

— Lauri katso — katso tuolla
— Näetkö tuolla suon reunassa — ?

Metsästyskaverini, entinen alaiseni ja kokenut eränkävijä, yliväpeli ”Peetu” Karjalainen puhui puoleksi kuiskaten ja osoitti kiihtyneenä suon taakse.

Todella siellä ne olivat — kaksi peuraa. Kaksi peuraa näin lännessä ja aivan leirialueella. Peurat olivat selvästi havainneet meidät noin 300 metrin etäisyydestä huolimatta. Ne tarkkailivat tilannetta hieman levottomina ja siirtyivät alkuperäisessä suunnassaan vähitellen loitommas. Peurojen ja meidän välissä pikku lammessa uineet kaksi joutsenta sensijaan hermostuivat ja räväyttivät itsensä lentoon. Toinen peuroista oli iso komea ja vaikutti hirvaalta, vaikka sen normaalisti kuuluisikin vaeltaa vielä näin alkusyksystä yksinään. Toinen oli ilmeisesti vaadin.

Kun selviydyimme ensimmäisestä hämmästyksestä saatoimme todeta, ettei peurojen ilmaantuminen ollut sittenkään kovin yllättävää. Kainuun Prikaatin sissit olivat tehneet yksittäisiä peurahavaintoja edellisinä vuosina lännepäin, mutta tosin korpialueiden keskellä. Itsekin olin todennut peuran jälkiä muutama kilometri leirialueen eteläpuolella. Peurojen leviämistä länteen päin oli jo toivottukin, sillä niiden lisääntyminen pitäjän itäosassa jo yli viiteensataan yksilöön merkitsi ruokamaiden asteittaista niukkuutta. Mutta sittenkin nuo peurat olivat minulle henkilökohtaisesti iloinen yllätys. Metsäpeura — Suomen peura — oli muodostunut runsaan kahden vuoden komentajakauden läheiseksi tuttavuudeksi, jopa eräänlaiseksi symboliksi. Olin kuullut paljon peuroista, olin nähnyt niiden jälkiä ja nähnyt hienoja kuvia,

Hellyyttä ja elämäniloa. Äiti ja parin viikon ikäinen vasa aloittamassa taivaltaan...

Suomen peura

Teksti Arvo Lauri
Valokuvat Jorma Kauko

mutta vasta nyt sain nähdä peuroja luonnossa.

Tutustuminen peuraan alkoi sekin vähän yllättäen. Kainuun Prikaatiin oli tulossa korkeita vieraita etelästä. Vuosangan hienojen maisemien ja elämysriikkaan savusaunan lisäksi tarvittiin ohjelmaa. Joku alaisista ehdotti, että mitenkähän sellainen asia kiinnostaisi kuin metsäpeura. Varmasti kiinnostasi. Olimmehan peurapitäjässä ja pitäjässä, jonka villieläimistö on muutenkin poikkeuksellisen rikasta.

Peuraa koskeva esitys tulikin sitten suorastaan vakio-ohjelmaksi. Kuulijakunta oli aina yhtä harrasta, olivat he sitten kenraaleita tai piispoja etelästä, esimiehiä, tarkastajia tai vieraita, maanpuolustusväkeä Pohjois-Savosta tai kiltaveljiä Kainuusta. Esittäjää tosin vuoroteltiin, ja esitys muovautui tilanteen ja usein uusien tietojenkin myötä. Kuhmon hoitoalueen aluemet-sänhoitaja Pentti Honkavaara, Vuosangan alueenkin todellinen haltija, oli toinen esittäjistä. Hänellä oli laajahko hyvin havainnollistettu ja kuvitettu yleisesitys sekä faktatietoja peuran alkuperästä, levinneisyydestä, petohavainnoista jne. Rajavartiolaitoksen ja Oulun yliopiston kanssa yhteistyötä tehden oli peuramaailma auennut tälle joukko-osastomme ystävälle, jonka virkatehtäviinkin peuraasiat kuuluivat maanomistajan, ts. Metsähallituksen toimeksiantosta.

Peurahan on poron sukulainen. Poro on kehittynyt tunturi-peurasta kun Suomen peura on nimensä mukaisesti metsäpeura. Sen läheisiä sukulaisia löytyy mm. Siperiasta ja sukulaisia ovat myös Pohjois-Amerikan karibut. Peura kattoi aikoinaan koko Suomen ja oli esi-isiemme tärkein riistaeläin. — Siitäpä löytyikin etelästä tulleelle ensimmäinen kiinnekohta, muistikuva kivikauden peuramiehstä pyyntikuoppansa reunalla Aarno Karimon kuvaamana Kumpujen yössä.

Peura on melkolailla poron näköinenkin. Maallikko ei ainkaan ensinäkemällä huomaa eroa. Ehkä peurat ovat hieman korkeampia, pitempi jalkaisia, päänluu pidempi, sarvet useimmiten kapeammat kuin porolla jne sen sijaan peuran käytös — villi varovaisuus, arkuus sekä hämmästyttävä pakemisis-

nopeus saavat maallikonkin epäilemään, ettei porosta ole kyse. Tosin saattaa olla, että peurakin vähitellen tottuu ihmisiin. Tähän viittaavat eräät havainnot Kuhmon Kuumusta Kajaanin Upseerimetsästäjien vuokra- mailla poron tapaan "toljailevista" peuralaumoista.

Peura metsästettiin maastamme loppuun käytännöllisesti katsoen jo viime vuosisadan puolella. Viimeisiä epävarmoja havaintoja on tiettävästi Kuhmosta vuoden 1920 vaiheilta. Seuraavan kerran peura ilmestyi kuvaan sotien aikana, "kun syötiin peuran pylyä ihanaa" Vienan saloilla mm. kenraali Raappanan rauhoitustoimenpiteistä huolimatta. Eräät Rukajärven veteraanit muistelivat kirjoittajalle peuroja näkyneen mm. Ontojärven jäällä 1922 talvella. Jostain syystä havaintoja ei osattuakaan yhdistää vaan aluksi vallitsi epävarmuutta ensimmäisten eläinten ilmaantuessa sotien jälkeen Suomen puolelle. Sitten alkoi selvitä että peura oli palaa- massa vanhoille maille ensin käymään sitten jäädäkseen. Viisikymmentä- ja kuusikymmentä- luvun kuluessa tilanne kehittyi jännittävän iloiseksi odotukseksi juuri Kuhmossa. Pohjoisempaa ei peuroja — onneksi — päässyt yli, koska vastassa oli poroaita. Etelämpänä eivät olo- suhteet liene yhtä otollisia. Oma historiansa on viime vuosina toteutetuilla siirroilla Kivijär- velle. Muualla Suomessa ei tätä rauhoitettua eläintä valitettavas- ti vielä esiinny.

Toinen ja yhtä usein käytetty esitelmöitsijämme oli vanha

...puolentoista kuukauden iässä paetaan kuvaajaa valkoinen varoitus- lippu pystyssä...

puolustusvoimien palvelija, ro- vasti Jorma Kauko. Hän on erä- mies, joka vaihtoi aseensa kame- roihin. Uuttera korpien samoo- ja, josta sanan parhaassa mieles- sä voi sanoa luonnonsuojelija. Hän näytti itse kuvaamiaan fil- mejä kertoillen vaatimattomalla

mutta elävällä ja mieliinpainu- valla tavallaan omakohtaisia ha- vaintoja peuroista ja niiden käyttäytymisestä. Ei ollut vai- kea kuvitella kuinka paljon työ- tä ja jännitystä noihin filmimet- reihin sisältyi, etsimistä, lähesty- mistä ja hiipimistä. Kuitenkin

tarvittiin vain varomaton liike, kameran kolahdus tai oksan ra- sahds ja kaikki meni hukkaan. Vastapainona ovat sitten otok- vest vasan ensiaskeleista, peura ja joutsen samalla ajelehtivalla jäälautalla, törmäys karhuper- heeseen kamera kourassa ja mo- net monet muut ilon aiheet, pu- humattakaan lukemattomista yksityiskohtaisista havainnoista kuuluisasta Elimyssalosta, Len- tualta ja koko tästä ihmeellisest- ä luonnosta. Ei ihme, että ete- län vieraan oli vaikea tehdä ky- symyksiä. Tuntui kuin olisi pääs- syt osalliseksi salattuun maail- maan.

Metsäpeura on osa Suomen luontoa. Se on osa Suomen hei- mon historiaa, jopa olemassa- olon taistelua. Luonto itse an- toi palata keskellemme vaika olimme sen aikanaan haas- kanneet. Tiedon hankinta ja peuran leviämisen turvaaminen on parin viime vuosikymmenen aikana ollut suuriarvoista työtä. Maanpuolustajan ja erämiehen kunnia-asia on tietää mikä on Suomen peura — Rangifer tar- andus fennicus. Mainittakoon vielä että metsäpeura on koko pohjolan nopein ja kestävin juoksija. Talvisilla järvenselillä se jättää suden niin, että eron kasvamisen huomaa ihmissilmäl- läkin. On hämmästyttävää mi- ten vähän peuraa tunnetaan Kai- nuussakin, jossa lehdet kirjoitte- levat siitä aika usein. Tietoläh- teistä ei kuitenkaan ole enää puutetta. Esimerkiksi Martti Montosen hienosti kuvitettu teos Suomen Peura kannattaa hankkia tulevienkin sukupol- vien iloksi.

SÄHKÖTOISSÄ
TARVITAAN
ASiantuntijaa

JETI-SÄHKÖ Ky

PORVOO 45 Yrittäjätie 1
Puh. 155 222

SÄHKÖASENNUSTARVIKETEHDAS JA PAINEVALIMO

SELCAST OY

10300 KARJAA 911-30 611 Telex 13366 selca sf

**KESKI-KYMEN
TEOLLISUUSASENNUS OY**

Sähkö- ja instrumenttiasennuksia

Mäkitie 1

46920 Inkeroinen 2

Puh. 951-71307

SALLAN SÄHKÖ

98900 Salla

992-31 050

ARKKITEHTITOIMISTO
LAPPALAINEN & CO
ALEKSANTERINKATU 2 A 10 15110 LAHTI 11

**ARKKITEHTUURITOIMISTO
OSMO LAPPO**

Rauhankatu 3, 00170 Helsinki 17
Puh. 177 241

**ARKKITEHTITOIMISTO
PAJU & YLI-KOJOLA**

Salpausselänkatu 28 45100 Kouvola 10
Puh. 951-16176

**ARKKITEHTITOIMISTO
EINARI TERÄSVIRTA OY**

Vaakatie 7, 00440 Helsinki 44
Puh. 562 5566

**ARKKITEHTUURITOIMISTO
OY KALOTTPLAN AB**

Kivikatu 3-5, Rovaniemi
Puh. 15504

**ARKKITEHTITOIMISTO
Timo ja Tuomo Suomalainen**

Itäranta 7 02110 Espoo 11
Puh. (90) 4550644

**ARKKITEHTITOIMISTO
ANTTI TÄHTINEN KY**

Aaltosenkatu 31
33500 Tampere 50
Puh. 931-612 915

**Sähköryhmä
RAINOLA & JOHANSSON**

Kiskontie 18 00280 Helsinki 28
Puh. 410348

**Insinööritoimisto
OLLI HÄRMÄ KY**

27320 Ihode. Puh. (938) 43 207
- Konesuunnittelua - Laite- ja teräsrakennesuunnittelua -
Layout suunnittelua - Putkistosuunnittelua

**INSINÖÖRITOIMISTO
EERO I KANGAS KY**

Pohjoiskuja 1 A 3 94400 LAURILA
Puh. 980-520 969

**INSINÖÖRITOIMISTO
SILTA JA TELINE OY**

01900 Nurmijärvi kk.
Puh. (90) 204382

**INSINÖÖRITOIMISTO
SUUNNITTELU-AULA OY**

Länsikatu 32 80100 Joensuu 10
Puh. 973-27 275

**INSINÖÖRITOIMISTO
HANSON K. & CO OY**

Sentner.kuja 3, 00440 Helsinki 44
Puh. 90-562 5511
Hanko Puh. 911-82444

**INSINÖÖRITOIMISTO
TAUNO NISSINEN OY**

00440 HELSINKI 44
SENTNERIKUJA 3
PUHELIN 90-5625255

70460 KUOPIO 46
SAARIJÄRVENTIE 14
PUHELIN 971-126 311

**INSINÖÖRITOIMISTO
K. ARHO KY**

Niemenmäentie 3 G
00350 HELSINKI 35
Puh. (90) 485213, 485641

VISAPLAN Oy

JARRUMIEHENKATU 4
00520 HELSINKI 52
☎ 145 220 TELEX 125424 visa sf

— Suomalaisen huippu-urheilun aamun sankarit alkavat jo olla poissa joukostamme. Niin myös majuri Eino Penttilä, mutta heidän suorituksensa jäävät aikakirjoihin, kirjoitti Satakunnan Kansan nimimerkki Veho lauantaina 27. marraskuuta 1982.

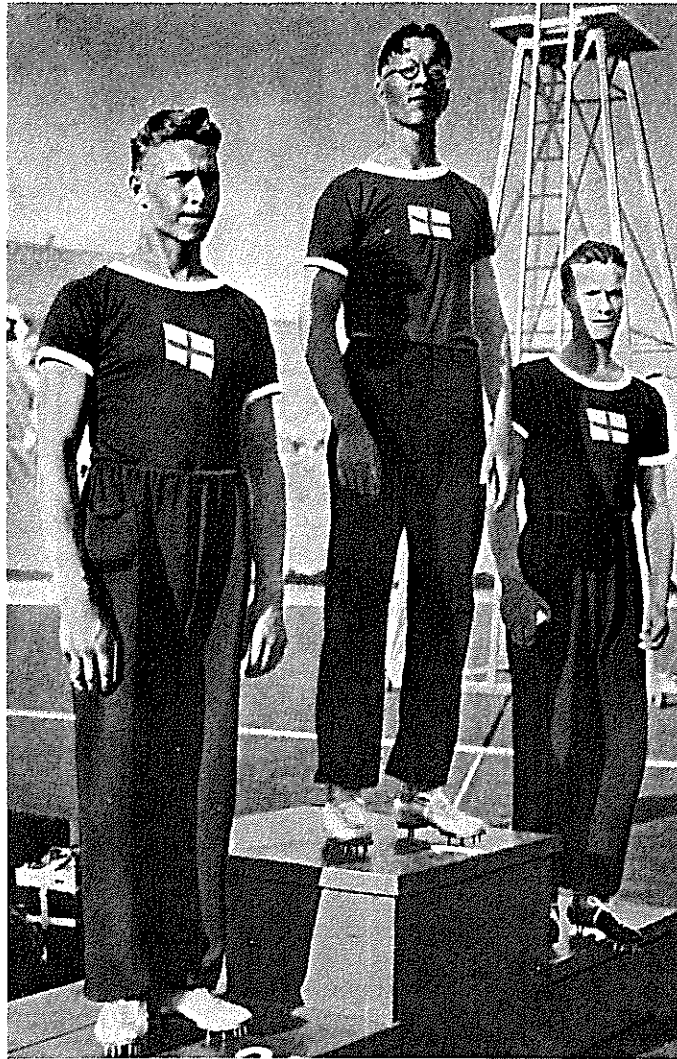
Koska hänen sanansa koskettivat mieltäni kahdellakin tapaa enkä niistä aikakirjoista saanut läheskään sellaista sävyä ja tunteita irti kuin ”liikuntakirjuri” kuten Veho itseään nimittelee, rohkenen lainata hänen tekstiään ja toivon, että tässäkin tapauksessa tarkoitus pyhittää keinoon ja saan tämän luvattoman teon aikanaan anteeksi.

Eino Penttilän urheilumuistoista rakkain oli tapahtuma Viipurissa 8. elokuuta 1927 — maailmanennätysheitto. Sen hän kertoi elävästi, kuulijan herkistäen — sitä en unohda...

Helsingin päivälehdet painoivat rajulla vauhdilla lisälehtiä tuona urheiluhistoriallisena päivänä. Lehtipoikien äänet nousivat ja laskivat kilpaa heidän huudellensa sensaation sisältävää lehteään kaupaksi. Pääkaupunkilaiset kalpenivat ja luulivat maailmanlopun järjestyttävän heidän lauantai-iltansa rauhaa. Ensimmäinen maailmansota oli kaukana, mutta jotain erikoista oli täytyntä tapahtua, sillä lisälehtiä ei aivan vähäpätöisistä tapahtumista painettu.

Tapahtunut olikin: keihäänheiton maailmanennätys oli riistetty takaisin Suomeen! Kun ruotsalainen Gunnar Lindström tuloksettaan 66,62 vei sen Jonni Myyrältä (ME 66,10) saatiin odottaa kaksi vuotta, ennen kuin löytyi suomalainen käsi, joka sinkosi keihään uuteen ennätyspituuteen. Eino Penttilän ”kaamea heitto” kantoi 69,88.

Majuri Eino Penttilän aikanaan todella loisteliaan yleisurheilun kruunasi viisi vuotta myöhemmin Los Angelesin olympiakisojen pronssimitali. Suomalaisen Matti Järvisen, Matti Sippalan ja Eino Penttilän kolmoisvoittoa keihäänheitossa voidaan hyvin verrata Salmisen, Askolan ja Iso-Hollon triumfiin Berliinin olympialaisten 10.000 metrillä ja moneen muuhunkin

Los Angeles 1932.
Vas. Sippala II, Järvinen I, Penttilä III.

”KAAMEA HEITTO 69,88 METRIÄ”

Pentti Palmu

Eversti Lauri Vilkon mittavasta ja menestyksekkäästä 5-ottelu-urasta Kylkiraudassa vuonna 1982 julkaistu artikkeli sai minut kiinnittämään huomion majuri Eino Penttilän urheilu-uraan, joka varmaan meille nuoremmille on osittain tai kokonaan tuntematon.

vastaavaan jopa nykyaikaiseen suoritukseen.

”Viipurin pamauksen” — se ME-heitto — ylitti kuitenkin olympiafanfaarien pauhun. Sen jälkeen kajahti ko-

väänisistä Porilaisten marsi ja nuorta ME-heittejä kannettiin kultatuolissa pitkin Papulan kenttää.

Urheilussa ja saavutuksissa oli vuosikymmeniä sitten

lämpimämpää sykettä, tunnelmaa ja korostetumpaa kansallistuntoa, kuin tämän päivän kaupallistuneessa ja kylmässä huippu-urheilussa.

Miehet elävät aikaansa. Niin myös kadettipolvet. On vahinko, että ihminen kulloinkin voi kaikesta huolimatta tietää niin kovin vähän. Siksikin haluan vielä jatkaa tätä kerrontaa.

En malta olla kertomatta erään kultakellon tarinaa, joka liittyy myös ”Keppi-Einon” — hän hyväksyi tuon lempinimen erotukseksi aikalaistensa huippu-urheilijoiden Eino Purjeen ja Eino Kentän etunimistä — urheilu-uran näyttävimpiin tahtumiin. — Amerikansuomalaiset tunsivat vanhan kotimaansa urheilun omakseen ja tahtoivat nostaa sen tasoa omin keinoin. He lahjoittivat heittäjiemme tavoiteltavaksi kultakellon, joka sai kunniaipaikan Eino Penttilän kauniin kodin palkintokappin tammisessa kotelossa.

Kellon tulosrajoiksi amerikkansuomalaiset määräsivät 15,30 kuulussa, 66,00 keihäessä, 48,00 kiekossa ja 54,00 metriä moukarissa.

Yli 50 vuotta sitten urheiluväki tunsu iskulauseen ”Kuula-Kallen kultakello”, sillä Järvisen kuuluisan veljessarjan Kalle oli varmistusta varmin ehdokas kultakellon omistajaksi. Hän työnsi kolmessa kilpailussa tulokset 15,12, 15,15 ja 15,17. Vain kolmesta senttiä jäi uupumaan ”kultarajasta” kun kelloon kirjoitettiin ”Viipurin pamauksen” jälkeksi Eino Penttilän nimi.

Minä toivon, että päätoimittaja suostuu tämänkin jälkeen julkaisemaan tarinoita ja toisia kadettiveljien tämän luokan suorituksista ja niihin liittyvistä muistoista, joita, kuten alussa totesin, meistä niin harvat tuntevat. (Kyllä suostuu. Päätoimittajan huomautus)

Eipä olisi pahitteeksi, vaikka tällaisista suorituksista koottaisiin oma ”kultainen kirjansa”. On urheilulla ja sen huippusaavutuksilla tärkeä kansallinen merkityksensä paitsi Kadettikunnalle myös koko maanpuolustustahdolle ja -hengelle.

Ken tietää, hän kertokoon lisää.

Pelko ja pelon voittaminen

EERO KIVIRANTA

Jäljempänä esitettävää tekstiä tehdessä ei ole kurkistettu yhteenkään alan opukseen. Ei edes Kailan Persoonallisuuteen. Sen vuoksi kaikki viisaat lainaukset puuttuvat. Tekijäkin on vain fysiologi. Ja vähänen reservin upseeri. Mutta puoltolauseeksi voi kirjata, että kaikki tässä esitetyt "väitteet" perustuvat käytyjen sotiemme arkeen. Tekijä kokosi silloin -jv-joukkueenjohtajan kokemuksiin — TK-kirjeenvaihtajana aineksia psykologian grady-työtä varten esmiesten suostumuksella.

Väitetään, ettei ihminen iän kera enää pelkää yhtä paljon kuin nuorena. Asetelma taitaa olla vallan monimutkainen. Nuorukainen toisaalta jännittää ja siten pelkää. Toisaalta on huijapää, silloin myös ajattelematon. Jos aikaan saadaan huima, rämäkkä meno, nuorukaisen jännitys ja pelko haihtuvat. Mutta Talvi- ja Jatkosodissamme saadut kokemukset esim. 40-vuotiaista nostomiehistä kertovat lähinnä pelosta ja sen voittamisen vaikeuksista. Autokuljettusta ei voinut pimeänä aikana, vihollishävittäjän ilmestyessä lähituntumaan, pysähdyttää, sillä pelokkaimmat nostomiehet vikelsivät metsään, kaivautuivat lumen alle ja vesakkojen sekaan, löytymättömiin.

Pelon voittajista on monta ruumiillistumaa. Surullisen kuuluisa sotamies Hytin ampuja, MM-ampujan housujen riisuja jne. — evl. S.O. Lindgren oli pelkäämättömyydessään miestensä epäjumala, joka pystyi tartuttamaan pelkäämättömyytensä. Hän käveli tiellä keppi kädessään ja osoitteli miehilleen, jotka ryntäsivät ulos motista, tien ohessa käyttäileviä punaarmeijalaisia. Eikä haavoittunut kertaakaan. Ilmavoimien TK-valokuvaajasta sotilasvirkailija Nils Helanderista (20) saksalaiset Stuga-lentäjät sanoivat 1944: "Olemme taistelleet monilla rintailla, mutta emme ole nähneet Helanderin veroista sotilasta pelottomuudessa". Helander halusi näyttää, että TK-kirjeenvaihtaja ottaa kuvia todellisista tilanteista. Ja otti todella niin maassa kuin ilmassa. Otti filmiä m.m. Immolankentällä 1944, kun punaarmeijan maataistelukooneet tulivat tuhoamaan saksalaisia Stukia ja sai näiden tykinamuksen rintaansa. Mutta ei haavoittunut kertaakaan aikaisem-

Marokan Kauhu oli yksi pelkoa tuntemattomista sotureistamme.

min, vaikka oli yksin suorittanut bunkkerin valtausta jv-joukkueen jäädessä "tarkkailemaan tilannetta". — Molemmat esimerkkejä rennoista "pelkäämättömistä".

Onnellisia olivat ne, jotka saattoivat uskoa, että "se on korkeammas käres". Tai toiset, ateistit, että jos se on tullakseen, niin se tulee vaikka mutkan tehden korsun ovesta sisään. Ja kun koki sellaisen tilanteen, että yli suhisevan kranun iskiessä puuhun, maahan heit-

täytyi vänrikki sai sirpaleen rintaansa, puolitiessä heittäytymisaikeissa oleva kersantti vain naarmun ja pystyy jäännyt korpraali ei naarmuakaan, alkoi väkisinkin uskoa käsittämättömään kohtaloon. Ja pelon tunne väistyi.

Kun tilanne kärjistyy esim. pakokauhusteelle, ei keskiarvomies enää välitä kavereiden kritiikistä. Mutta siihen asti hän luottaa joukkoon. Joukko hänen ympärillään eliminoi pelkoa. Joukko saattaa olla järin

vähäinenkin. Linna "Tuntemattomassa sotilaassa" kuvasi tätä pelon voittamista siten, että kun alikersantti Rokka harvensi alueen yli törmäävää punaarmeijalaisjoukkuetta, lippaiden täytjä teki työtään hänen rinnallaan. Mutta kun Rokan päänahhan "kampasi" hyökkääjän luoti ja Rokka hetkeksi pökertyi, ei apulainen jatkanut harvennusta, vaikka täytettyjä lippaita oli kolsiti, vaan aikoi raukkamaisesti karata "turvatonta turvaa" etsimään.

Vallan humoristista oli esimiehen luottaminen ja hänen läheisyydessään pelon eliminoituminen, vaikka Talvisodan syytessä vain harvat upseerit olivat kokeneet sodan. Ja niin saattoi käydä, että kun komppanian yhden joukkueenjohtajan, reservin vänrikin, hopeanväriset ruusukkeet olivat kesävänrikkinä kuluneet messinginvärisiksi, ensimmäiseen hyökkäykseen ryhmityttäessä ukko toisensa perään yritti lähestyä samaista vänrikkiä kuullakseen hänen käskynsä, miten oli toimittava, edettävä, että ainokainen säästyisi.

Pelkonsa voittavat usein mestarillisesti ne, jotka haluavat näyttää kavereilleen, "millainen jehu mä todella olen". Kuten esim. alikersantti N., joka oli suunsoittajan maineessa YH:n aikana ja leuhkan maineessa asem sodan aikana. Kun hänen joukkueensa vetäytyi Uuraasta Viipuria kohti, niin muutamassa saarella, jota lähestyi kokonainen Punaarmeijan komppania, oli enää kolme miestä. Alikersantti N. ryömi kriittisimmällä hetkellä saaren kärkeen saadakseen laajan ampumasektorin, vaikka piiska sivalteli rantakiiviin. Ja huusi kahdelle saaren sivustoille jääneelle kaverilleen: "Näin tappelee Kanneljärven poika. Näkykö! Käsketään niitä vanjoja lisää." Piiska toi kohta lisää... Tai pienen ikänsä piianpoikana ja äpäränä syrjitty sotamies H.H. Vaikka joukkueenjohtaja kielsi häntä lähtemästä kasapanoksen avulla höökivauhua tuhoamaan, se kun oli liian hyvässä tulitusasemassa, niin H.H. lähti, tuhoi sen ja heilautti kättänsä voiton merkiksi, mutta riehaantui palaamaan liian pystyssä, eikä päässyt takaisin. Moni mies on halunnut näyttää lutille tai kapulle, joka oli häntä muka simputtanut tai maksittanut, että "minä uskallan, silloin

kun luti vapisee”.

Sotakirjat ovat täynnä tapauksia, kuinka joukkue lähti liikkeelle vasta kun joukkueenjohtaja lähti edellä, tai ryhmä kun ryhmänjohtaja. Taipaleen rintamalla todettiin, että onneksi jokaisesta ryhmästä alkuvaiheessa löytyi ainakin yksi mies, joka uskalsi lähteä etenemään, kun vastaisku- tai hyökkäyskäsky annettiin ja veti siten aprikoivat peräänsä. Teki niin, kun esimiesasema tai kunniantunto velvoitti. Vaikka kovalle otti, kuten reservin vänrikki E.H., jonka ei uskonnollisluottamiseksi ollut kuultu koskaan kiroavan, kiljaisi miltei itkua pidätellen hyökkäykseen ponnahtaessaan: ”Tulta munille, ristus perkele”. Yllätys oli niin karmea, että koko joukkue lähti perässä — ensimmäiseen hyökkäykseensä.

Enemmän kuin mikään rauhoituslääke-vaikuttaa esimiehen leppoisa, rauhallinen, huumorin värittävä toteamus pelkoa lievittäessä. Tai todistelu, että paljon vaikeammasta tilanteesta on selvitty pelkän talonpoikaisjärjen avulla. Suurta tahdikkautta vaatii pakokauhun valtaan joutuneen joukon pysäyttäminen

nolaamisen avulla. Palolampi valistusupseeri — hm — Kollaa kestää -kirjassaan kertoo näin tehneensä. Jos tilanne sallii, liepee parhaita pelon poistamiskeinoja joukon totuttaminen tulen alla oloon vähitellen. Harvinaisen nopeasti suuri osa miehistä siihen tottuu varsinkin, jos saadaan aikaan sellainen ”rintamamiehen” pätevyys, että ”vanha” erottaa kyllä äänestä kranun piiskasta.

Kenraali Yrjö Keinonen väitti, että muuan pelon onnistunut taltuttamiskeino on kertoa, miksi hyökätään ja mikä on tavoite. Eli kun tavoitteeseen päästään, niin kaikki on taas ohi. Olkoonpa, että kylmä totuus on: ohi vain hetkeksi tai muutamiksi tunneiksi. Keinonen väitti, että tämä tavalliselle rivimiehelle tärkeä psykologinen käsittely otettiin sotahistoriassa ensi kertaa käyttöön vasta Suomen Talvisodassa. Siihen asti pidettiin tavoitte salassa, etteivät vangiksi joutuneet olisi paljastaneet sitä vihollisen kuulustelijoille.

Suomalainen on yksittäistaisyhteiskunta. Tälle ominaisuudelle täytyy antaa mahdollisimman suuri toimintamahdollisuus, määrä-

tyissä rajoissa tietysti. Tuon ominaisuuden avulla eliminoidaan myös pelkoa. Yksityistaistelija on mato etenemään, liikkuu madon lailla, ja metsä on hänen ystäväänsä, suojansa.

Näin ollen sopinee lämmittää vanha juttu. Mannerheim, Stalin, Mussolini ja Hitler neuvottelivat jatkosodan aikana seitsemänkerroksisen ravintolan kattoterasilla. Hitlerin mieleen tuli ajatus kokeilla, minkä maan armeijan sotilas on rohkein. Päätettiin panna koe: kärkeä kunkin maan sotilas hyppäämään alas terassilta. Tuli Mussolinin sotilas ja sai käskyn, ummisti silmänsä, ennätti purskahtaa itkuun ja kaatui kohti tyhjiyttä. Stalinin kommentaassa korpraali Simonovin. Tämän ilme ei värähtänyt, vain kourat tapailivat hyppyyn ponnistuksen aikana housun takamuksia. Sitten komensi Hitler. ”Mein Führer”, hihkaisi soldat Müller ja suoritti komean kerroshyppyn. Tuli sitten korpraali Jääskeläinen, kesäpusakan kauhusnappi auki, tuppipuukko uhmaavana edessä. Mannerheim selvitti: ”Nämä herrat ovat keksineet kokeilla, minkä maan sotilas on pelkuri, niin että korp-

raalin pitäisi Suomen armeijan kunnian pelastukseksi loikata tuon kaiteen yli...” Jääskeläinen veti rintataskusta Työmiesaskin, otti käprän ja tyrkkäsi sen loppiin. Sytytti sen. Katsoi Marskia silmiin tovin ja murahti: ”Hyppää, perkele, ite, jos mieles tekee.”

(Tämä juttu sai muuten 1972 ensimmäisen palkinnon Bulgarian pääkaupungissa Sofiassa, jossa kerrottiin varsin härskejä juttuja mm. sosialististen maiden oloista. Kertojina oli lääkäreitä ja urheiluvallmentajia.)

Ja lopuksi kerma. Naiset kestävät miehiä paremmin katastrofitilanteet samoin kuin kylmyyden ja kuumuuden. Lotat todistivat tämän. Kun Jatkosodan aikana hyökkäys Viipurin edustalla kilpistyi hiekkaharjuun, muuan lääkintäluutnantti, jonka vaimo oli lääkintälottana lähien avustajansa, päätti siirtää sidontapaikan sopivaan kuoppaan, aivan harjun taakse, että haavoittuneille oitis saataisiin ensiapu. Lääkäri löysi sopivan kuopan. Mutta lääkintälotta väitti löytäneensä sopivamman ja parikymmentä metriä lähempänä etulinjaa!

TYÖSTÖKONEITA METALLITEOLLISUUDELLE OY FREDKO AB

Postilokero 6 01151 Kallbäck
Puh. 90-221 533

PAKASTETEHIDAS

Besta

Iso-Heikkiläntie 7 20200 Turku 20
Puh. 921-306 444

MAATILAKAIVUREITA, SALAOJAKONEITA, HENKILÖNOSTIMIA

KURPAN KONEPAJA

Loimaa
Puh. 87 222

ASSA

LAHTI, FINLAND

Kutomo ja Neulomo Oy

Savonkatu 53. Puh. 918-24921
15140 Lahti 14.

OULUN LEVY JA ASENNUS OY

Posantie 3
90600 Oulu 60 Puh. 981-301 493

LÄNGELMÄEN OSUUSPANKKI

35400 Länkipohja
Puh. 935-31 171

SAMESOR OY KONEPAJA

KUOPIO
Puh. 971-124 166

JUUPAJOEN OSUUSPANKKI

Korkeakoski puh. 935-81 311
Salokunta puh. 81 718

KULJETUSLIIKE TELENIUS

Puh. (924) 806 133
Pertteli

MÖLLÄRIN LINJAT OY

Pelkosenniementie 64 — 98120 KEMIJÄRVI
Puh. 992-21 164

LIIKENNEYHTIÖ OLAVI AHO OY

95423 TORNIO 2
Puh. 980-446 884

KULJETUSLIIKE A. JA U. KOSONEN

LAPPEENRANTA

JYVÄSKYLÄN KIITOKULJETUS OY

Miilukatu 8 — 40320 Jyväskylä 32 Puh. 941-271077
Säännöllinen tavaralinja Helsinki — Lahti — Jyväskylä —
Äänekoski — Saarijärvi — Viitasaari.
Kylmäkuljetuksia koti- ja ulkomailla.

KITEEN KTK-OSUUSKUNTA

Puhostie 8 82500 KITEE
Puh. 973-411 523

LINJAYHTYMÄ OY

Sammaltie 80 Oulu
Puh. 981-301 100 — 301 122

FESTEEL Oy

— autokuljetussäiliöt
— säiliöperävaunut
— teollisuussäiliöt
32800 Kokemäki Puh. 939-62 200

Kuljetusliike Matti Yli-Urpo

Lammink. 21 Loimaa
— Tavaralinjaliikennettä — Tilausliikennettä
— Muuttokuljetuksia
Puh. 923-31 360

Savonlinja Oy *Linja-Ruponen Oy*

KESKUSTOIMIPAIKKA
OTAVANKATU 23, 50130 MIKKELI 13 PUH. 955-369 101
Savonlinna puh. 957-20 666 Joensuu puh. 973-26 968
Kuopio 971-220 575

RIIHIMÄEN SANOMAT

PL 14 11101 Riihimäki 10
Puh. 914-30 221

LAPUAN SANOMAT

62100 Lapua
Puh. 964-387 352

Oma paikallislehti KAAKONKULMA

Miehikkälä, Virolahti, Ylämaa
Puh. 952-71 040 49900 VIROLAHTI

JUUAN JA KOLIN TALOUSALUEEN PAIKALLISLEHTI VAAROJEN SANOMAT

Puh. 976-70 773

YLÖJÄRVEN SANOMAT

Mikkolantie 13, 33470 YLÖJÄRVI
Puh. (931) 481 122

KOUVOLAN SANOMAT

RAAHEN I APTEEKKI

Kauppakatu 31 92100 Raahе
Puh. 982-37 301

PELLON APTEEKKI

96700 Pello
Puh. 995-12 006

TOIJALAN APTEEKKI

Valtatie 12 37800 Toijala
Puh. 937-21 622

SIEVIN APTEEKKI

85410 Sievi kk.
Puh. 983-80 017

KAAVIN APTEEKKI

73600 KAAVI
Puh. 971-662 014

MÄNTÄN APTEEKKI

Seppälänpuistotie 4 (934) 47 326
35800 Mänttä

HEINÄVEDEN APTEEKKI

puh. 972-61 648
Heinävesi

KUHMOISTEN APTEEKKI

puh. 919-51 270 Kuhmoinen

KUHMON APTEEKKI

88900 Kuhmo
Puh. 986-50 001, 50 002

HEINOLAN KESKUSAPTEEKKI

Siltakatu 7 Heinola
puh. 910-52 731

OY PLASTIPAK AB

24520 Inkere
Puh. 924-86 571

JOUTSEN APTEEKKI

Lapinlahdenkatu 1, 00180 Helsinki 18
Puh. 6945 464

AKAVA
Erityiskoulutettujen
etujärjestö

Rautatiealäisenkatu 6
00520 Helsinki 52
puh. 90-141 822

SALLAN APTEEKKI

98900 SALLA
Puh. 992-31 063

LAMERI OY

PL 31 00741 Helsinki 74
Puh. 90-743 206

KANKAANPÄÄN APTEEKKI

Torikatu 1 38700 Kankaanpää
Puh. 930-21 008

KIRJAT

Neljä tykistölistä julkaisua

Tämä vuosi alkoi kenttätykistön osalta mahtavasti ainakin kirjallisuuden nimissä. Ensin ilmestyi ”Tykistökoulun historia” ja sitten kohta perään teos ”Itsenäisen Suomen kenttätykistö rauhan aikana” sekä ”Nenosen muistelmat” ja vielä tykistönkenraalista anekdoottivihkonen.

Tykistökoulun historian, ”Tykistökoulu 1918–1983”, on kirjoittanut everstiluutnantti Jyri Paulaharju onnistuen tehtävässään erinomaisesti. Erittäin mielenkiintoinen on teoksen ensimmäinen luku, jossa selvitetään tykistön alkuvaiheita Ruotsi-Suomessa. Paulaharju on tutkinut kysymystä myös Tukholman Armémuseumissa. Merkittävintä on, että upseerikoulutus on aloitettu Suomessa jo 1747 Suomen Tykistökadettikoulussa, kuten Kykraudassa kirjoittaja itse on pari vuotta sitten kertonut.

Laajin osa kirjasta koostuu sodanjälkeisistä vuosista, mikä onkin ymmärrettävää, koska Tykistökoulu toimi ajoittain hyvinkin sattumanvaraisesti ennen sotia. Silti mm. Suvi-Kumsankin vaihe jatkosodan aikana on saanut oman lukunsa.

Kirjan loppuun on koottu eräänlainen matrikkeliosa, jossa on mainittu kaikki Tykistökoulussa eri kursseilla olleet sekä koulun henkilökunta.

Teoksen koko on hieman outo, voisi sanoa vanhahtava, mutta sallittakoon se historiikirjoituksen ollessa kysymyksessä. Sen sijaan lukujen ja alalukujen ohjesääntömainen numeroiminen tuntuu jotenkin tarpeettomalta. — Kaiken kaikkiaan nostalginen ja paneutumien arvojen kirja.

☆☆

”Itsenäisen Suomen kenttätykistö rauhan aikana” on erään-

lainen joka toinen vuosi ilmestyneen Tykkimies-vuosikirjan korvike. Sinänsä hyvä korvike onkin. Kirjan on toimittanut — kukas muu — Jyrki Paulaharju. Teos jakautuu kolmeen osaan: I Nenosen muistelmat, II Kenttätykistön kehitys itsenäisyytemme aikana sekä III Kenttätykistön joukko-osastot ja maanpuolustusjärjestöt. Painopiste on toisessa osassa, jonka sivumäärä on teoksen 250 sivusta runsaat puolet. Tämän osan kirjoituksissa eversti Lauri Harvila tarkastelee tykistökomitean muistiota vuodelta 1921, eversti Matti Koskimaa kirjoittaa kenttätykistön taktillisesta, teknillisestä ja materiaalisesta kehityksestä, majuri Raimo Lappi on tutkinut kenttätykistön rauhanajan organisaatioita ja everstiluutnantti Jyri Paulaharju ilmakuvarokotusta tykistön tukena. Kaikki mielenkiintoisia ja ajatuksia herättäviä teemoja.

☆☆

Kolmas teos on eripainos edellisestä, eli sen I luku ”Tykistönkenraali VP Nenonen kertoo”. Kysymyksessä ovat ns ”Nenosen muistelmat”, jotka on julkaistu 1950-luvun lopulla Uudessa Suomessa.

Vihkosen — 55 sivua — on julkaissut tykkimiehet ry, jolle on annettava tunnustus sotilaskulttuuriteosta. Nenosen keronta on kuivahkoa, mutta rivien välistäkin ajatuksia herättävää. On tosiaan suuri vahinko, ettei hän itse kirjoittanut todellisia muistelmia. Nyt niissä on aivan liian monta aukkoa, tai jotkut tapahtumat on sivuutettu vain maininnalla.

☆☆

Nenosen 100-vuotissyntymän juhluvoiteen liittyä myös Tykkimiehet ry:n kustantama ja Unto Partasen toimittama kasku- ja anekdoottikirjanen — 66 sivua — ”... sanoi kenraali Nenonen”. Valitettavasti melkoinen osa juutuista on poimittu Matti Alajoen kirjasta ”Tykistönkenraali Vilho Petter Nenonen”. Liika kiire ilmeisesti esti varsinaisen keräystyön ”kentällä”, mistä olisi vielä tässä vaiheessa löytynyt aivan uusiakin anekdootteja melkoinen liuta, kuten jälkikäteen on voitu todeta. — Kaikille neljälle: hyvä, kenttätykistö!

MSi

Jukka Suviniemi Aatteet ja aseellinen maanpuolustus Librum Oy

Eversti Jukka Suviniemen kirjajasen (83 s.) alaotsikkona on ”Eletyn eurooppalaisen kansanvallan kehitystä ja kritiikkiä”, joka ilmentää teoksen pamflettimaaisuutta. Kritiikkiä ei tosin joukkoon mahdu kovinkaan paljoa, pikemminkin sisältö on toteavaa. Suviniemi käyttääkin esipuheessaan sanaa ”raportti”, mikä lienee lähinnä oikeaa.

Raportti käsittelee maailman turvallisuuspoliittista tilaa ja sen kehittymistä toisen maailmansodan jälkeen. Erityisesti Suviniemi tarkastelee marxilaisuutta, rauhanliikkeitä ja terrorismia. Mitään uutta ei sinänsä tule esille, mutta kirjanen on erinomainen tiivistelmä ideologien vaikutuksesta turvallisuuspoliittisiin kysymyksiin. Kirja kannattaa ehdottomasti lukea. Se on tämän päivän elämän taustoja.

Suviniemen kirjan heikkous — samalla myös näyttö kirjoittajan ammattitaidosta! — on juuri sen tiivistäminen lähes vihkoseksi. Monia mielenkiintoisia asioita on siten voitu käsitellä kovin lyhyesti, vain mainiten tai suorastaan viitteenomaisesti. Niinpä jäi kaipaamaan Unkarin kansannousun tarkastelua edes jollain tavalla, Tshekkoslovakian tapahtumat 1968 on kuitattu runsaalla sivulla, Puolan ongelmia on käsitelty ehkä saman verran ja Falklandin sota on vain mainittu. Aiheesta olisi saanut varmasti useitakin täyspainoisia teoksia, mutta silti kirjalle olisi ollut eduksi vaikkapa kaksinkertainen sivumäärä. — Toinen juttu on, mitä kustantaja olisi asiasta sanonut.

Aatteet ja aseellinen maanpuolustus on teos, jota voi huoletta suositella sellaisille, jotka haluavat nopeasti tutustua aiheeseen ja saada siitä luotettavan ja tiivistetyn kuvan.

MSi

Osmo Jussila Venäläinen Suomi WSOY

Viipurin linnan muuriin kiinnitetty muistolaatta, jossa mainitaan Viipurin olevan ”ikivanhan venäläisen kaupungin”, on saa-

nut professori Osmo Jussilan tutkimaan asiaa ja julkaisemaan aiheesta kirjan. Varsin mielenkiintoisessa kirjassaan Jussila päätyy lyhyesti käsitykseen, että vuodeta 1940 lähtien historiaa on tulkittu erittäin vapaasti ja tarkoituksenmukaisesti, jolloin on tultu toteamukseen, että Viipuri on ”ikivanha venäläinen kaupunki” m.o.t. No, näinhän saadaan mustakin valkoiseksi tai päinvastoin, jos halutaan.

Onpa Neuvostoliitossa tutkittu Suomen varhaisempaa historiaa enemmänkin: sen mukaan vain Varsinais-Suomi on ollut riippumaton Venäjältä! Jaa-a.

Todennäköisesti kirjoittajan adrenaliinieritys on ollut erällä sivuilla korkea, koska se lukijalakin nousee melkoisesti.

KKnen

Kullervo Killinen Miekkä tuppeen

Poliittisen ja sotilaallisen johdon dualismi Suomen sodissa 1939–44 WSOY

Kullervo Killinen on kirjoittanut hyvän koonoksen ja yleisyyksien sotiemme aikaisesta sodan johtamisesta, sen dualismista poliittisen ja sotilaallisen johdon kesken. Mitään uutta teos ei sisällä, eikä voikaan sisältää, koska lähteinä on käytetty pelkästään jo aikaisemmin julkaistuja teoksia. Ehkäpä arkistojen kärkeistä olisi löytynyt jotain uutta, tuskin kuitenkaan mitään mullistavaa tähän asiaan.

Killisen kirja on hyvä kertauskurssi harrastajille ja kirjoittajan tapa esittää asiansa helpottaa lukemista.

KKnen

Jalkaväen vuosikirja XV

Jalkaväen säätiö

Oli jo aikakin ryhtyä uudistamaan vanhahtavia ja kuivakkaita aselajien vuosikirjoja. Uusin Jalkaväen vuosikirja on iloinen yllätys. Jo ulkoasu herättää myönteistä kiinnostusta. Myös sisältö on parantunut selvästi. Niin sitä pitää. Mainio haaste muille aselajeille.

E.P.

Kymintie 5, Puh. 918-512198
15140 LAHTI 14

IISALMEN PUHELINYHDISTYS

Kirkkopuistonkatu 20 — 74100 IISALMI
Puh. 977-21441

PIIPPO OY

37500 Lempäälä

— VARATTU —

Huonekalutehdas Vuokatinvaara Ky

88610 VUOKATTI, puh. 986-64711
tel. 358-86-64711
Telex SF RUSKA 33171

TUONTILIIKE JALI LYYVAARA OY

TURKU

COSTARICA

AMERPLAST

PL. 33, 33731 TAMPERE 73
PUH. 931-645333 TELEX 22220

kauppakasseja • minigrip- ja muita pusseja • valintapakkauksia •
painettuja pakkausrattoja • tämän päivän laatutuotteita muovista

ÄMMÄN BETONI Ky

89600 Ämmänsaari - Puh. 987-12 635

- VALMISBETONI
- BETONITUOTTEET JA ELEMENTIT

YHDISTYSVAKUUTUS • KOTIKENTTÄETU
LOIMI-HÄMEEN
VAKUUTUSYHDISTYS

Satakunnantie 21, 32200 Loimaa. Puh. 923-31871
Kartanonkatu 4, 30100 Forssa 10. Puh. 916-12435
Valtatie 8, 37800 Toijala. Puh. 937-22912

KASTELL OY

Ratakatu 1
92100 RAAHE
Puh. 982-31331

- LVI-OSASTO
- KONEPAJAOSASTO

VAASAN SATAMA JA LIIKENNETOIMISTO

Vaasa Puh. 961-112 162

KUJANEN OY

334 421

Ilmarisentie 14 15200 LAHTI 20

FARMOS-YHTYMÄ OY

MIKKO PELTONIEMI OY

Orikedonkatu 23 20380 Turku 38

Puh. 921-386655

Naaraharju Oy —
Marksteel

Kuutamokatu 2 A-B
02210 Espoo 21
puh. 90-882033

Vuoden kadettiupseeri

Kadettikunnan vuosikokouksessa 5.3.1983 valittiin vuoden kadettiupseeriksi kapteeni Eero Loponen.

Vuoden kadettiupseeriksi oli tullut piireistä viisi esitystä, joiden pohjalta päätettiin vuoden 1983 kadettiupseeriksi valita kapteeni Esko Loponen Pirkka-Hämeen kadettipiiristä. Kapteeni Esko Loponen on toiminut piirinsä alueella esimerkillisellä tavalla Kadettikunnan päämäärien hyväksi.

Esko Loponen

Helsingin KadettiPiirin "kertausharjoitus"

Helsingin KadettiPiiri järjesti 24.3. jo perinteiseksi muodostuneen "kertausharjoituksen". Ohjelmassa oli eversti Juhani Niskanalustus, joka käsitteli puolustusvoimien taloussuunnittelua sekä parlamentaaristen puolustuskomiteoiden suosituksen toteutumista. Illan toisena alustajana oli komentaja Jukka Heinonen Pääesikunnan tiedusteluosastolta. Hän kertoi maanpuolustustiedotuksen parissa tapahtuneesta mielipidetutkimuksesta sekä puolustusvoimien varusmiehille järjestämistä kyselyistä.

"Kertausharjoitukseen" osallistui 72 kadettiveljeä. Illan ikäpresidentti oli 4. Kadettikurssilta. Myös aina aktiivinen 8. kurssi sekä 11., 17., 20., 21. ja 22. Kadettikurssi olivat edustettuina sotia edeltäneistä kurssista. Lukumääräisesti voimakkain oli kuitenkin sota-ajan 24., 25.,

26. ja 27. Kadettikurssien ja 16. sekä 17. Merikadettikurssien edustus. Nuorimmat osanottajat löytyivät 52. ja 53. Kadettikurkseista.

Illan osanottajat vaikuttivat sekä keskusteluissa että suoritusissa "pienoisgallupissa" tyytyväisiltä kuulemaansa. Ajankohittaiset asiat puolustusvoimista ja niiden kehittämistä kiinnostavat jatkossakin. "Kertausharjoituksia" toivottiin vastaisuudessa useamminkin kuin kerran vuodessa. Samoin tuntui esiintyvän kiinnostusta erilaisten retkeilyjen lisäämiseen. Varsin yleisenä toivomuksena oli, että osa tilaisuuksista järjestettäisiin Ladyt mukana. Piirihallitus on kiitollisena kirjannut nämä toivomukset. Ne tulevat auttamaan jatkotoiminnan suunnittelussa ja kadettiveljien aktivoimisessa yhteisiin rientoihin.

Kurssien yhteismiehet!

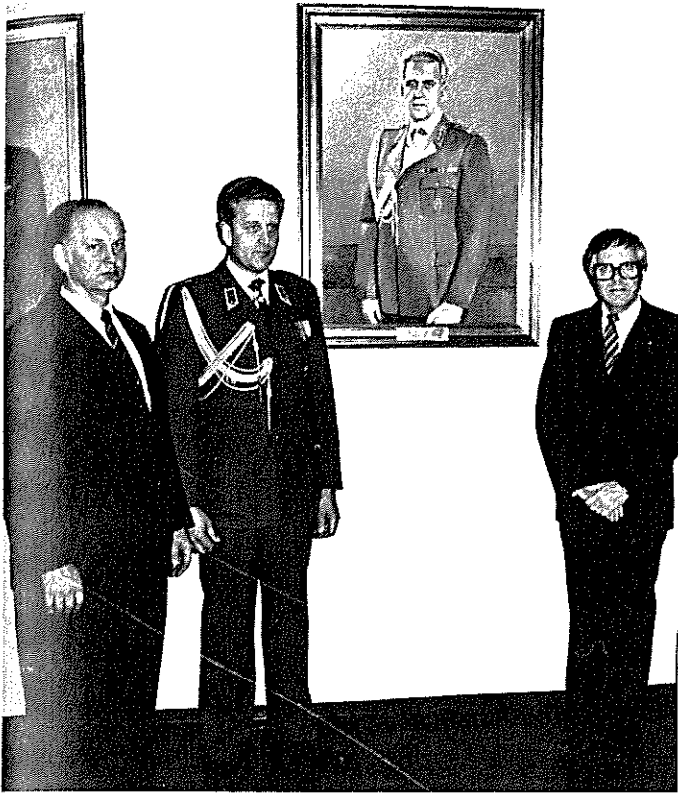
Tämän vuoden toimintasuunnitelman jäsen-suhteita ja perinteitä käsittelevään osaan sisältyy mm lause: "Edistetään kadettikurssien keskinäistä yhteydenpitoa". Miten tämä voisi sitten käytännössä toteutua? Esimerkiksi niin, että toimistosta avustetaan kateisiin joutuneiden kurssitoverien osoitteiden hakemisessa, yritetään tarvittaessa löytää sopivia ehdotuksia kokousohjelmiksi ja retkikohteiksi sekä ohjataan niiden suhteen oikeisiin kontakteihin puolustusvoimissa ja rajavartiolaitoksessa, välitetään yhteyksiä kummikursseihin jne. Tämäntapainen apu saattaisi olla tarpeen erityisesti niille kurssseille, joista ei enää ketään ole vakinaisessa palveluksessa.

Edellä mainittua toimintaa varten ja myös monista muista syistä, mm syksyllä 1985 julkaistavaa kadettiupseerimatrikkeliä varten, Kadettikunnan toimisto tarvitsee välttämättä tietoonsa yhteismiehen jokaiselta kadetti- ja merikadettikurssilta. Tällä hetkellä tilanne on useiden kurssien kohdalta epäselvä.

Kursseja pyydetään ystävällisesti nimeämään ja ilmoittamaan yhteismiehensä toimistoon 1.10.1983 mennessä puh 90-665 739 tai 90-665 137.

Hyvää kesää toivottaen

Toiminnanjohtaja

Kadettikoulussa paljastettiin 19.3.1983 koulun entisen johtajan kenraalimajuri Matti Vanosen muotokuva.
Vas. muotokuvan lahjoittaja Antti Aarnio-Wihuri ja oikealla taitelija Lasse Marttinen.

Irja Wonkka kunnia- talouden- hoitajaksi

Kylkiraudan pitkäaikainen — 27 vuotta — taloudenhoitaja Irja Wonkka luopui tehtävästään tämän vuoden alussa. Uskollisesti hän tuki päätoimittajaa ja toimitusta lehden vaikeina aikoina, jolloin ilmoituksia oli vähän ja lehti pyrki myös myöhästelemään aikataulussaan. Toisaalta hän iloitsi pienestäkin lehden menestyksestä yhtä vilpittömästi kuin muutkin lehden tekijät.

Toimitus tarjosi Irjalle maaliskuun lopulla lähtökahvit ja samalla julkistettiin hänen nimi-

tyksensä uutteen tehtävään. Koska kaikilla yhteisöillä, joilla on tilintarkastajat tarkastamassa tilejä, on samalla myös varatilintarkastajat tarkastamassa varatilejä, päätoimittaja nimitti Irja Wonkan Kylkiraudan kunnialoudenhoitajaksi vastuualueenaan lehden kunnialous. Tehtävään liittyy mm. jokaisen lehden numeron läpiluku ja kiitoksien antaminen.

Tippa silmässä pitämässään kiitospuheessa — tehtävän hoito alkoi välittömästi! — Irja kertoi yllättyneensä nimityksestä, jota hän kuitenkin oli hiljalleen odotellut. Ja puheen jälkeen hän söi ison palan kakkua.

Kiitokset Sinulle Irja suuresti arvostamastamme työstä.

Päätoimittaja

KADETTIKUNNAN TOIMISTO

Toimisto on kesälomien vuoksi suljettuna yhden viikon; 4—9.7.1983.

Toiminnanjohtaja on lomalla 13.6—9.7 ja toimistonhoitaja 4.7—23.7 ja 15.8—20.8.83.

Asiat ulospäin pyritään kesäkautena hoitamaan niin, että toimisto on varmimmin auki aamupäivän 08.00-11.30.

Hyvää kesää!

Toiminnanjohtaja

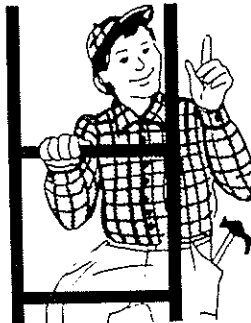

● Maukasta viihtyisässä ilmapiirissä ●

Kalliokatu 25, 26100 Rauma 10
☎ 938-12 036

Tosi hyvä ruokapaikka keskustassa

kuumasinkityt

ORIMA *Tikkaat eivät petä*

kiukaat - räystäskourut ym
Orima tuotteet.

ORIMA OY

Kankaantie 6
16300 ORIMATTILA
puh. 918-72411

KURSSI- KUULU- MISIA

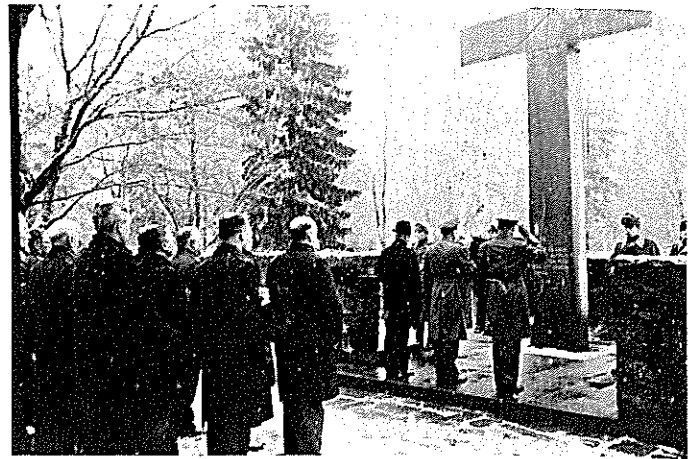
28. kurssi 35-vuotta

Sotien jälkeen ensimmäisen vuosina 1946–47 toimeenpantu 28. Kadettikurssin valmistumisesta tuli kuluneeksi v 1982 lopussa 35 vuotta.

Näissä merkeissä kurssi piti juhlakokouksensa Kouvolassa. Elossa olevista 43 kurssilaisesta oli paikalla 24, kaikki rouvineen. Vakinaisessa palvelukses-

sa kurssilaisista on vielä kuusi.

Kokouksen ohjelmaan kuului mm tutustumiset Kouvolan sotilaspiiriin ja Utin varuskunnan joukkojen toimintaan, seppeleen laskut Kouvolan sankarihaudalle ja koulutuslennolla surmansa saaneen kadettiveljen, lentokadetti Sakari Koskisen haudalle sekä illallistanssiaiset

Kuvassa 28. Kadettikurssi suorittamassa kunnianosoitusta sankarivainajille Kouvolan sankarihaudalla. Seppeleen laskijoina oikealta kenrl Lauri Koho, ev Olli Tikka (kadettiväapeli) ja evl evp Seppo Saarinen.

Kouvolan upseerikerhossa.

Seuraavana päivänä nautitun yhteisen lounaan jälkeen palattiin kotiin yhtä yhdessäoloa rikkaampana ja mukana uudet päätökset seuraavista kokoontumisista.

Kuvassa 28. Kadettikurssi suorittamassa kunnianosoitusta sankarivainajille Kouvolan sankarihaudalla. Seppeleen laskijoina oikealta kenrl Lauri Koho, ev Olli Tikka (kadettiväapeli) ja evl evp Seppo Saarinen.

37. merikadettikurssi 15 vuotta

Viisi vuotta sitten vietimme kurssimme 10-vuotisjuhlaa. Tuolloin totesimme viihtyvämme niin hyvin toistemme seuras-

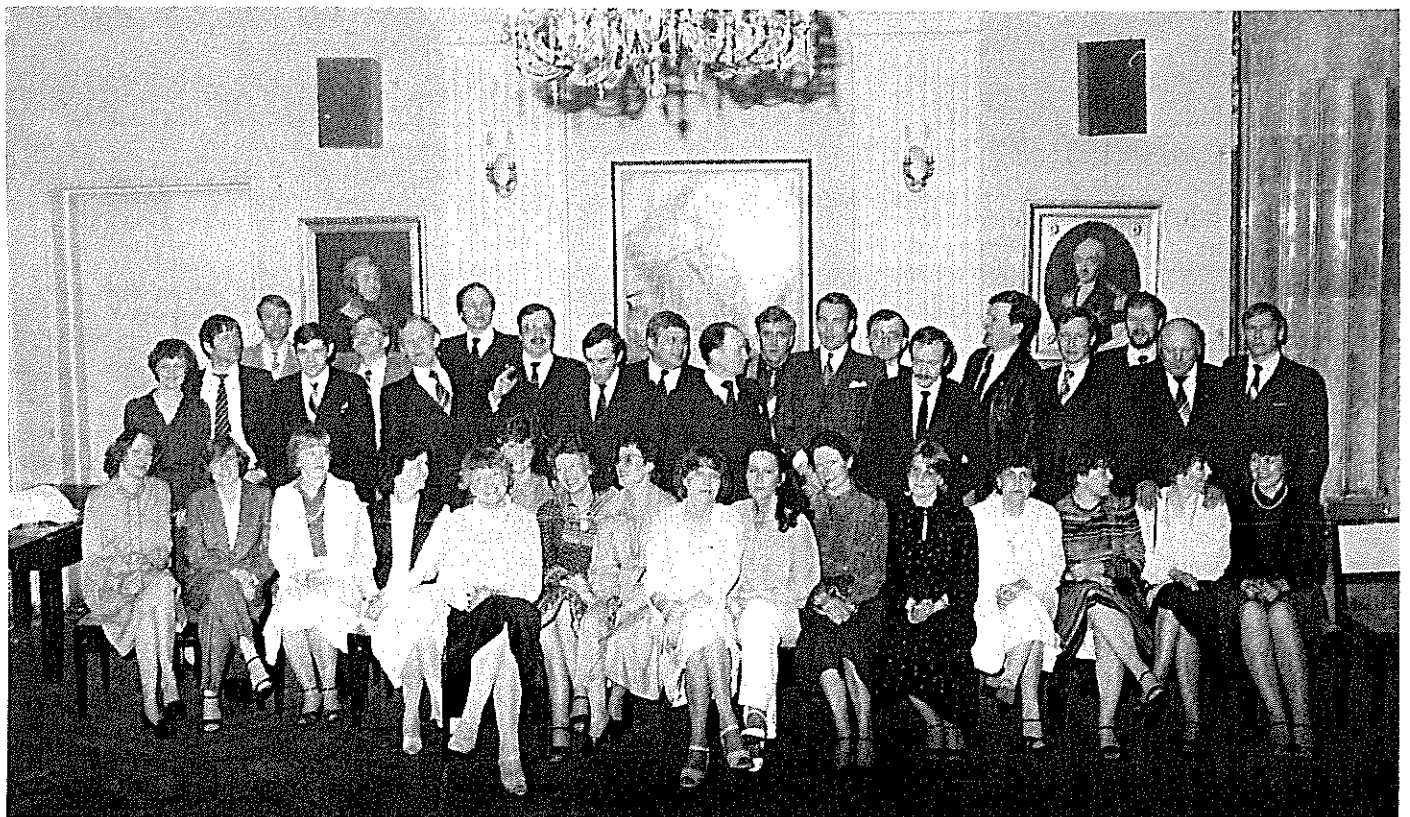
sa, ettei 15-vuotisjuhlaakaan voi jättää pitämättä, vaikka se muuton onkin ns. välivuoden tapahtuma kurssijuhlien katkeamatto-

massa sarjassa.

Mainitut viisitoista vuotta ovat siis kuluneet ja niinpä juhlimme valmistumisemme vuosi-

päivää (30.3.68) lauantaina 16.4.1983.

Suomenlinna on se paikka, missä vuosina 1965-1968 tiivis

opiskelu häiritsi vapaa-ajan viettoa ja mistä usein kaihoten katseimme Helsingin houkuttelevia iltavaloja. Vaan aika kultaa murstot. Kukaan meistä tuskin enää muistelee opiskeluaan "kivikaleerissa" pahalla, päinvas-ton.

Saavuttuamme perille Merisotakoululle, Tervaskarin Lauri otti joukon komentoonsa ja joustavasti johdatteli ohjelman kulkua. Aluksi kurssimme laski kukat koulun perinneaulassa olevalle merisotatoimissa kaatuneiden muistotaululle kiitollisena nille merisotilaille, joiden uhrin ansiosta koulun tangossa liehuvan lipun värit ovat sinivalkoiset. Toivoa vain sopii, ettemme koskaan itse joutuisi tosiolosuhteissa mittaamaan saamamme merisotilaallisen koulutuksen tasoa, niin kuin tapahtui meitä edeltäneelle sukupolvelle.

Juotuamme kahvit jatkoimme ohjelmaa kouluun tutustumisella. Merisotakoululla palveleva kadettiveljemme Lauri Tervaskari piti meille valaisevan ja mielenkiintoisen esityksen merivoimissamme käyttöön otetusta uudesta koulutusjärjestelmästä,

mikä perustuu kolmeen vuosittaiseen saapumiserään. Merenkulkukoulutuksesta kertoi Laurin esitykseen liittyen Risto Partanen. Kadettipursimiehemme Esko Illi puolestaan valotti muutamin sanoin merivoimien tämänhetkisiä kehitysnäkymiä. Ihmettelimme esityksen jälkeen tutun kadettikäytävän varrella olevia entisiä majoitustupiamme, joita nykyään käytetään luokkina, mutta toki koululla edelleen asutaankin, minkä saimme havaita siirryttyämme seuraavaan tutustumiskohteeseen.

Herrat kadetit eivät enää asu 16 miehen tuvissa niin kuin me aikanamme vaan siisteissä, erinomaiset opiskeluolosuhteet tarjoavissa, kaksioissa. Myös kunnianarvoisa kadettikerho on saanut uudet tilat samassa peruskorjatussa majoitusrakennuksessa, jossa kadetit ja muut kantanenkilökuntaan kuuluvat kurssilaiset nykyisin majoilevat. Tutut perinne-esineet palauttivat mieleen hauskoja muistoja sekä miinalaiva Ruotsinsalmelta että fregatti Matti Kurjelta, jotka toimivat meidän kurssiikanamme ka-

dettien koulutusaluksina. Merikadettikurssi 37 kävi vuonna 1966 Puolassa ja Fär-saarilla ja seuraavana vuonna 1967 teimme koulutuspurjehduksen Englantiin, Kanadaan, Yhdysvaltoihin, Islantiin ja Tanskaan, joten voi sanoa, että kohdallamme toteutui melko pitkälle suuremmassa laivastoissa käytetty sanonta "Join the navy, see the world".

Majoitusrakennuksesta siirryimme, niin ensin luulimme, muonavarastoon, mutta jauhojen, turnipsien, perunoiden ym. maataloustuotteiden esittely ei kuulunutkaan ohjelmaan, sillä entinen muonavarasto kätkee sisäänsä hienon planetaarion, missä tähtitieteellisen merenkulun salat paljastuvat nykykadeteille varsin tehokkaasti. Niin väitti Partasen Risto, joka meille koululaitteiston esitteli. Näimme sananmukaisesti tähtiä, vaikkei ketään päähän kumautettukaan.

Joku huomasi onneksi katsoa kelloakin, sillä sydäntemme valtiattaret olivat jo tulossa 17.30 lautalla ohjelmamme iltaosuutta sulostuttamaan. Siirryimme lautatarantaan daameja vastaan, mis-

tä veimme heidät planetaarioon, jossa tähtien lisäksi saimme naisten kera katsella kuutaakin. Planetaariossa ei kuitenkaan kauan nynnyilty, sillä upseerikerho odotti vieraitaan.

Daamien liittyttyä seuraamme nautimme kerholla paitsi päivällisen myös leppoisa olosta toinen toistemme seurassa. Kurssihenki oli mahtava ja tunnelma korkealla jopa siinä määrin, ettei "virallisen" kurssikuvan ottamisesta tahtonut tulla mitään. Kaikkihan ymmärtävät, ettei ole mitenkään helppoa samanaikaisesti laulaa hilpeätä rallia ja istua vakavana kuvausta varten. Ilta kuluikin rattoisasti tanssien ja seurustellen.

Arki ei tällä kertaa koittanut ollenkaan niin ankeana kuin tavallisesti, vaan henkisesti meitä jokaista virkistäneen kurssijuhlan jälkeen arjen aherruksin sujuu paljon leppoisaammin. Niille, jotka eivät nyt päässeet mukaan, voin kertoa lohdutukseksenne, että valmistautuminen 20-vuotisjuhliin on jo aloitettu. Tällä kertaa järjestelyvastaussa olleita sydämellisesti kiittäen

Merikadetti 733

JOKISEN METALLIKONEISTUS OY

34300 Kuru puh. 934-30 90-30 95
— Hydraulikka-alan tuotantolaitos —

Valmistamme työkaluja
Suoritamme sorvausta, jyrsintää, hiontaa

MÄNTSÄLÄN TYÖKALU KY

04630 Sääkskylä puh. 915-85 997

PORIN METALLI OY

- ERIKOISKONEITA
- KONEISTUSTA
- TERÄSRAKENTEITA

Uusiniitty 28760 PORI 76, puh. 939-486 144

FINNJOUSI KY

Puhelin 961-631 552 66 300 JURVA

Jousia teollisuudelle. Laatu, joka kestää vertailun.
Asiantuntemusta, joka on käytettävissä.
Sanalla sanoen: VARMUUTTA.

KEMIRA OY

VIHTAVUOREN TEHTAAT

YPÄJÄN OSUUSPANKKI

32100 Ypäjä
Puh. 923-73 871

MUROLEEN OSUUSPANKKI

34410 Murole
Puh. 034-60 913

KEITELEEN OSUUSPANKKI

72600 Keitele
Puh. 978-52 151

SUURI NYKYAIKAINEN JA EDULLINEN
OSTOSPAIKKA

TÖÖLÖNTORIN VALINTA
Aarno Piekkala

Tykistökatu 7 Helsinki puh. 496011

– **VALINTA**
E VILJANEN

Kivistö puh. 986 831

– **KARAHALLI**
KARAKALLION OSTOKESKUS

02620 Espoo 62
Puh. 90-590465

TAAVETIN

Puh. 71131

MAATALOUSKESKUS

SEPPÖ LAHTELA

TAAVETTI

– **HALLI OLLIMARI KY**
MUNKKIVUOREN OSTOSKESKUS

HELSINKI
Puh. 90-553340

– **SUURVALINTA**
JAAKKO RANTANEN

Järvenpää puh. 278 079

PUISTOLAN

– **HALLI**

Puistolantori 1
00750 Helsinki 75
Puh. 90-383286

– **MATIN RAUTA Ky**

89200 PUOLANKA
Puh. 987-51122

K-HALLI NÄTTÄRI KY

Ekmaninkatu 4 Turku
Puh. 921-481222

– **VALINTA LINTUNIEMI**

14700 Hauho kk.
Puh. 917-41 285

K-market
MIKKONEN

PUDASJÄRVI
Puh. 988-22691 - 22690

– **VALINTA KESKUSTORI S. Kantola**

Vanha Tampereent. 4 Ikaalinen
Puh. 933-6116 ja 71258

– **LÄHITORI S. Kantola**

Myllymäenkatu 1 Ikaalinen, puh. 933-6277

– **HALLI SIHVERI**

Puh. 941-821 221
41800 KORPILAHTI

Maankuulut tuoretuotteet Martintorilta

– **HALLI MARTINTORI**

Koukkuk. 1 LAHTI, puh. 918-29 422
Launeen kirkkoa vastapäätä

PIKKU VALINTAKULMA
LEMPIÄINEN

Teitä palvelee mieli reippaana Lempiäinen. Tuoreet lihat
kohtuuhintaan. Laatu hyvä. Myös siirtomaatavaroita

PIKKU VALINTAKULMA
MANEESIKATU 3, HELSINKI, puh. 90-625 372

K. RAUTA
MINKKINEN KY

Jämsä
Puh. 942-2912

Vähällä rahalla herkullista ruokaa Tavernasta
TAVERNA-RAISIO

21200 Raisio puh. 786 554

LAPUAN GRILLI

Lapua - Puh. 964-332 072

SAMPAN GRILLI

Kauhava - Puh. 964-80 661

BAARI PIKKU-KEHÄ

Kirkkokatu 4 49400 Hamina

Puh. 952-40619

Suosittu lounaspaikka

**RAVINTOLA
KALLION GRILLI**

Puh. 714837

Toinen linja 19 00530 Helsinki 53

RUOKAHUONE

pikkulanko

KAINUUNTIE 21, SOTKAMO, puh. 986-60331

KUN KÄYTTÄ TURUSSA

Tulkaa syömään laivaston
TOIMIUPSEERIKERHOLLE
Tilaukset hyvissä ajoin

Puh. 921-401600

Puosuntie 12, 20240 Turku 24

RAVINTOLA KELTALYHTY

Kauppakatu 29 70100 Kuopio 10

Puh. 971-112008

— Tule viihtymään —

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Pikkuravintola
murkinanurkka
Iivisniemenkatu 2, ESPOO, puh. 880 855

RAVINTOLA RUSTOKORVA

82300 RÄÄKKYLÄ

☎ 973-661255

- A-oikeudet
- Tanssia
- Suosittu ruokailupaikka

**RAVINTOLA
KUHANKEITTÄJÄ**

Hyvä lounaspöytä ark. 11–14

Juvalla. Puh. 955-51 078

HOTELLI VALJUS

32 hyvätasoista huonetta Kajaanin keskustassa, mm. värilevisio, suihku tai kylpy sekä radio kaikissa huoneissa.

Kauppakatu 20 87100 KAJAANI 10

Puh. 986-24191

**RAVINTOLA
KUNNALLISKLUBI**

● ILOISTA ILTAA ●
KESKELLÄ KAUPUNKIA

Tampere Keskustori 5
Puh. (931) 23950

TERVETULOA

P. 924-88345 25410 Suomusjärvi

TAMPEREEN KESKUSTASSA

HOTELLI VICTORIA

ITSENSAISYYDENKATU 1 • 33100 TAMPERE 10

PUH. 931-30640 • TELEX 22-352

4-tien helmi VIITASAARI kutsuu!

Näköalaravintolamme kauniin Keiteleen rannalla keskustassa SOKOS-tavaratalossa. Hyvät paikoitustilat. Tervetuloa!

SOKOS-tavaratalo, Baari, A-ravintola.

P. 946-22202

AND. AUVINEN
OSAKEYHTIÖ
PUTIKON SAHA

58550 PUTIKKO 957-315103—315200

oy *Rymaco* ab

PL. 9
02921 ESPOO 92
Puh. 90-840133
Telex 124703

TATEKA OY

33880 Sääksjärvi
Puh. 931-670 322

**SALVOSTALOT
HAAPAVESI OY**

86600 HAAPAVESI Talotehdas puh. 983-52750

KOUVOLAN BETONI OY

TEHDAS TYKKIMÄKI
PUH. 951-123841—123842

TERÄSPOJAT KAAAN & KUMPP.

Olemme asentaneet elementtirakenteita yli 3.000.000 m³
Saarankatu 2—4 Puh. 981-14 730, 225 900
90100 Oulu 10
Suorittaa elementtien asennus- ja nostotöitä
10—90 tonnin autonnostureilla

OY SKF AB

Luomannotko 3
ESPOO 20

Värilaasti osaa tehdä laasteja

- julkisivu- ja puhdasmuurauksiin
- tulisijoihin
- laatoituksiin
- slammauksiin

Puh 931-442 444

VÄRILAASTI OY

**ENON
HÖYLÄÄMÖ**

81260 Ahveninen
Puh. 973-76 953

RAKENNUSTOIMISTO
Hakanpää ky

28400 ULVILA, FRIITALA
PUH. 88878, 80320

**ASEKORJAAMO
JUKKA RANTA-ESKOLA**

Rantakatu 38 86300 OULAINEN
Puh. 983-72 030

Myynti ja huolto
TOYOTA

**KOSKISEN
AUTOKORJAAMO**

Viitasaari - Puh. 946-22 136

oy Terinit AB

68700 Teerijärvi
puh. 968-75175.

Sähköliike —

— Huolto-
asema

M. LATOMÄKI KY

62100 Lapua puh. (964) 388144

Hammaslääkäriasema
ODONTOMA OY

Töölönkatu 30 b
Ajanvaraus puh. 441 341
Avoinna arkisin klo 8—18, lauantaisin klo 9—12

ky *Valio Lippu* kb

Loviisa — Lovisa Puh. (915) 532070

Suomen liput
Kansallisliput
Yhtiö- ja Seura-
liput
Mainosliput
Isännäviirit
Kantosalot

ITSE ASIASTA

Ylennetty kontra-amiraaliksi

Kaisalo Jorma Allan 25.mek. 1.3.1983

Ylennetty everstiksi

Nieminen Esko Juhani Nestori 42.k. 1.3.1983
Rajamäki Väinö Matias 45.k. 1.4.1983
Tikkanen Eero Olavi 39.k. 1.4.1983
Keskitalo Martti Allan 42.k. 1.5.1983

Ylennetty everstiluutnantiksi

Heinonen Jorma Juhani 49.k. 1.3.1983
Uutaniemi Pekka Tapani 49.k. 1.3.1983
Miettinen Aku Olavi 47.k. 1.4.1983
Thomenius Pauli Helmer 49.k. 1.4.1983
Tiainen Taisto Veikko 49.k. 1.4.1983
Kalpamaa Jarmo Heikki Artturi 49.k. 1.5.1983
Syvänperä Jouni Antero 48.k. 1.5.1983

Ylennetty majuriksi

Aalto Markku Taisto Johannes 50.k. 1.3.1983
Ahlström Lasse Johannes 49.k. 1.3.1983
Ailio Pekka Rikhard 49.k. 1.3.1983
Alajärvi Matti Pauli 50.k. 1.3.1983
Alanen Olli Juhani 50.k. 1.3.1983
Anteroinen Rauno Juhani 54.k. 1.3.1983
Eronen Arto Johannes 50.k. 1.3.1983
Hiltula Heikki Antti 53.k. 1.3.1983
Hirviniemi Esko Ensio 51.k. 1.3.1983
Honkaselkä Pauli 49.k. 1.3.1983
Jokinen Kaarlo Kalevi 53.k. 1.3.1983
Juutilainen Arne Ilmari 49.k. 1.3.1983
Kallio Raimo Tapio 51.k. 1.3.1983
Kallioniemi Eero Seppo 51.k. 1.3.1983
Kasurinen Lauri Veli Antero 50.k. 1.3.1983
Kivimäki Jouko Uolevi 53.k. 1.3.1983
Kiviö Veikko Antero 49.k. 1.3.1983
Kola Markku Kalervo 50.k. 1.3.1983
Kronqvist Hans Alvar 50.k. 1.3.1983
Kuittinen Juha Pentti Tapani 50.k. 1.3.1983
Kunnari Kauko Antero 51.k. 1.3.1983
Kurki Veli Pekka Armas 50.k. 1.3.1983
Kyntöjärvi Jukka Mikko Kalevi 50.k. 1.3.1983
Lehti Jorma Kalevi 53.k. 1.3.1983
Leino Jorma Juhani 49.k. 1.3.1983
Lusa Pertti Iisakki 49.k. 1.3.1983
Mattila Veikko Jaakko 54.k. 1.3.1983
Marttinen Heikki Mainio 50.k. 1.3.1983
Melleri Kari Arvi Johannes 54.k. 1.3.1983
Mäki Mikko Vilhelm 51.k. 1.3.1983
Mäkinen Erkki Olavi 50.k. 1.3.1983
Mälkki Jouko Tapio 53.k. 1.3.1983
Noko Ilkka Paavo Juhani 50.k. 1.3.1983
Nuorivuori Antti 51.k. 1.3.1983
Näräkkä Martti Tapani 54.k. 1.3.1983

Paarma Kari Olavi 50.k. 1.3.1983
Pekola Antti Juhani 49.k. 1.3.1983
Pihkala Reino Kaarlo Ensio 50.k. 1.3.1983
Pohjavirta Aarre Olavi 49.k. 1.3.1983
Pöllänen Jukka Einari 53.k. 1.3.1983
Rauhaniemi Jukka Matti 50.k. 1.3.1983
Rapila Antti Pekka 54.k. 1.3.1983
Roselius Risto Oskari 51.k. 1.3.1983
Rouru Hannu Erkki Olavi 51.k. 1.3.1983
Ruutu Yrjö Juhani 54.k. 1.3.1983
Siljander Kari Juhani 54.k. 1.3.1983
Sistonen Jussi Juhani 51.k. 1.3.1983
Strang Hanno Erik 54.k. 1.3.1983
Suomalainen Paavo Aaro Juhani 53.k. 1.3.1983
Suontausta Seppo Aukusti 51.k. 1.3.1983
Tuominen Tapani Lauri Iisakki 49.k. 1.3.1983
Viitanen Heikki Juhani 50.k. 1.3.1983
Viikunen Harri Antero 53.k. 1.3.1983
Vitikainen Timo Antero 54.k. 1.3.1983
Hämäläinen Matti Juhani 51.k. 1.4.1983
Kuusi Matti Juhani 50.k. 1.4.1983
Ojapelto Jyrki Antero 52.k. 1.4.1983
Tanner Tapio Jurva 51.k. 1.4.1983
Hakkarainen Osmo Kyösti Kalevi 53.k. 1.5.1983
Helvelahti Hannu Ilmari 52.k. 1.5.1983
Kukko Yrjö Aleksis 54.k. 1.5.1983
Vainio Reijo Arto 54.k. 1.5.1983

Ylennetty komentajakapteeniksi

Koivula Arto Antti Tapani 34.mek. 1.3.1983

Ylennetty kapteeniksi

Heino Hannu Pekka 60.k. 1.3.1983
Lindström Juha Paavo Antero 59.k. 1.3.1983
Lähde Pauli Alfred 60.k. 1.3.1983
Norri Heikki Juhani 59.k. 1.3.1983
Rinne Esa Aulis Tapani 59.k. 1.3.1983
Ronkainen Lauri Juhani 59.k. 1.3.1983
Sjö Göran Albin 59.k. 1.3.1983
Kaainen Esa Kyösti Einari 59.k. 1.4.1983
Kohvacka Asko Tapani 60.k. 1.4.1983
Lassila Mauno Kalevi 60.k. 1.4.1983
Piispanen Heikki Uolevi 59.k. 1.4.1983
Ahola Hannu Ilmari 59.k. 1.5.1983
Enqvist Ove Teodor 60.k. 1.5.1983
Juntunen Antti Pekka 59.k. 1.5.1983
Kekkonen Seppo Sakari 59.k. 1.5.1983
Lepistö Pentti Matias 60.k. 1.5.1983

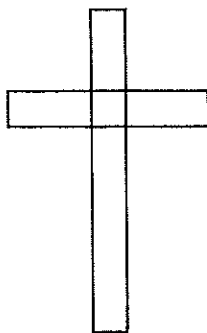
Ylennetty kapteeniluutnantiksi

Sinivaara Erkki Antero 44.mek. 1.3.1983
Korhonen Kalle Tapani 44.mek. 1.5.1983

Myönnetty ero

Ev Kivelä Veli-Jussi 40.k. 1.8.1983
Evl Lyly Pentti Juhani 36.k. 26.5.1983
Evl Kinnari Matti Eljas 41.k. 1.7.1983
Evl Saarikko Väinö Asseri Erik 43.k. 1.8.1983
Maj Kurvinen Touko Matti Juhani 42.k. 1.6.1983
Maj Vuontelo Reijo Aulis 28.mek. 1.6.1983
Maj Haimila Heikki Tuomas 43.k. 1.7.1983
Maj Iivonen Yrjö Olavi 28.mek. 1.7.1983
Maj Skyttä Veijo Elis 27.mek. 1.7.1983
Maj Tuononen Reijo Erkki 39.k. 1.7.1983
Maj Ulfsson Stig-Björn Erik 42.k. 1.7.1983
Maj Karhu Ilpo Ensio Sakari 39.k. 1.8.1983
Maj Vuotilainen Ilpo Oulas 42.k. 1.8.1983
Komkapt Kokkala Heikki Kullervo 29.mek. 1.7.1983
Kapt Rönni Jouni Toivo Juhani 58.k. 1.5.1983
Kapt Dahlberg Stig Bror Alfons 49.k. 1.6.1983
Ylil Karlsson Petri Kristian 64.k. 1.5.1983

IN MEMORIAM

Eversti
Lähde
Eelis
s 22. 4.1922
k 29.12.1982
Kad N:o 2976
28. Kurssi

Everstilutnantti
Järvi
Alfons
s 25.11.1904
k 14. 1.1983
Kad N:o 403
7. Kurssi

Eversti
Kaasinen
Unto Ahti
s 7. 1.1911
k 22. 1.1983
Kad N:o 1828
24. Kurssi

Lutnantti
Vesalainen
Keijo Olavi
s 14.10.1919
k 2. 2.1982
Kad N:o 2347
26. Kurssi

Majuri
Massa
Yrjö
s 7. 4.1918
k 6. 2.1983
Kad N:o 2821
27. Kurssi

Majuri
Kymäläinen
Yrjö Sakari
s 2.10.1932
k 10. 2.1983
Kad N:o 3600
41. Kurssi

Everstilutnantti
Tolvanen
Eero Antti Sakari
s 1.11.1917
k 5. 3.1983
Kad N:o 2174
25. Kurssi

Kommodori
Salminen
Matti Hans
s 20.12.1910
k 1. 3.1983
Kad N:o 208
9. Merikurssi

Majuri
Linkola
Yrjö Akseli Mikael
s 3. 2.1913
k 11. 2.1983
Kad N:o 1489
20. Kurssi

Ylilutnantti
Röppänen
Pekka
s 16. 3.1920
k 9. 3.1983
Kad N:o 2314
26. Kurssi

Kapteeni
Christiansen
Arne Ingemand
s 22. 7.1901
k 11. 3.1983
Kad N:o 227
4. Kurssi

Kenraalilutnantti
Räsänen
Kauko Juha
s 23.11.1919
k 6. 4.1983
Kad N:o 2313
26. Kurssi

Hotelli Pohtimolampi sijaitsee:

30 km Rovaniemeltä Kittilän Aavasaksan suuntaan.
Majoitustilaa 100 henk. Ryhmätiloja AV-laitteita
Kokoustiloja 2-150 henk. Ravintola A-oikeuksin.

Kolme saunaa, joista yksi on ainutlaatuinen savusauna
oluttupineen.

URHEILU- JA MATKAILUKESKUS
POHTIMOLAMPI

97220 Sinettä • Puh. 991-77 231

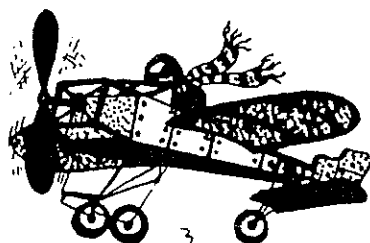
Retkeillessänne päämajakau-
punki Mikkelissä pistä-
tykää Tertin karta-
nossa, jossa oli
talvi- ja jatkosodan
aikana päämajan
osastoja.

tarjoamme: SAVO-
LAISEN PITOPOY-
DÄN, KAHVIN KE-
RA KOTITEKOISIA
LEIVONNAISIA

Ryhmille alennuk-
sella, PYYDÄ ESITE
tiedustelut 955/26 012
Mikkelistä 5-tietä 7 km
Kuopioon päin

☎ 955-26012

**LAPPEENRANNAN
LENTOASEMAN
RAVINTOLA**

- edullinen lounaspaikka
- valmistamme myös puolikkaita annoksia
- nopea palvelu
- tilavat parkkipaikat

**SANOTTU
ON**

Piirroket Matti Laine.

Jo 3. painos

Tilaukset suoraan
kustantajalta

Kaskuja vanhasta Karkusta,
Keikyästä, Kiikasta, Kiikoi-
sista, Tyrvästä, Vammalas-
ta ja Sastamalasta meidän
päiviltämme aina vuosisato-
jen taakse. 124 s., 35 mk.

Tyrvään Sanomat,
Pl 21, 38201 Vammala.
Puh. (932)-43511.

Oy Business Services Ab

Ylätori 2 b 65100 Vaasa 10
Puh. 961-117400

Ky HÄIVÄLÄINEN

Paperitukkuliike

Koivurinne 01680 Vantaa 68, puh. 90-847400

Makulat.pap.
Sulff.pap.

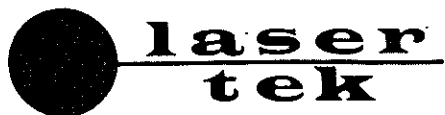
Paperipussit
Käärenarut
Muovipussit ym.

Vahapap.
Voimapap.

LVI-SUUNNITTELUPALVELU SULO KOLARI KY

Kirkkolahdenkatu SAVONLINNA
Puh. 957-12318

Savonlinnan talousalueella päätoimisesti toimiva
LVI-suunnittelutoimisto

Address LASERTEK OY
Koivumäentie 14 SF-00680 HELSINKI 68 FINLAND
Phone 90-722733

FINN-STROI OY

Melkonkatu 18
00210 Helsinki 21
puhelin 69291

SALON LOUHINTA OY

SALO
Horninkatu 7 C 5
Puh. 924-2226, 11872

LAHDEN MAANSIIRTO V. UNELIUS KY

Vapaudenkatu 14 15110 Lahti 11
Puh. 918-25501

SORAYHTIÖ VELJEKSET SJÖBLOM

— Soraa — Betonisoraa
— Muuraushiekkää — Murskeet

Toimitus myös lauantaisin ja iltaisin Sulan teollisuus-
alue 04300 Hyrylä. Puh. (90) 255944

MIKKELIN LASIASENNUS

— kaikki lasialan palvelut —
Oravinkatu 11 Mikkeli
Puh. 955-361990

YHTÄ
SOITTOA
SATA
VUOTTA

HÄMEEN PUHELIN OY
Kasarmikatu 4, Puhelin 24061

E. KANKAAN SUKSI JA PUUNJALOSTUS

62800 Vimpeli Puhelin 966-51034
37 vuoden kokemuksella ikkunoita ja ovia tilaustyönä,
kolmansia puitteita vanhoihin ikkunoihin.
MYÖS LASIPALVELUA.

VAAHTERAKATU 24 MIKKELI
PUH. 955-366533, 365611, 360233
(Konevuokraamo)

ARVELIN OY

Vuorikatu 35,
15100 LAHTI 10
Puh. 918-510300

LOUHINTALIIKE JÄRVELÄ & STÄHLBERG JÄMSÄ - Puh. 942-2848

Suoritamme: — Louhinta- ja maansiirtotöitä
— Paalutusta hydraulisilla paalutuslaitteilla
— Raskaita kuljetuksia
— Nostoja autonostureilla 70 tonniin saakka
— Betonipumppausta

KONEVUOKRAAMO ITÄKAÄRRÄ KY

Moisionk. 2, 81700 Lieksa, puh. (975) 21400, 21401
myös iltaisin

MAANRAIVAUSLIIKE VELJEKSET KIVIMÄKI

Kuovinkuja 5, puh. 924-13901 ja 43122

Erikoisalamme: Maanrakennus,
Kunnallistekniikka ja louhintatyöt.

KADETTIKUNTA r.y.

PUNAVUORENKATU 14 B 32, 00150 HELSINKI 15 ☎ 665137 JA 665739 ☎ 7091

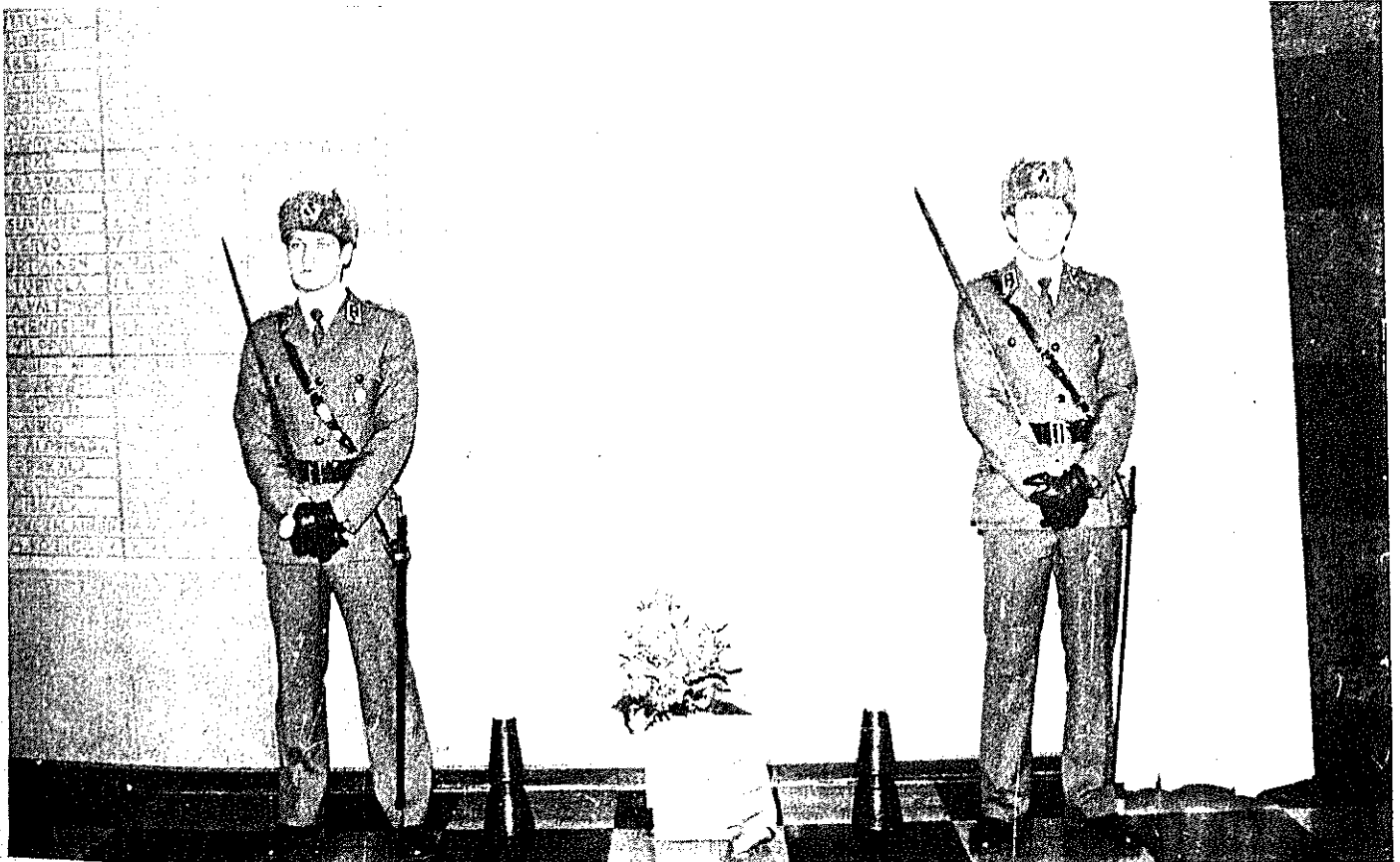
JÄSENTIEDOTE VUOSIKOKOUKSESTA 5.3.1983

Kokouspäivän ohjelma

Kadettikunnan vuosikokous pidettiin Helsingissä Kadettikoululla lauantaina 5.3.1983 seuraavasti:

klo 09.30 Vuosikokous
11.45 Kunnianosoitus Sankariaulassa
12.00 Vuosikokouslounas

Vuosikokoukseen liittyvä valtuuskunnan kokous pidettiin Kadettikoululla edellisenä päivänä eli 4.5.1983.

Kunnianosoitus Sankariaulassa

Vuosikokouksen pöytäkirja

Pöytäkirja Kadettikunta ry:n vuosikokouksesta Helsingissä Kadettikoululla 5.3.1983 klo 09.30—11.40.

Paikalla oli 53 jäsentä ja valtakirjoilla edustettuina 235 eli yhteensä 288 jäsentä.

Kokouksen puheenjohtajina toimivat kenrm M Vanonen ja evl R Pietilä ja sihteereinä kom R Waris ja ltn J Tammikivi.

1. §

Kadettikunnan puheenjohtaja, kenrm M Vanonen lausui paikalla olleet tervetulleiksi ja luovutti puheenvuoron Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön hallituksen puheenjohtajalle, kenrl A Savolaiselle, joka ilmoitti säätiön palkinnee tänä vuonna seuraavat teokset:

- "Suomalaiset Sinibaretit I-II", kirjoittaja ev Tauno Kuosa
- "Suomen Reserviupseeriliiton historia 1931—1981", kirjoittaja maj Antti Numminen
- "Jatkosota ilmassa", kirjoittaja ev Risto Pajari
- "Tie Talvisodan rauhaan", kirjoittaja maj Bror Laurila
- "Kutsui ääni Isänmaan-Jalkaväkirykmentti 58 1941—1944", kirjoittajat ev Leo Saressalo ja evl Viljo Ratia
- "Patterin päällikkönä Talvisodassa", kirjoittaja evl Vilho Pösö
- "Nikkeliopartio", kirjoittaja maj A O Väänänen.

Säätiö jakaa palkinnot, yhteensä 23.500 mk, erikseen pidettävässä tilaisuudessa 18.3.1983.

2. §

Varsinaisen vuosikokouksen avasi Kadettikunnan puheenjohtaja, kenrm M Vanonen.

3. §

Vuosikokouksen puheenjohtajiksi valittiin kenrm M Vanonen ja evl R Pietilä, sihteeriksi kom R Waris ja ltn J Tammikivi, pöytäkirjan tarkastajiksi evl P Havu ja maj P Salonen sekä kaksi viime mainittua samalla äänten laskijoiksi.

4. §

Vuosikokous todettiin sääntöjen mukaisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

5. §

Luettiin vuosikertomuksesta vuonna 1982 kuolleiden kadettiupseereiden nimet, jonka jälkeen kunnioitettiin riveistä poistuneiden muistoa hetkeksi hiljentyneinä.

6. §

Luovutettiin kenrm *Veikko Karhuselle* Kadettikunnan Majuri Leo Wetterstrandin Maanpuolustusrahastosta myöntämä 5.000 markan stipendi tunnustuksena viime sotiamme käsittelevistä ansiokkaista teoksista.

Nimitettiin *Vuoden Kadettiupseeriksi kapt Esko Loponen* ja myönnettiin hänelle Kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen Rahaston stipendi sekä päätettiin merkitä Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan, perusteena erittäin ansiokas toiminta Kadettikunnan päämäärin hyväksi Pirkka-Hämeen kadettiopistossa.

7. §

Käsiteltiin vuosikertomus toimintavuodelta 1982. Lisättiin liitteeseen 3 maj O Wetterstrandin ilmoituksen perusteella Vaasan kadettiopistoon riville messuosastolla vierailleita n 40.000, jonka jälkeen vuosikertomus, tilinpäätös ja tase hyväksyttiin. Vuosikertomus on liitteenä 1.

8. §

Luettiin tilintarkastajien kertomus, jonka jälkeen evl R Pietilän toimiessa puheenjohtajana vuosikokous myönsi yksimielisesti vastuuvapauden asianomaisille.

9. §

Käsiteltiin ja hyväksyttiin vuoden 1983 toimintasuunnitelma liitteenä 2 mukaisena.

10. §

Käsiteltiin ja hyväksyttiin liitteenä 3 oleva v 1983 tulo- ja menoarvioesitys ja vahvistettiin samalla v 1983 jäsenmaksuksi 50 mk ja siitä piirimaksuosuudeksi 10 mk.

11. §

Kadettikunnan puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti edelleen kenrm M Vanonen.

12. §

Valittiin Kadettikunnan varapuheenjohtajaksi yksimielisesti edelleen kom J Pajala.

13. §

Todettiin hallituksessa olevan kaksi paikkaa ehdottomasti vapaina sen johdosta, että evl A Sivula on sääntöjen 5. §:n mukaisesti pakollisessa erovuorossa ja evl J Muttonen on kuollut 22.8.1982. Vapautuneille paikoille hallituksen valittiin evl N Palmen ja ylil M Peltonen ja muut jäsenet uudelleen. Yksimielisesti valitun Kadettikunnan hallituksen kokoonpano tuli siten seuraavaksi:

Puheenj.	kenrm	Matti Vanonen
Varapj.	kom	Jukka Pajala
Jäsenet	ev	Sami Sihvo
	evl	Matti Kausto
	evl	Matti Närhi
Jäsenet	evl	Niilo Palmen
	maj	Pertti Suominen
	maj	Pekka Rapila
	kapt	Raimo Saikku
	ylil	Mika Peltonen

14. §

Valittiin edelleen tilintarkastajiksi evl Eino Tirronen ja evl Kosti Mäntylä ja varatilintarkastajiksi maj Olli Alho ja evl Osmo Hämäläinen.

15. §

Käsiteltiin seuraava Lahden kadettiopistoon aloite vuosikokoukselle: "Lahden piiri esittää, että otettaisiin käsiteltäväksi komkapt evp Kääriän esityksen pohjalta kadettitunnuksen käyttömahdollisuus kadettiupseerin kuolinilmoituksessa".

Hallituksen ja valtuuskunnan esitykseen yhtyen päätettiin, että kadettitunnuksen käyttöä kuolinilmoituksessa ei pidetä suotavana, koska Kadettikuntaa ei jäsenistönsä puolesta voida rinnastaa esim. jääkäriin, sotainvalideihin, Mannerheim-ristin ritareihin ja muihin vastaaviin yhdistyksiin, joiden jäsenkunta on alunperin rajattu eikä edusta tässä suhteessa jatkuvuutta. Lisäksi on otettava huomioon, että Kadettikunnan tunnus on nykyisin samalla upseerin tutkinnon merkki. Hallitus veloitettiin saattamaan edellä esitetty suositus ja sen perustelut komkapt Kääriän tietoon.

16. §

Todettiin, että Kadettikunta jakautuu 25:een liitteessä 4 mainittuun piiriin.

17. §

Valittiin kadettiapiirien esitysten mukaisesti valtuuskunta, jonka jäsenet ja varajäsenet on lueteltu liitteessä 4.

Valtuuskunnan puheenjohtajaksi valittiin edelleen kenrl Jukka Pajula (Hämeenlinna) ja varapuheenjohtajaksi maj Reko Koivula (Riihimäki) sekä uusiksi varapuheenjohtajiksi valtuuskunnassa tahtuneiden muutosten johdosta maj Kalevi Usvaranta (Seinäjoki) ja evl Antti Hautaniemi (Savonlinna).

18. §

Kohdassa muut asiat maj P Salonen ehdotti, että vastaisuudessa tilastoitaisiin

vuosikertomukseen myös kadettiapiirien sisäinen toiminta. Esitys jätettiin hallituksen harkittavaksi.

Evl M Savonjousi ehdotti, että myös vaatimattomissa puitteissa pidetyistä vuosikokouksista lähetettäisiin tervehdyssähke ylipäällikölle ja puohustusvoimain komentajalle.

19. §

Puheenjohtaja luki vuosikokoukseen saapuneen tervehdyksen valtuuskunnan puheenjohtajalta kenrl J Pajulalta, joka ulkomaanmatkan vuoksi oli estynyt tule-masta kokoukseen.

20. §

Ev V Rommi kiitti vuosikokouksen puolesta puheenjohtajaa kokouksen johtamisesta.

21. §

Puheenjohtaja päätti kokouksen, jonka jälkeen siirryttiin kunnianosoitukseen Kadettikoulun Sankariaulaan ja yhteiselle vuosikokouslounaalle.

4 liitettä arkistokappaleen yhteydessä.

Puheenjohtaja
kenrm M Vanonen

Sihteeri
Kom R Waris

Vuosikokouksen valitsemina pöytäkirjan tarkastajina olemme tarkastaneet tämän pöytäkirjan ja todenneet sen vastavan kokouksen kulkua.

Everstiluutnantti P Havu

Majuri Paavo Salonen

Vuosikertomus toimintavuodelta 1982

I TOIMINNAN PÄÄMÄÄRÄ

Toiminnan päämäärä on ollut 1980-luvulle vahvistettujen suuntavii-vojen mukaisesti:

- Kansallisen yhteenkuuluvuuden tun-teen lujittaminen ja maanpuolustus-tahdon kohottaminen virallisen tur-vallisuuspolitiikan mukaisesti, erityi-sesti nuorison keskuudessa.
- Toimintalinjojen ja -tapojen kehittä-minen koko jäsenistöä kiinnostaviksi ja eri ikäpolvia yhdistäväiksi.
- Yhdistyksen taloudellisten toiminta-edellytysten yleinen kehittäminen ja tähän liittyen Kadettikunnan ja ka-dettisäätöiden toiminnan yhdensuun-taistaminen.
- Yhteistoiminnan kehittäminen ja va-kiinnuttaminen puolustusvoimien, ra-javartiolaitoksen, maanpuolustusjär-jestöjen ja maanpuolustusaatteellisen työn kohteina olevien osapuolten kanssa.

Toiminnan painopiste on ollut maanpuolustusaatteellisessa työssä pyrkimyksenä vahvistaa tietoisuutta maanpuolustuksesta turvallisuuspolitiikan toisena perustekijänä.

II JÄSENIÖ JA ORGANISAATIO

A. Jäsenistö

1. Kunniajäsenet

- Kenraaliluutnantti
Kai Savonjousi, kuollut 22.10.1982
- Eversti
Urho Tähtinen, kuollut 22.12.1982
- Jalkaväenkenraali
Adolf Ehrnrooth
- Kenraaliluutnantti
Erkki Setälä

2. Jäseniä Kadettikunnassa on 31.12.1982 ollut 4.133.

Yhdistyksestä on vuonna 1982 kuollut 50 jäsentä, jotka on lueteltu liitteessä 1. Kadettikuntaan on liittynyt 132 jäsentä ja siitä on eronnut 30 jäsentä, joista opin-tonsa kadettikursilla keskeyttäneinä 1.

B. Yhdistyksen johto

- 1. Hallitus
Puheenjohtajana on toiminut
— kenraalimajuri Matti Vanonen ja
varapuheenjohtajana
— komentaja Jukka Pajala.

2. Tilintarkastajat

- Tilintarkastajina ovat toimineet
- eversti Eino Tirronen ja
  - everstiluutnantti Kosti Mäntylä sekä varatilintarkastajina
  - majuri Olli Alho ja
  - everstiluutnantti Osmo Hämäläinen.

3. Valtuuskunta

- Valtuuskunnan puheenjohtajana on toiminut
- kenraaliluutnantti Jukka Pajula (Hämeenlinna) ja varapuheenjohtajana
  - everstiluutnantti Otto Punnonen (Lappi),
  - majuri Reko Koivula (Riihimäki) ja
  - majuri Lauri Lakso (Mikkeli).

4. Edustajat eri yhteisöissä

Edustajat eri yhteisöissä on lueteltu liitteessä.

5. Toimisto

- Toiminnanjohtajana on ollut
- komentaja Reino Waris ja toimistonhoitajana
  - merkonomi Marjukka Lehtinen.

C. Kadettiipiirit

Kadettiipiirejä on ollut 25. Kadettiipiirit sekä niiden puheenjohtajat ja sihteeri on lueteltu liitteessä.

III TOIMINTA

A. Kokoukset

1. Vuosikokous

Vuosikokous on pidetty 13.3.1982 Laukaassa Peurungan Kuntoutumis- ja liikuntakeskuksessa.

2. Hallituksen kokoukset

Kadettikunnan hallitus on pitänyt kahdeksan kokousta ja sen asettamat työelimet ovat kokoontuneet kolme-neljä kertaa vuoden aikana.

3. Valtuuskunnan kokoukset

Valtuuskunta on pitänyt kaksi kokousta: 13.3.1982 yhdistyksen vuosikokoukseen liittyen Peurungan Kuntoutumis- ja liikuntakeskuksessa ja 19.11.1982 Kadettikoululla.

B. Toiminta aloittain

1. Järjestötoiminta

Kadettikunnan ja kadettisäätiöiden toiminnan keskittämisyrittämissä ei ole edistytty. Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiö on 4.2.1982 vastannut kielteisesti Kadettikunnan esitykseen säätiön sääntöjen muuttamiseksi niin, että Kadettikunnan hallitus tulisi toimimaan myös po. säätiön hallituksena, jolloin Kadettikunnalla, Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiöllä ja Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiöllä olisi yhteinen hallitus, sihteeri ja toimisto.

Upseeriliiton kanssa yhteinen Matrikkeli-työryhmä -85 on 17.2.1982 jättänyt selvityksen mahdollisuuksista julkaista kadettipupseerimatrikkelijärjestöjen yhteistyönä vuoden 1985 lopulla. Hallitusten yhteistoimintakokouksessa 16.12.1982 on

todettu tarkoituksenmukaiseksi jatkaa valmistelutyötä em. selvityksen pohjalta, jonka mukaan julkaisemista koskevat päätökset edellytetään tehtävän viimeistään keväällä 1983.

2. Maanpuolustusaatteellinen toiminta

Maanpuolustusaatteellinen työ on edelleenkin kohdistunut ensisijaisesti koulu- maailmaan ja opettajiin, opettajankoulutuslaitosten opiskelijoihin ja koulunuoriin. Toiminnan ovat käytännössä hoitaneet kadettiipiirit, joita yhdistys on tukenut toimittamalla opetusaineistoa, antamalla taloudellista apua ja pitämällä toiminta-alaa käsitteleviä neuvottelutilaisuuksia.

Kadettiipiirien järjestämiin erilaisiin turvallisuuspoliittisiin tiedotus- ja opetustilaisuuksiin on osallistunut yhteensä 80.559 yhdistyksen ulkopuolista henkilöä, joista opettajia ja opettajiksi valmistuvia on ollut 3.803 ja koululaisia 55.597.

Yhdistelmä näistä tilaisuuksista on liitteenä.

Turvallisuuspolitiikan opetuksen neuvottelu- ja koulutustilaisuudet on pidetty Lahdessa 6.-7.5.1982 Hämeenlinnan, Länsi-Uudenmaan, Riihimäen, Turun, Niinisalon, Säskylän ja Pirkka-Hämeen kadettiipiirien edustajille sekä Lappeenrannassa 2.-3.12.1982 Helsingin, Itä-Uudenmaan, Pohjois-Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Mikkelin, Savonlinnan, Haminan, Kuopion ja Pohjois-Karjalan piirien edustajille.

Kadettiipiirien käyttöön on valmistettu diasarja "Suomi YK:n rauhanturvaamistoiminnassa", joka käsittää 24 diakuva, selosteen sekä YK-tietoutta sisältävän monisteen. Lisäksi piireille on toimitettu aikaisemmin valmistettua opetusaineistoa sekä muistio "Yhteistoiminta koululaitoksen kanssa/1.8.1982".

Historian ja Yhteiskuntaopin Opettajien Liitto on yhteiskirjeessään 18.1.1982 selostanut jäsenilleen (1.150) Kadettikunnan mahdollisuuksia tukea turvallisuuspolitiikan opetusta sekä liittänyt kirjeseen luettelot Kadettikunnan turvalli-

suuspolitiikan opetusmateriaalista ja piirien sihteereistä.

Teos "Suomen puolustusvoimat ennen ja nyt" on lähetetty niille ammattikouluille, jotka osallistuivat Kadettikunnan v 1981 järjestämään turvallisuuspolitiikkaa ja maanpuolustusta käsittelevään ainekirjoituskilpailuun.

3. Tiedotustoiminta

Jäsenlehti Kylkirauta on julkaistu neljänä numerona suunnitelman mukaisesti. Sen päätoimittajana on ollut — everstiluutnantti Martti Sinerma ja toimitussihteerinä — valtiotieteen maisteri Erkki Paukku-

nen. Turvallisuuspolitiikan opetusta käsittelevästä lehden numerosta 3/1982 on otettu 1.500 kpl:n lisäpainos, jota on jaettu piireille aineistoksi opettajille pidettäviä tilaisuuksia varten.

Kylkiraudassa olleiden tiedotusten lisäksi jäsenille on jaettu "Jäsentiedote vuosikokouksesta 13.3.1982". Kadettiipiireille ja valtuuskunnalle on lähetetty hallituksen kokousten pöytäkirjat tiedoksi sekä viisi yhteiskirjettä.

4. Perinne- ja palkitsemistoiminta

Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan on merkitty valtuuskunnan kokouksessa 13.3.1982

— majuri Paavo Antero Salonen, joka 14.3.1981 vuosikokouksessa on nimetty Vuoden Kadettiupseeriksi.

Vuosikokouksessa 13.3.1982 on nimitetty Vuoden Kadettiupseeriksi ja päätetty merkitä Kadettikunnan Kultaiseen Kirjaan

— kapteeni Pekka Antti Rapila, jolle on samalla myönnetty Kenraaliluutnantti Kauko Pöyhösen Stipendira-haston stipendi.

Kadettikurssit ovat pitäneet kokouksiaan perinteiseen tapaan ja kummikurssi-toiminta on jatkunut vakiintunein muodoin.

5. Taloustoiminta

Jäsenmaksutuloja ja jäsenten tukimaksu-

ja on kertynyt pääpiirtein arvion mukaisesti.

Vuoden 1981 lopulla 17. Kadettikurssilta saadusta rahalahjoituksesta on 24.2.1982 perustettu "17. Kadettikurssin Maanpuolustus- ja stipendirahasto". Rahaston tarkoituksena on Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisen työn tukeminen. Rahasto voi myös stipendillä palkita sellaisia Kadettikunnan jäseniä, jotka ovat ansiokkaasti toimineet Kadettikunnan tarkoituksien hyväksi tai sotilaallisissa opinnoissaan taikka upseerin virkatehtävissään menestyneet erityistä tunnustusta ansaitsevalla tavalla.

Tuntemattomana pysyttelevä kadettiupseeri on 9.12.1982 tehnyt Kadettikunnalle yhdistyksen maanpuolustusaatteellisen työn tukemista varten rahalahjoituksen, josta lahjoittajan toivomuksen mukaisesti on 14.12.1982 perustettu "Maanpuolustus- ja tiedotusrahasto". Rahaston tarkoituksena on Kadettikunnan maanpuolustusaatteellisen työn tukeminen ensisijaisesti turvallisuuspolitiikan ja maanpuolustuksen tietämyksen edistämiseksi kansalaisten keskuudessa.

Edellisten vuosien tapaan ovat maanpuolustusaatteellista toimintaa tukeneet apurahoin

- Jenny ja Antti Wihurin Rahasto
- Maanpuolustuksen Kannatussäätiö
- URLUS-Säätiö
- Uuden Päivän Rahasto ja
- Thorén-Talvela Säätiö.

Edellä lueteltujen säätiöiden johtohenkilöille on 20.5.1982 pidetty Kadettikunnan turvallisuuspoliittisesta toiminnasta informaatiotilaisuus.

Kylkiraudan kannattavuus on ollut hyvä. Kadettien opintolainojen takauksia on myönnetty 28 kpl. Takausten vastuut Kadettikunnalle 31.12.1982 ovat olleet 238.026,05 mk.

Numerotiedot yhdistyksen taloudellisesta toiminnasta on esitetty kohdassa IV Talous.

6. Yhteistoiminta

Yhteistoiminta puolustusvoimien kanssa on tapahtunut ensisijaisesti kadetti-piirien ja joukko-osastojen keskeisenä.

Upseerijärjestöjen kanssa yhteistoiminta on jatkunut Upseerijärjestöjen Yhteistoimintaelimen YTE:n puitteissa. Sen puheenjohtajana on ollut Kadettikunnan puheenjohtaja ja sihteerinä toiminnanjohtaja 4.6.1982 lähtien.

Upseeriliiton ja Kadettikunnan hallituksen yhteinen kokous on pidetty viime mainitun järjestämänä 16.12.1982. Toimistojen välinen yhteydenpito on ollut jatkuva.

Muihin maanpuolustusyhdistyksiin on järjestötasolla yhteyttä pidetty lähinnä Maanpuolustus- ja maanpuolustushuoltojärjestöjen Neuvottelukunnan MaHuNe:n kautta. Neuvottelukunta on järjestänyt korkeakoulujen tiedekuntajärjestöjen edustajille 16.10.1982 turvallisuuspolitiikan päivän "Nuoriso turvaa huomisen".

Yhteistoiminta koulumaailman kanssa on tapahtunut pääasiallisesti kadetti-piirien ja paikallisten kouluviranomaisten, opettajien, koulujen sekä opettajankoulutuslaitosten välisenä. Yhdistyksen järjestämissä turvallisuuspolitiikan opetuksen neuvottelu- ja koulutustilaisuuksissa on ollut mukana myös opetusviranomaisia ja opettajia.

7. Kunnianosoitukset, tervehdykset ja surunvalittelut

Kunnianosoitukset sankarivainajille on järjestetty Kadettikunnan vuosipäivänä 27.1.1982 ja vuosikokouksen yhteydessä 13.3.1982 sekä on osallistuttu muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa kunnianosoitukseen Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä 4.6.1982.

Onnitteluin ja tervehdyksin on muistettu merkkipäiväänsä viettäneitä ansioituneita jäseniä ja maanpuolustustyöntekijöitä sekä vuosipäiväänsä juhlineita maanpuolustusyhdistyksiä.

Surunvalitteluadressi on lähetetty keskuudestamme poistuneiden jäsenten omaisille. Hallituksen jäsenen everstiluutnantti Jussi Muttosen siunaustilaisuudessa 4.9.1982 on laskettu Kadettikunnan kukkalaite.

IV TALOUS

Yhdistyksen taloudenhoito on esitetty liitteissä seuraavasti:

— Tuloslaskelma 1.1.–13.12.1982

— Tase 31.12.1982 (+ liitetiedot)

— Tase-erittelyt

— Kylkiraudan tilinpäätösasiakirjat

— Tilintarkastuskertomus

Tilikauden ylijäämä on ollut 1.012,52 mk.

V YHDISTELMÄ

Kuluneena toimintakautena on voitu toteuttaa pääpiirtein odotusten mukaisesti 1980-luvulle vahvistettuja toiminnan suuntaviivoja. Kadettikunnan ja kadettisäätiöiden toiminnan keskittämisyrittämisistä on kuitenkin jouduttu luopumaan, koska riittävää yksimielisyyttä ei ole ollut vielä tässä vaiheessa saavutettavissa.

Maanpuolustusaatteellista työtä on jatkettu vakiintunein muodoin ja tuloksin. Toiminnan arvostuksesta ovat olleet muun ohella osoituksena ulkopuolisilta saadut huomattavat apurahat. Kokemukset ovat vahvistaneet käsitystä, että yksistään henkilövoimavaroista johtuen on turvallisuuspoliittinen informaatiotoiminta koulumaailmassa keskittettävä entistä voimakkaammin opettajiin, opiskelijoihin ja kouluviranomaisiin.

Yhteistoiminta puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen sekä muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa on ollut kaikilla tasoilla hyvä. Erityisesti on huomattava Upseeriliiton myönteinen asennoituminen hankkeeseen julkaista kadettiupseerimatrikkeli vuonna 1985 järjestöjen yhteistyönä.

Turvallisuuspoliittisen toiminnan vakiintuminen, jäsenmäärän kasvu ja talouden vähittäinen kohentuminen sekä Kadettikunnan aseman yleinen vahvistuminen upseerijärjestönä ovat parantaneet mahdollisuuksia sisällyttää suunnitelmiin aikaisempaa enemmän omaa jäsenistöä huomioon ottavaa toimintaa.

Valtuuskunta v 1983

Piiri	Valtuuskunnan jäsen	Valtuuskunnan varajäsen
Helsinki	ev Arvo Lauri	maj Paavo Salonen
"	evl Pekka Havu	kapt Martti Haavisto
"	evl Reino Pietilä	maj Keijo Talvisto
"	maj Olli Alho	kapt Olli Ollila
Itä-Uusimaa	evl Mikko Virrankoski	evl Aarre Seppänen
Lahti	evl Harri Virtapohja	maj Martti Näräkkä
Hämeenlinna	kenrl Jukka Pajula pj	evl Matti Savonjousi
Länsi-Uusimaa	evl Birger Hornborg	evl Lars Stenström
Riihimäki	maj Reko Koivula, vpj	evl Matti Savikko
Turku	maj Seppo Ruohonen	kapt Aarno Arponen
Niinistö	maj Esko Lappalainen	kapt Anssi Vesikallio
Säkylä	evl Taisto Mäki	kapt Veikko Levander
Pirkka-Häme	evl Pentti Orsila	ev Pentti Silvast
Keski-Suomi	evl Heikki Näremaa	maj Taimo Tuomi
P-Kymenlaakso	maj Hannu Paronen	evl Jouko Paavilainen
Etelä-Karjala	maj Matti Tuusvuori	maj Pentti Uusipaikka
Mikkeli	maj Juhani Hannuksela	maj Lauri Lakso
Savonlinna	evl Antti Hautaniemi, vpj	maj Ilkka Ahokas
Hamina	kapt Lasse Lind	kapt. Heikki Korttila
Kuopio	maj Kari Teroheimo	maj Matti Eronen
P-Karjala	evl Kaarlo Parviainen	maj Pentti Tiainen
Vaasa	evl Pentti Väyrynen	evl Torsti Kiviranta
Seinäjäki	maj Kalevi Usvaranta, vpj	maj Kari Miekkavaara
Kokkola	evl Matti Lehtonen	maj Esa Hyyppä
Oulu	maj Reijo Sallinen	evl Aimo Tiainen
Kainuu	maj Heikki Toimela	maj Juhani Talamo
Lappi	maj Matti Aakkula	maj Reijo Mäkeläinen
Kad.oppilask.	kad Ari Pohjola	kad Sami Aarnio

Vanhoiden Kaadereiden Maanpuolustusrahasto

Rahasto on perustettu tukemaan Kadettikunnan maanpuolustusaatteellista työtä.

Tue toimintaa, tule mukaan sopivaksi katsomallasi lahjoituksella!

Rahaston tili on: KOP Helsinki—Eira 101450-203357

Tulo- ja menoarvio vuodelle 1983

n:o	TOIMINTA	TULOT	MENOT
A	Järjestötoiminta	166.500	200.200
1.	Jäsenmaksut	156.500	
2.	Palkat		135.000
3.	Sosiaaliturva- ja vakuutusmaksut		31.000
4.	SMMKS:n osuus palkkakuluista	10.000	
5.	Vuokra		7.200
6.	Kokouskulut		12.000
7.	Kadettiupseerimatrikkeli -85		15.000
B	Maanpuolustusaatteellinen toiminta		196.300
8.	Turvallisuuspoliittinen opetus		45.000
9.	Piiritoiminta		31.300
10.	Projektit		120.000
C	Tiedotus- ja suhdetoiminta	134.000	145.000
11.	Kylkirauta	134.000	134.000
12.	Yleinen tiedotus- ja suhdetoiminta		11.000
D	Tukitoiminta	296.500	26.000
13.	Jäsenten tukimaksut	68.000	
14.	Myyntiartikkelit	30.000	22.000
15.	KenrI K Pöyhösen Stipendiraasto	600	
16.	Evl V Rajakaltion Maanpuol.rahasto	9.000	
17.	Vanhojen Kaadereiden Maanpuol.rahasto	5.000	
18.	Evl L Hiiden Maanpuolustusrahasto	5.000	
19.	Maj L Wetterstrandin Maanpuol.rahasto	15.000	
20.	SYP:n Maanpuolustusrahasto	1.200	
21.	17. Kadettikurssin Maanpuol.- ja stip.rahasto	2.700	
22.	Maanpuolustus- ja tiedotusrahasto	60.000	
23.	Apurahat	100.000	
24.	Stipendit		4.000
E	Kulungit		34.000
25.	ATK		13.500
26.	Toimisto		7.000
27.	Puhelin		4.000
28.	Posti		4.500
29.	Painatukset		1.000
30.	Tilintarkastus		1.000
31.	Notariaatti		1.500
32.	Muut kulut		1.500
F	Sijoitukset	12.000	2.000
33.	Korot ja osingot	12.000	2.000
G	Kalusto		5.500
34.	Kaluston hankinnat ja korjaukset		5.500
	YHTEENSÄ	609.000	609.000

Tuloslaskelma

VAR SINAINEN TOIMINTA

Palkat	122.513,-		
— Säätiön osuus palkoista	— 10.000,-	112.513,-	
Vuokrat		6.000,-	
Korkokulut		2.040,10	
Sosiaalikulut			
— Sotumaksut	8.847,-		
— Muut sos.kulut	19.974,20	28.281,20	
Kokouskulut		10.978,35	
Maanpuolustusaatteellinen työ ...		49.102,20	
Tiedotus- ja suhdetoiminta		11.126,35	
Piiritoiminta		30.605,-	
Stipendit		3.500,-	
Kulungit			
— Toimisto	6.413,95		
— Puhelin	3.261,-		
— Posti	3.931,20		
— Painatus	916,-		
— Tilintarkastus	785,10		
— Muut kulut	1.419,-	16.726,25	
KULUJÄÄMÄ		— 271.412,45	— 271.412,45

SIJOITUKSET

Osingot	7.284,20		
Korot	2.600,-	9.884,20	
Merkintäoik.myynti	33,95	9.918,15	
./ Notariaatti	1.283,95	8.634,20	
Pankkitilien korot	885,45	+ 9.519,65	

VARAINHANKINTA

Apurahat			
Jäsenmaksut	155		
./ ATK	11,9		
Jäsenten tukimaksut			
Rahastoilta maanpuol.työhön			
Myyntituotot			
— Painotuotteet			
Myynti	20,0		
+ Varasto	6,		
./ Hankinnat	23,7		
— Viirit			
Myynti	3,4		
+ Varasto	3,		
./ Hankinnat	2,8		
— Solmiot			
Myynti			
+ Varasto	7,		
./ Varasto 1.1	7,		
— Pienoismerkit			
Myynti	1,		
+ Varasto	1,		
./ Hankinnat	3,		
— Isot merkit			
Myynti			
+ Varasto			
./ Varasto 1.1			
— Kirjeensulkijamerkit			
Myynti			
+ Varasto	1,3		
./ Hankinnat	1,0		

Tase 31.12.1982

VASTAAVAA

RAHOITUSOMAISSUUS

Kassa	1.616,40	
Pankit	7.350,63	
Lainasaamiset	31.632,15	
Siirtosaamiset	16.110,—	56.709,18

VAIHTO-OMAISSUUS

Painotuotevarasto	6.634,—	
Viirivarasto	387,20	
Solmiovarasto	708,90	
Merkkivarasto (pienet)	1.566,—	
Merkkivarasto (isot)	348,—	
Kirjeensulkijamerkit	1.361,25	11.005,35

KÄYTTÖOMAISUUS JA M PITKÄVAIKUTTEISET MI

Kalusto 1.1.	
+ Hankinnat	
— Poistot	
Arvopaperit 1.1	
+ Lisäys	

OMAKATTEISET RAHAS

Rahavarat	
Siirtosaamiset	
Arvopaperit 1.1	
+ Lisäykset	
— Vähennykset	

VASTATTAVAA

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen	
Postisiirtotilin velka	
Siirtovelat	

Kadettikunnan johto- ja toimihenkilöt 1982

1. Hallitus

			Vuodesta
Puheenjohtaja	kenraalimajuri	Matti Vanonen	1979 ¹⁾
Varapuheenjohtaja	komentaja	Jukka Pajala	1978 ¹⁾
Jäsen	eversti	Sami Sihvo	1981
Jäsen	everstiluutnantti	Asko Sivula	1977
Jäsen	everstiluutnantti	Matti Kausto	1981
Jäsen	everstiluutnantti	Matti Närhi	1980
Jäsen	everstiluutnantti	Jussi Muttonen	1982 ²⁾
Jäsen	majuri	Pertti Suominen	1981
Jäsen	kapteeni	Pekka Rapila	1981
Jäsen	kapteeni	Raimo Saikku	1980

Huom 1) hallituksen jäsenenä 2) kuollut 22.8.1982

2. Valtuuskunta

Kadettiipiiri	Varsinainen jäsen	Varajäsen	
Helsinki	evl Pentti Palmu	komkapt Tapani Talari	
Helsinki	evl Reino Pietilä	kapt Martti Haavisto	
Helsinki	maj Olli Alho	kapt Olli Ollila	
Helsinki	evl Pekka Havu	maj Keijo Talvisto	
Itä-Uusimaa	evl Mikko Virrankoski	maj Juhani Hannila	
Lahti	evl Harri Virtapohja	kapt Pentti Lantta	
Hämeenlinna	kenrl Jukka Pajula, pj	evl Matti Savonjousi	
Länsi-Uusimaa	evl Birger Hornborg	evl Lars Stenström	
Riihimäki	maj Reko Koivula, vpj	maj Pentti Ollikainen	
Turku	maj Paavo Salonen	kapt Aarno Arponen	
Niinisalo	kapt Paavo Ruotsalainen	kapt Jouko Alasjärvi	
Säkylä	evl Taisto Mäki	kapt Veikko Levander	
Pirkka-Häme	evl Pentti Orsila	evl Auvo Villanen	
Keski-Suomi	evl Pertti Seppänen	maj Taimo Tuomi	
Pohjois-Kymenlaakso	maj Hannu Paronen	evl Jouko Paavilainen	
Etelä-Karjala	maj Martti Tuusvuori	maj Pentti Uusipaikka	
Mikkeli	maj Lauri Lakso, vpj	kapt Jorma Koskeala	
Savonlinna	evl Antti Hautaniemi	maj Ilkka Ahokas	
Hamina	kapt Lasse Lind	kapt Heikki Korttila	
Kuopio	evl Jaakko Lokka	evl Aarte Taskinen	
Pohjois-Karjala	maj Aaro Mensonen	kapt Thron Wager	
Vaasa	evl Pentti Väyrynen	evl Torsti Kiviranta	
Seinäjäki	maj Kalevi Usvaranta	kapt Kari Miekkavaara	
Kokkola	evl Matti Lehtonen	maj Esa Hyypä	
Oulu	maj Reijo Sallinen	evl Aimo Tiainen	
Kainuu	evl Matti Salo	maj Juhani Talamo	
Lappi	evl Otto Punnonen, vpj	maj Matti Akkula	
Kadettioppilaskunta	kad Jukka-Pekka Haltia	kad Juha Putkonen	

3. Hallituksen asettamat työelimet

Työvaliokunta			Everstiluutnantti	Arto Aremo	
Komentaja	Jukka Pajala	puheenjohtaja	Everstiluutnantti	Pertti Nykänen	
Everstiluutnantti	Jussi Muttonen	kuollut	Majuri	Tapio Skog	
		22.8.1982	Majuri	Heikki Niska	
Kapteeni	Raimo Saikku		Maanpuolustusjaosto		
Komentaja	Reino Waris		Everstiluutnantti	Matti Närhi	puheenjohtaja
Järjestöjaosto			Majuri	Jussi Larkka	
Everstiluutnantti	Jussi Muttonen	puheenjohtaja,	Majuri	Pertti Suominen	
		kuollut	Majuri	Olli Nuoramo	
		22.8.82	Kapteeni	Pekka Rapila	
			Kapteeni	Ismo Turunen	

Perinnejaosto			4. Tilintarkastajat		
Eversti	Sami Sihvo	puheenjohtaja	Tilintarkastaja,	eversti	Eino Tirronen
Everstiluutnantti	Reino Pietilä		"	everstiluutnantti	Kosti Mäntylä
Majuri	Unto Silventoinen				
Kapteeni	Ilmari Hakala		Varatilintarkastaja, majuri		Olli Aho
Kadettikersantti	Sakari Keckman		"	everstiluutnantti	Osmo Hämäläinen
Tiedotusjaosto			5. Edustajat eri yhteisöissä		
Everstiluutnantti	Matti Kausto	puheenjohtaja	Upseerijärjestöjen Yhteistoimintaelin (YTE)		
Everstiluutnantti	Jyri Paulaharju		Kenraalimajuri	Matti Vanonen	
Everstiluutnantti	Martti Sinerma		Komentaja	Jukka Pajala	
Majuri	Timo Apajakari		Eversti	Sami Sihvo	
Talousjaosto			Komentaja	Reino Waris	
Kapteeni	Raimo Saikku	puheenjohtaja	Maanpuolustus- ja maanpuolustushuoltojärjestöjen Neuvottelukunta (MaHuNe)		
Majuri	Aimo Aho		Everstiluutnantti	Matti Närhi	
Majuri	Kalevi Suvanto		Kapteeni	Pekka Rapila	varamiehenä
Majuri	Toivo Ylipaavalniemi				
Kapteeni	Jyrki Loikkanen				
Kylkiraudan toimitusneuvosto			Suomen Marsalkka Mannerheimin Metsästysmaja ry (SMMM)		
Komentaja	Jukka Pajala	puheenjohtaja	Kenraaliluutnantti	Erkki Setälä	
Everstiluutnantti	Matti Kausto		Kenraaliluutnantti	Jukka Pajala	
Everstiluutnantti	Jyri Paulaharju		Kenraalimajuri	Matti Vanonen	varamiehenä
Everstiluutnantti	Martti Sinerma				
Majuri	Timo Apajakari		Majuri	Per Heinrichs	varamiehenä
Kylkiraudan toimitus			6. Toimisto		
Päätoimittaja,	everstiluutnantti	Martti Sinerma	Toiminnanjohtaja, komentaja		
Toimitussihteeri,	VTM	Erkki Paukkunen	Reino Waris		
Ilmoitushankinta,	toiminimi	Lars Böök	Toimistonhoitaja, merkonomi		
Taloudenhoito		Irja Wonkka	Markukka Lehtinen		

7. Kadettiipiirit sekä piirien puheenjohtajat ja sihteerit

Helsinki	evl	Jussi Muttonen ¹⁾	kapt	Antti Lankinen
Itä-Uusimaa	evl	Mikko Virrankoski	maj	Reijo Piira
Lahti	evl	Harri Virtapohja	ylil	Timo Hyvönen
Hämeenlinna	evl	Matti Savonjousi	kapt	Jukka-Pekka Mustonen
Länsi-Uusimaa	evl	Birger Hornbord	ylil	Öjvind Björkman
Riihimäki	maj	Reko Koivula	ltn	Ari Salo
Turku	maj	Paavo Salonen	ylil	Pentti Laiho
Niinisalo	kapt	Paavo Ruotsalainen	—	
Säkylä	evl	Taisto Mäki	ylil	Juha Roine
Pirkka-Häme	ev	Pentti Silvast	kapt	Esko Helorinne
Keski-Suomi	evl	Pertti Seppänen	kapt	Keijo Hämäläinen
Pohjois-Kymenlaakso	maj	Hannu Paronen	ylil	Väinö Lillberg
Etelä-Karjala	maj	Martti Tuusvuori	ylil	Pekka Koljonen
Mikkeli	maj	Lauri Lakso	kapt	Yrjö Peltola
Savonlinna	evl	Antti Hautaniemi	kapt	Jorma Rouhe
Hamina	kapt	Lasse Lind	—	
Kuopio	evl	Jaakko Lokka	—	
Pohjois-Karjala	maj	Aaro Mensonen	kapt	Pentti Haapalainen
Vaasa	evl	Pentti Väyrynen	ylil	Ismo Suoraniemi
Seinäjoki	maj	Kalevi Usvaranta	ylil	Esa Kaakinen
Kokkola	evl	Matti Lehtonen	kapt	Kalevi Pökkä
Oulu	maj	Reijo Sallinen	ylil	Kari Hilden
Kainuu	evl	Matti Salo	ylil	Juha Mäki-Kokkila
Lappi	evl	Otto Punnonen	ltn	Timo Härkönen
Kadettioppilaskunta	—		kad	Ari Pohjola

huom ¹⁾ kuollut 22.8.1982

Tilastoa

kadettikunnan maanpuolustusaatteellisista tilaisuuksista yhdistyksen ulkopuolisille v. 1982

Kadettipiiri	Esityksiä kouluissa			Turvallisuuspoliittisia tilaisuuksia				
	Esityskertoja	Osallistujia		Opettajille (vast.)		Muille		
		Opettajia	Oppilaita	Tilaisuuksia	Osallistujia	Tilaisuuksia	Osallistujia	Huomautuksia
Helsinki	39	396	8.779			11	1.226	
Itä-Uusimaa	6	58	840			8	430	
Lahti	33	436	6.778			32	2.314	m-os
Hämeenlinna	62	185	4.565	2	145	3	180	3 yleisötil.
Länsi-Uusimaa	4	50	880	2	34	2	20	
Riihimäki	3	6	73			4	91	m-os
Turku	70	188	4.302	1	27	17	1.000	
Niinsalo	7	34	1.290			9	355	
Säkylä	3	19	1.125	1	145	10	312	
Pirkka-Häme	7	48	2.190			10	455	
Keski-Suomi	6	55	1.415	1	50	36	2.502	
P-Kymenlaakso	20	168	2.974	3	205	8	1.010	
Etelä-Karjala	12	45	1.414			5	683	
Mikkeli	6	7	299			22	924	avustuss.
Savonlinna	5	27	490			6	401	pv:n
Hamina	8	11	417			7	599	m-os
Kuopio	2	20	470	2	10	20	800	
P-Karjala	18	122	2.850	1	41	24	929	
Vaasa	27	65	2.404	1	50	16	995	m-os
Seinäjoki	17	112	4.708	4	650	7	2.085	
Kokkola	4	65	950			10	310	
Oulu	10	105	1.737			19	1.200	
Kainuu	4	21	345			5	106	yleisötil.
Lappi	13	25	918	2	90	34	2.232	
Kadetti-oppilaskunta	43	88	3.384					
YHTEENSÄ	429	2.356	55.597	20	1.447	325	21.159	

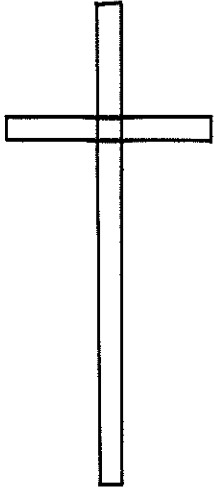
YHDISTELMÄ (tilaisuuksia yhteensä 774)

Opettajia, opettajiksi valmistuvia	3.803
Koululaisia	55.597
Muita	21.159
YHTEENSÄ	80.559

Lisäksi kymmeniä tuhansia messuosastoilla vierailleita

m-osmessuosasto

Vuonna 1982 kuolleet kadettiupseerit (56):

Ev evp	Boldt, Johan Lauri Daniel	18. 1.82	24.k
Kapt evp	Kurkiala, Juhani Heinrich	25. 1.82	27.k
Maj evp	Airaksinen, Juhani Mikael	30. 1.82	14.k
Maj evp	Calonius, Paavo Pentti Olavi	7. 2.82	19.k
Evl evp	Sandström, Erik Arnold Alexander	11. 2.82	4.k
Insev evp	Puronto, Esko Jussi	19. 2.82	25.k
Ylil evp	Ikonen, Pentti Henrikki	9. 3.82	40.k
Maj evp	Karjalainen, Urpo Tapio	10. 3.82	24.k
Maj evp	Karjalainen, Lauri Alpo	13. 3.82	16.k
Evl evp	Kokkonen, Pasi Olavi	18. 3.82	9.k
Ltn evp	Manninen, Jorma Esko (tieto 31.3.82)	21.10.81	56.k
Maj evp	Valpasvuo, Ahti Allan Antero	26. 3.82	4.rtk
Evl evp	Soinio, Aito Aarre	1. 4.82	18.k
Ev evp	Kettunen, Olavi Kullervo	12. 4.82	17.mek
Maj evp	Pusa, Pentti Heikki	21. 5.82	29.k
Ylil	Haikonen, Pentti Paavo Juhani	11. 6.82	63.k
Maj evp	Laine, Lauri Ikka Evert	19. 6.82	14.k
Evl evp	Sovio, Johan Oskar	22. 6.82	6.k
Evl evp	Ojala, Erkki Kustaa	26. 6.82	23.k
Maj evp	Jore, Uno Matti	23. 7.82	10.k
Ylil	Mannonen, Lasse Olavi	24. 7.82	58.k
Evl evp	Klockars, Ralf-Erik	31. 7.82	12.k
Evl evp	Hornamo, Hugo Bernhard	5. 8.82	8.k
Ev evp	Toivanen, Paavo	11. 8.82	12.k
Maj evp	Järvinen, Yrjö Päiviö	15. 8.82	12.k
	Kannas, Väinö Armas	19. 8.82	13.k
Evl evp	Muttonen, Jussi Antti	22. 8.82	40.k
Kapt evp	Ekman, Carl Gunnar Ferdinand	24. 8.82	6.k
Maj evp	Majava, Tauno Usko	27. 8.82	15.k
Maj evp	Mäntylä, Aarno Allan	3. 9.82	8.k
Ev evp	Ahonen, Georg Aleksanteri	7. 9.82	25.k
Evl evp	Yläkari, Toivo Hugo	30. 9.82	14.k
Maj evp	Späre, Carl-Oscar Maximilian	2.10.82	17.k
Komdri evp	Söderholm, Hugo Gottfried	5.10.82	1.mek
Maj evp	Elovaara, Veikko Kalervo	17.10.82	14.k
Kenrl evp	Savonjousi, Kai Lorenzo Immanuel	22.10.82	2.k
Evl evp	Mäkinen, Simo Ilmari	1.11.82	9.k
Ev evp	Hirvelä, Paavo Joel	5.11.82	8.k
Evl evp	Kapanen, Gunnar Kalervo	15.11.82	34.k
Kenrm evp	Kare, Risto Ilmari	19.11.82	8.k
Evl evp	Koski, Kalle Jalmari	19.11.82	1.rtk
Maj evp	Penttilä, Eino	24.11.82	12.k
Evl evp	Alho, Walter Johannes	26.11.82	11.k
Maj evp	Lintulahti, Martti Ilmari	26.11.82	26.k
Kapt evp	Piirainen, Aarne Olavi	26.11.82	26.k
Maj evp	Holmberg, Axel Edvin	1.12.82	17.k
Ev evp	Tähtinen, Urho Akseli	22.12.82	1.k
Kenrl evp	Leppälä, Ilmari Lennart Johannes	28.12.82	19.k
Ylil evp	Rannikko, Paavo Ilmari	21.12.82	26.k
Maj evp	Lipponen, Veikko Ilmari	22.12.82	39.k
Kapt evp	Kekkonen, Erkki	23. 1.82	8.k
Kapt evp	Autio, Paavali	30. 1.82	13.k
Ltn evp	Koskela, Onni Nikolai	15. 5.82	14.k
Ev evp	Alajoki, Matti	14. 6.82	25.k
Maj evp	Kauko, Pentti Johannes	17. 9.82	41.k
Ylil evp	Mäki-Kuutti, Erkki Olavi	2.12.82	27.k

Kadettikunta v. 1983

HALLITUS			OSOITE	PUHELIN
Puheenjohtaja	kenrm	M Vanonen	PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801
Varapuheenjohtaja	kom	J Pajala	PE Oper.os PL 919 00101 Hki 10	90-625 801

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja	kenrl	J Pajala	Viipurint. 21 A 7, 13210 Hämeenlinna 21	917-68 771
---------------	-------	----------	---	------------

TOIMISTO

Toiminnanjohtaja	kom	R Waris	Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15	90-665 137
Toimistonhoitaja	rva	M Lehtinen		90-665 739

Kadettiipiiri	Sihteeri		Osoite	Puhelin
Helsinki	kapt	A Lankinen	SKK, PL 266, 00171 Hki 17	90-176 681
Itä-Uusimaa	maj	R Piira	TaistK, PL 5, 04401 Järvenpää	90-25 811
Lahti	ltn	K Karmala	HämRJP, PL 6, 15701 Lahti 70	918-40 811
Hämeenlinna	kapt	J-P Mustonen	PsPrE, PL 5, 13701 Parolannummi	917-207 218
Länsi-Uusimaa	ylil	Ö Björkman	UudPr, PL 5, 10641 Dragsvik	911-13 760
Riihimäki	ylil	A Salo	Ek/ViestiR, PL 5, 11311 Riihimäki 31	914-35 071
Turku	ylil	P Laiho	TurItPsto, PL 5, 20811 Turku 81	921-21 041
Niinisalo	kapt	P Ruotsalainen	YK-KoulK, PL 5, 38841 Niinisalo	930-36 050
Säkylä	ylil	J Roinne	Erkintie 3, 27800 Säkylä	938-70 200
Pirkka-Häme	kapt	E Helorinne	TamISpE, PL 37, 33541 Tampere 54	931-615 440
Keski-Suomi	ylil	T Laine	KSpionP, PL 5, 42721 Keuruu 2	943-192 223
Pohjois-Kymenlaakso	ylil	V Lillberg	Pilvilinna C 30, 45100 Kouvola 10	951-21 161
Etelä-Karjala	ylil	P Koljonen	UudRP, PL 5, 53901 Lappeenranta 90	953-12 900
Mikkeli	kapt	Y Peltola	MikSpE, PL 57, 50101 Mikkeli 10	955-10 777
Savonlinna	kapt	R Natunen	Heikinpohjant. 2 d B 9, 57100 Savonlinna 10	957-22 704
Hamina	kapt	L Lind	Sibeliuksenk. 1 b B 13, 49400 Hamina	952-43 020
Kuopio	maj	J Ruutu	Puijonsarvent 29 E 24, 70260 Kuopio 26	
Pohjois-Karjala	maj	P Haapalainen	JoeSpE, PL 55, 80101 Joensuu 10	973-25 211
Vaasa	ylil	J-E Juslin	VaaRPsto, PL 61, 65101 Vaasa 10	961-114 361
Seinäjoki	kapt.	E Kaakinen	SeiSpE, PL 100, 60101 Seinäjoki 10	964-21 983
Kokkola	kapt	K Pökkä	KokSpE, PL 24, 67101 Kokkola 10	968-14 466
Oulu	ylil	K Hilden	1 ErVK, PL 96, 90101 Oulu 10	981-224 833
Kainuu	ltn	J Kuntsi	Rak 4 C 18, 87600 Kajaani 60	986-25 751
Lappi	ltn	T Härkönen	RovltPsto, PL 5, 96961 Rovaniemi 96	991-61 451
Kadettioppilaskunta	kad	A Pohjola	KadK, PL 7, 00861 Hki 86	90-68 601

Myyntiartikkelit

ADRESSIT

Nelilehtinen, valkoinen	20,00
Kaksilehtinen, valkoinen (suruaddressi)	20,00
Keinonahkakantinen, sininen	80,00

PIENOISADRESSIT

Kadettikunnan tunnuksella	1,50
"Kolme kadettia"	1,50

KORTIT

Kiitoskortit (suomen- ja ruotsinkielisenä)	0,70
Kaksilehtinen ilman tekstiä	1,00
Kutsukortti	1,00
Pöytäkortti	0,50

JOULUKORTIT

Porokortti	1,50
Kynttiläkortti (suomen- ja ruotsinkielisenä)	1,50
Klassikkokortti (" ja ")	1,00

KIRJEENSULKIJAMERKKI

Kadettikunnan kirjeensulkijamerkki	25,00
(arkki 25 kpl)	

VIIRIT

Kadettikunnan viiri	70,00
---------------------------	-------

SOLMIOT

Viinipunainen	25,00
Tummansininen	25,00

MERKIT

Kadettikunnan pienoismerkki	32,00
-----------------------------------	-------

KADETTIKUNTA
KYLKIRAUTA

Punavuorenkatu 14 B 32, 00150 Helsinki 15
puh. 90-665 730

OSOITTEENMUUTOS

NIMI (painokirjaimin) .....

UUSI OSOITE .....

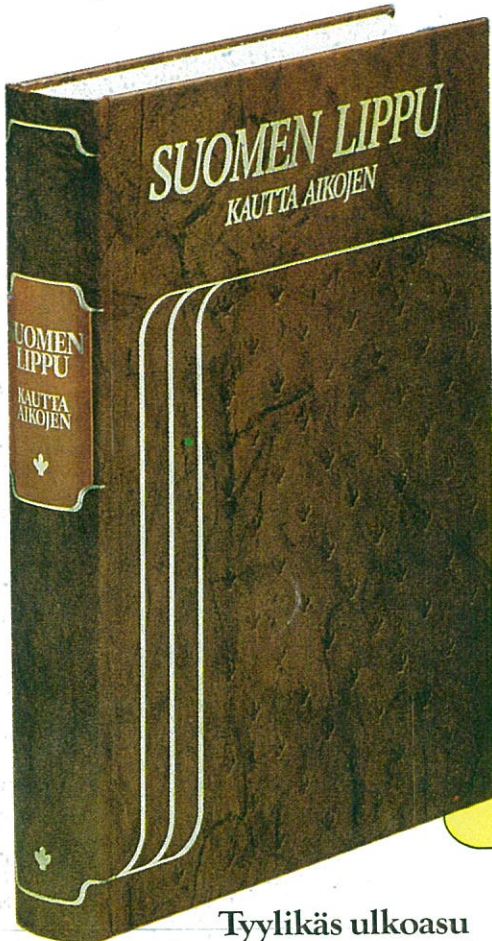
.....

.....

.....

SUOMEN LIPPU KAI

Ensimmäistä kertaa on lippumme värikkäät vaiheet aina 800-luvulta nyk-
yhteen kirjaan muodostaen suuren arvoteoksen täynnä jokaista suomalai-
tärkeää perinnetietoa. Todellinen aarre jokaiseen kotiin!

Lippumme 65-vuotis vuosi

Sinivalkoisten värien historia on pitempi kuin itsenäisen Suomen, mutta virallisesi siniristilippu otettiin käyttöön koko valtakunnan kansallistunnuksena vasta vähän itsenäistymisen jälkeen. Tiesitkö Sinä, että 29. 5. 1983 lippumme täyttää 65 vuotta? Tiedätkö miten lippu syntyi? Kuka sen piirsi? Mitä lippuja käytimme aikaisemmin? Venäjän vallan aikana? Ruotsin vallan aikana?

SUOMEN LIPPU KAUTTA AIKOJEN

- suuri sivukoko
- yli 500 sivua
- yli 500 värikuvaa
- tekijöinä alan asiantuntijat. Pääkirjoittaja fil.kand. Caius Kajanti
- ilmestyy Suomen Siniristilipun käyttöönoton 65-vuotisjuhluvuoden kunniaksi kesällä 1983
- sisältää myös selkeät lyhennelmät ruotsiksi ja englanniksi
- soveltuu jokaiseen kotiin ja myös arvolahjaksi

Tyylikäs ulkoasu

Kansi on kullalla koristeltua suomalaista Kestodur erikoiskeinonahkaa, joka takaa kestävyden monivuotisessakin käytössä.

Kirja painetaan Oy Nokia Ab:n Uudenmaan Kirjapainossa parhaalle suomalaiselle taidepainopaperille. Sivukoko suurempi kuin A 4; 30,5 x 21,5 cm. Ansaitsee kunniaapaikan kirjahyllyssänne!

Kun kansallistunnuksemme on tullut vasta tällä vuosisadalla koko kansan omaisuudeksi, on nykypolven välttämätöntä tuntea myös lippujemme aikaisemmat vaiheet ja tähän päivään johtanut kehitys.

Syytä on myös oppia näiden arvokkaiden perinteiden mukaiset oikeat lipunkäyttötavat.

Ilahduttava kulttuuriteko.

Everstiluutnantti Leo Skogström
Rajavartiolaitos

"Suomen lippu kautta aikojen" tukee Sydäntyötä

"Suomen lippu kautta aikojen" tukee Sydäntyötä. Teos julkaisetaan yhteistyössä Sydänsäätiön, Oy Nokia Ab:n Uudenmaan Kirjapainon ja Siniairut Oy:n kanssa. Teos vie omalta osaltaan eteenpäin Sydäntyötä Suomessa. Teosta myyvät valtuutetut edustajat sekä Sydänpiirit kautta maan. Tilaamalla teoksen saat todellisen arvoteoksen kotiisi ja samalla tuet Sydäntyötä.

TILAUSKUPONKI

Olen erittäin kiinnostunut tarjouksestanne ja tilaan teoksen "Suomen lippu kautta aikojen" edulliseen hintaan 760,- markkaa. Haluan suorittaa maksun

käteisellä teoksen ilmestyttyä, jolloin saan 4 % käteisalennuksen ja loppuhinta on 729,- markkaa.

korottomalla osamaksulla, jolloin maksan 60,- markkaa teoksen saatua ja 10 kuukausierää à 70,- markkaa.

Tilausvahvistuksen saan postitse. Teos toimitetaan minulle postitienakolla. Siniairut Oy maksaa postikulut.

Nimi _____

Arvo/ammatti _____

Lähiosoite _____

Henkilötunnus _____

Postinro _____ Postitoimi-
paikka _____

Puh kotiin _____

Puh toimeen _____

Omakätinen allekirjoitus _____

KIRJE

Vastaanottaja maksaa postimaksun

Vastauslähetyks
HKI 10 lupa 3863

Siniairut Oy

Tilaaajapalvelu
P. Rautatiekat. 11 A
00003 Helsinki 300

p. 90-440 188
p. 90-441 733

PIKATILAAJAN ETU!

Kaikille tämän lehden lukijoille, jotka tilaavat tämän arvokkaan ja ainutlaatuisen teoksen 1. 6. 1983 mennessä lähetämme lisäksi pienoislipun ILMAISEKSI.